amiga FORUM

Nummer 2/1992
Løssalg kr. 49,-

VistaPro 2.0

Vi viser deg hvordan du kan skape deg din egen verden!

VI TESTER:
Amiga 600
A570 CD-ROM
VIDI-Amiga
SuperJAM!
Video Director

Pluss kurs, nyheter og de aller nyeste Viruskilere!

CAPELLA

harddisker til Amiga 500 og 2000 - Impact Vision 24-bits kort

combo aksselleratorkort for Amiga 500 og 2000 - g-force 68040 aksellerator til amiga 3000

NY

IMPORTØR AV

GVP

I NORGE

CAPELLA A/S ER NORGES STØRSTE IMPORTØR AV GVP-PRODUKTER. VI FØRER DET KOMPLETTE SPEKTERET AV HARDDISKKONTROLLERE TIL AMIGA 500 OG AMIGA 2000, COMBO AKSELLERATORKORT, 24-BITS VIDEOKORT OG LYDSAMPLERE.

GREAT VALLEY PRODUCTS

VI HAR KVALIFISERTE FORHANDLERE OVER HELE LANDET. TA KONTAKT MED OSS FOR MER INFORMASJON!

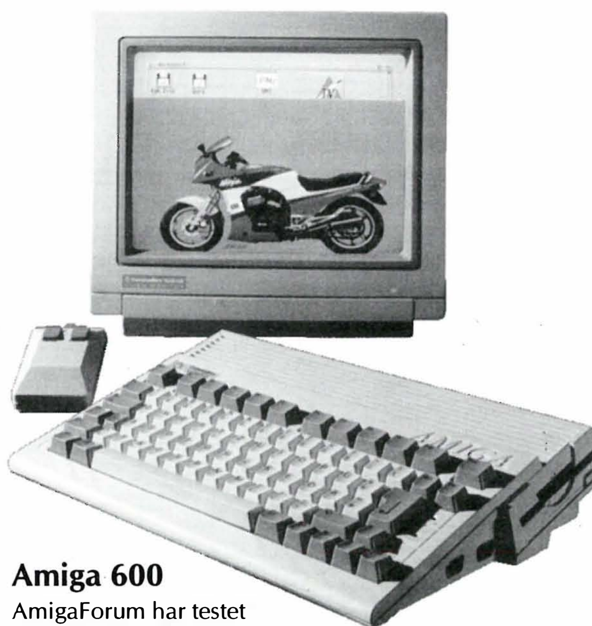
CAPELLA

Waldemar Thranesgt. 77, 0175 Oslo
Telefon 02-200806, Fax 02-200805

digital sound studio 8-bits sampler - IBM-kort til Amiga 500

2/92

Opplag 6000

Amiga 600
AmigaForum har testet det siste skuddet på Amiga-stammen. En liten, kompakt sak med kredittkortminne og intern plass til harddisk.
side 13

På AmigaForum-disketten

Alle som er plaget av virus bør ønske denne disketten vekommen. Her finner du viruskillere som finner stort sett det som finnes av virus!

Start opp maskinen med denne disketten (i stedet for Workbench). Der finner du en rekke tekstfiler som inneholder brukerveiledning og informasjon om "folkebevegelsen" Safe Hex International. Les også på side 48 og 49 i AmigaForum. Hvis du har spørsmål, ta kontakt med Safe Hex International direkte.

Vi oppfordrer samtidig alle til å støtte opp om Safe Hex International og det arbeidet de gjør. Som medlem der får du oppdaterte viruskillere én gang i måneden!

Om dette bladet...

Ansvarlig redaktør: Øyvind Skogvoll. **Utgiver & norsk redaksjon:** Atlantis Design, Verkstedveien 4B, N-8013 BODØ, Norge, Tlf. 081-26170, Fax 081-26115, BBS 081-62764. **Dansk redaksjon:** Palle Bruselius, Egeskov 25, Stestrup, 4360 Kirke Eskilstrup, Danmark, Telefon og Telefax: 53 48 05 58. **Fotosats:** Kristoffersens Trykkeri, Narvik. **Trykk:** Hvarings Grafiske, Narvik. **Abonnement:** kr. 275,- pr. år (6 blad/6 disketter) **Annonsepriser:** Ta kontakt med norsk/dansk redaksjon for nærmere opplysinger. **Utstyr:** Commodore Amiga 2000, 2500 og 3000, Epson GT-6000 fargescanner, QMS PS810 laserskriver. **Programvare:** Professional Page 2.1 Professional Draw 2.0, Transcript, Art Department Professional, Deluxe Paint IV m.m. Utgiveren forbeholder seg retten til å sykle, spise bløtkokte egg og spille på tuba og tamburin hvis forholdene tillater det.

Databransjen graver sin egen grav

av Øyvind Skogvoll

Har du noen gang tenkt på hvordan det vil gå med databransjen i fremtiden? Vil ting fortsette å bli billigere og bedre helt inn i evigheten, eller vil det en gang si stopp? Og hva skal de da finne på for at vi skal fortsette å kjøpe produktene deres?

Bortsett fra de som bare rir på bølgen og kopierer andres oppfinnelser, prøver alle å lage den kraftigste datamaskinen. Men en morgen vil de våkne opp og oppdage at det ikke er bruk for dem lengre. Når alle datamaskinene er så raske at man uansett hva man skal gjøre ikke trenger å vente på at maskinen skal bli ferdig. Når alle datamaskinene er så enkle å bruke at man nesten ikke er klar over at det er en datamaskin man bruker. Når alle datamaskinene er så driftssikre at det aldri oppstår feil med dem. Og når alle datamaskinene er så billige i produksjon at de ikke koster mer enn et par sko.
Når datamaskinene ikke kan bli raskere, bedre, billigere og mer brukervennlige vil produsentene plutselig ha overflødiggjort seg selv. Milliardindustrien kan ikke overleve av å selge ting som folk ikke trenger til priser som er så lave at marginene er lik null.

Men i dag er det umulig å si hvor denne grensen ligger. Forhåpentligvis vil tilfanget av ny teknologi være meget stort i mange år fremover. Så stort at det antakeligvis blir andre ting som setter en stopper for moroa.

Men hvordan vil datamaskinene se ut på denne dagen? Jeg tror vi bør glemme dagens uhåndterlige kasser, og heller prøve å forestille oss noe helt annet. Spesielle anvendelsesområder innenfor husholdningen, i bilen, på kontoret og i fritiden. Tekstbehandling skjer hovedsaklig ved at man forteller skriveren hva som skal stå i brevet. Hvis det er noe som er uklart, spør den selvfølgelig hva du mener. Bilene vet hvor de befinner seg, og vet også at du skal på jobb. Hjemme protesterer mikrobølgeovnen når du prøver å koke egg i den. Og dataspillene baserer seg på "virtual reality", og er så livaktige at du må ta deg skikkelig sammen for å overbevise deg selv om at det ikke var "på ordentlig" du nettopp ble sløyd av et digert beist fra planetet Krakafoon. De som så ungdomsprogrammet "U" på NRK 30. april vet hva jeg snakker om her.

Jeg fristes nesten til å tenke på boken Hitch Hiker's Guide to The Galaxy av Douglas Adams. Her kan man lese om heiser som er blitt tilført store mengder kunstig intelligens med den hensikt å korte ned ventetiden for de som skal ta heisen. De intelligente heisene skal nemlig vite nok til at den kan flytte seg til etasjene der den forventer at det er personer som skal på. All denne intelligensen fikk bivirkninger, da heisene begynte å reflektere over meningen med livet og andre uutgrunnelige spørsmål. Resultatet av dette var at mange utdannet seg som heis-psykologer, som psykoanalyserte heisene i et forsøk på å løse problemene med nevrotiske og depressive heiser.
Og hvordan vil den ultimate Amiga se ut den dagen ingenting kan bli bedre? Jeg tror vi skal være glade for at vi ikke vet det, da ventetiden lett kan bli uutholdelig lang. La oss heller glede oss over det vi *har*.

God sommer!

Øyvind

Øyvind Skogvoll
redaktør

SISTE NYTT

Impact Vision leveres med RGB-splitter

GVP's spennende Impact Vison-kort leveres nå med RGB-splitter inkludert i prisen. Denne splitteren trengs for å kunne utnytte mulighetene kortet gir, da inngangen på kortet er RGB. Ellers er det kommet ny versjon av MacroPaint tegneprogrammet som er en tanke bedre enn den forrige, men fremdeles ikke helt på topp. Mange venter på at TV-Paint skal komme i en egen versjon for Impact Vision, og vi tipper at dette produktet kommer til å bli poplulært til tross for sin relativt stive pris. Ellers kan det nevnes at Amiga og video-spesialistene Famo i Oslo stadig ligger i forkant når det gjelder å prøve ut nye ting, blant annet med Impact Vision. Nå har de faktisk generert animasjoner i 16.7 millioner farger, og tatt disse opp på video bilde for bilde. Selv ikke en Amiga klarer å vise animasjoner med så mange farger, spesielt når man tar i betraktning at hvert bilde er på flere megabytes. Derfor må Amiga med Impact Vision vise et bilde, og så gi beskjed til videospilleren om å ta opp dette bildet. Så loades neste bilde, og dette tas opp på video, osv. Til dette trengs det blant annet en nøyaktig videospiller i proff-format, så dette ligger foreløpig utenfor rekkevidde for andre enn de profesjonelle.

A501 Plus

Commodore leverer nå en 1MB minneutvidelse til Amiga 500 Plus. Denne heter A501 Plus, og koster ca kr. 950,- inkl. mva i Norge. Dette minnet vil fungere som grafikkhukommelse (CHIP RAM).

CD-titler

Commodore har nå overtatt distribusjonen av CDTV-titler i Norge. I denne forbindelse har de utarbeidet en egen tittelkatalog som finnes hos alle Amiga-forhandlere.

Nytt grafikk-kort

De mest pengesterke av oss kan nå bli kvitt overflødig kapital ved å investere i Rambrandt, et nytt grafikk-kort i superklassen. Hjertet i Rambrandt er en 32-bits TMS34020 prosessor med en hastighet på 40 MFLOPS, og med en klokkefrekvens på 40MHz. Denne får hjelp av en TMS34082 co-prosessor med 3D-vektor support. Ellers hagler det på med store tall, og selvfølgelig kan Rambrandt vise 16.7 millioner farger samtidig, og oppløsningen kan være så høy som 1024x1024 punkter. Dette kortet har et utall av finesser, og er vel det første som supporterer SAGE-standarden. Dette er en forkortelse for "Standard Amiga Graphic Extension", og er en standard for styring av grafikk-kort av denne typen. At en slik standard er etablert, skulle love godt for mulighetene for at flere program etterhvert vil støtte høyere oppløsninger og flere farger. Nå *snakker* vi!

Novell Netware for Amiga

Oxxi kan nå levere klientversjonen av Novell Netware for Amiga. Novell er den mest utbredte nettverksstandarden innenfor PC-verdenen, og det er med stor glede at vi nå omsider har fått denne meldingen. Dette nettverket vil bli testet i neste AmigaForum.

Virtual Reality

Seere av programserien "Beyond 2000" som går bl.a. på TVNorge, kunne for en tid siden nyte et langt innslag om "virtuell virkelighet", dvs. at man kan bevege seg rundt om i en kunstig virkelighet og gjøre forskjellige ting. I forrige AmigaForum brakte vi et bilde

Priskutt på A3000

De som har hatt lyst på Amiga 3000, men som av økonomiske årsaker ikke har hatt mulighet til å kjøpe en, kan nå se litt lysere på livet. Commodore Computers Norge A/S satte 1. mai ned prisen på Amiga 3000/25/50 og Amiga 3000/25/100

av Øyvind Skogvoll

Til de som lurer på hvorfor ikke den minste Amiga 3000-modellen (16MHz) er nevnt her, kan vi opplyse om at den ikke leveres lenger. Den veiledene prisen på en 25 MHz Amiga 3000 med 50MB harddisk vil heretter ligge rundt 23.800 inkl. mva, mens den med 100MB harddisk vil koste 27.200 unkl. mva.

Ellers florerer det med mer eller mindre seriøse rykter om nye Amiga-modeller, men mange av disse ryktene er regelrett tøv. De som leste symposium-artikkelen i forrige nummer, husker at vi ble lovet bedre farger og bedre lyd en gang i fremtiden. Vi har ikke lyst til å spekulere i hva som menes med "fremtiden" her, men ha i bakhodet at det nå er ca. 2 år siden vi testet Amiga 3000. Commodores utviklingsavdeling har med andre ord hatt god tid på seg til å finne opp nye ting.

Vi kan imidlertid her og nå love at AmigaForum vil være tidlig ute med en test av evt. nye modeller med en gang noe skulle skje på denne fronten.

fra Köln-messen, der man kunne ta en flytur i en nokså livaktig flysimulator. Ved hjelp av en spesiell hjelm ser du et 3-dimensjonalt bilde av omgivelsene, og når du beveger hodet endrer synsretningen seg tilsvarende.
I programmet på TVNorge fikk du blant annet se et spill med to deltakere, der de løp rundt i en kunstig verden og skjøt på hverandre, samt et bilspill og et hanggliderspill. Du fikk også se hvordan de satte sammen boksene som styrte herligheten, og det var heller ikke vanskelig å se at en viktig del av dette var en Amiga 3000.
Det samme systemet ble på radio i en reportasje fra Tivoli i København karakterisert som siste nytt innenfor romfartsteknologi.

Data Broadcast

er et system som muliggjør overføring av data ved hjelp av et vanlig TV-signal. Det man trenger er den nødvendige programvare, pluss spesielle modem beregnet på Data Broadcast. De som vet hvordan tekst-TV fungerer, skjønner lett hvordan dette virker. I et antennesignal er det god plass til ekstra informasjon "mellom" bildene, og det er denne plassen tekst-TV senderen og mottageren utnytter. Denne plassen kan nå ved hjelp av spesielle modem benyttes til å overføre data til flere mottagere samtidig.
Dutch Telecom har nettopp valgt Scala TV fra Digital Vision som standard for overføring av data via TV-sendere.
Scala TV er en spesialversjon av Scala, som kan styre Data Broadcast overføringer. Dette medfører at man kan sende script med tekst, bilder og animasjoner til et stort antall mottagere. Mottagerene må selvfølgelig også ha Amiga og Data Broadcast modem, og disse må være innstilt på kanalen som benyttes av Scala TV. De mottatte dataene lagres på Amigaens harddisk, og kan spilles av som et vanlig script.
Data Broadcast er en ren enveiskommunikasjon, så mottagerene kan ikke uten videre kommunisere med senderen, slik vanlige modem tillater. Men hver mottager har en spesiell kode, og ved hjelp av Scala TV kan senderen velge ut nøyaktig hvem som skal motta det som sendes. På den måten kan informasjonen differensieres for hver enkelt mottager. Teknologien benyttes allerede i Norge, Sverige og England.
Også det nederlandske postverket vurderer å ta i bruk Data Broadcast og Scala TV.
Det er ikke vanskelig å tenke seg flere spennende bruksområder for denne teknologien, som f.eks. kiosker, reisebyråer og liknende.

Commodore gir ett års gratis support

Som et ledd i å gi sine kunder en best mulig oppfølging, gir nå Commodore Computers Norge A/S ett års telefonsupport til alle som kjøper en maskin. Dette medfører at du kan ringe til vanlig telefontakst og få hjelp hvis problemer skulle oppstå, og alle får dessuten tilsendt et lite hefte som gir svar på de mest vanlige spørsmål.
Da mange av de som kjøper Amiga er typiske førstegangskjøpere, er det fint at Commodore nå tar et større ansvar for kundenes ve og vel det første året. De som ønsker å fortsette etter det første året, kan dessuten fornye avtalen for en rimelig penge.

MPEG-premiere

For ikke lenge siden ble MPEG-komprimering av video vist offentlig for første gang. MPEG er en forkortelse for "Motion Picture Expert Group", og disse kloke hodene har i en del år jobbet med å snekre sammen en standard for komprimering av digital video for lagring og avspilling i datamaskiner. Premieren var sponset av Microsoft, og ble en positiv overraskelse for de fremmøtte. Flere trodde ikke det de så, og MPEG- representanten ble faktisk nødt til å vedde livet sitt på at det ikke var noe juks!
For oss er MPEG interessant blant annet i forbindelse med CDTV, og de høye herrer i Commodore har faktisk i vitners nærvær *lovet* at MPEG vil bli implementert så fort teknologien er tilgjengelig.
Ulempene med MPEG er at det tar laaang tid å komprimere bildene (vi snakker om flerfoldige TIMER hvis du skulle gjøre det på en Amiga 500), og at det kreves en spesiell krets for å dekomprimere bildene i

riktig fart.I mellomtiden må vi ta til takke med f.eks. Scala, som i neste versjon vil få implementert et spesielt 32-bits ANIM-format og support for avspilling direkte fra harddisk. På en Amiga 3000 vil det da gå rimelig greit å spille av digitalisert video, selv om det er begrenset hvor mange farger man kan benytte. Se forøvrig testen av VIDI-Amiga for å finne ut hvordan du selv kan digitalisere dine egne filmer!

Kickstart i ROM

Amiga 3000 leveres nå med Kickstart 2.04 i ROM. Tidligere har Amiga 3000 lastet inn Kickstart fra harddisk, noe som har tatt et par sekunder og 512K av hukommelsen.

GVP viser muskler

GVP har gjennom de siste årene markert seg som et firma som leverer kvalitetsprodukter med høy ytelse og masevis av spennende muligheter. Like før bladet gikk i trykken, fikk vi inn informasjon om blant annet et nytt grafikk-kort som skulle klare å stoppe kjeften på selv den mest kravstore. Folk med svake nerver bør sette seg før de leser videre.

Produktet vi nå snakker om heter EGS-110/24, og er et (selvfølgelig) 24-bits grafikk-kort med et par hundre lekre finesser. Først den dårlige nyheten: de som har kjøpt Amiga 3000 i den tro at den var den ultimate datamaskin, kan foreløpig se langt etter EGS-kortet, da det er laget for å plugges direkte inn i GVP's egne "COMBO" akselleratorkort for Amiga 2000. Men til gjengjeld skal ting fungere svært så godt sammen med combo-kortet.

Tidligere har det kommet mange 24-bits grafikk-kort til Amiga, men uten unntak har alle hatt et problem: program til kortene måtte spesialskrives, og dette tar tid og krever ressurser. Nå er alt dette forandret. GVP har laget et nytt "Graphics Library" som dirigerer alle Workbench-funksjoner over til EGS-kortet. Fra den overdådige listen av tekniske detaljer kan vi nevne følgende "highlights":

- En lang rekke forskjellige oppløsninger fra 768x575 til 1600x1280 punkter med full 24-bits fargepalett (16.7 millioner farger). I tillegg finnes det en spesialoppløsning med 3200x2560 punkter(!) med opptil 256 farger. Maksimal frekvens på videoutgangen er 110 millioner punkter pr. sekund med 24 bitplan(!!).

- Når du kjører kortet sammen med en 50MHz 68030, får du en astronomisk hastighet på "blockwrites", faktisk rundt 576 megabytes pr. sekund(!!!)

Ellers er det store tall i fleng, så her er det bare å begynne å spare! Informasjonen finner vi i en telefax fra Capella A/S, ny importør av GVP i Norge. Firmaet er lokalisert i EDB-senteret i Waldemar Thranes gate 77 i Oslo, vegg i vegg med Digital Vision. Capella A/S fører det komplette spekteret av GVP-produkter, deriblant harddiskkontrollere, akselleratorkort, 24-bits videokort og lydsampleren "Digital Sound Studio". For mer informasjon, ta kontakt med Capella A/S på telefon 02-200806

OCR

Hvis du hater å sitte og skrive inn tekst fra et maskinskrevet manus, kan du nå få hjelp. "OCR" er en forkortelse for "Optical Character Recognition", og innebærer at datamaskinen på grunnlag av et innscannet bilde kan gjenkjenne bokstaver og tall, og lage en tekstfil på grunnlag av det den finner ut. Denne teksten kan man så viderebehandle i et tekstbehandlingsprogram.
Til PC og Mac har det i flere år eksistert slike program.
Precision Distribution kan nå levere Migraph OCR, et Amiga-program som ordner denne biffen. La oss f.eks. si at AmigaForums redaksjon fikk en 3-siders telefax med en pressemelding på. I stedet for å sette seg ned og skrive denne teksten etter LFT-metoden (LFT betyr Let-Finn-Trykk), putter man heller telefaxen i scanneren, og mater det innscannede bildet inn i OCR-programmet. Hvis alt går bra, vil man etter en stund ha fått en tekstfil som inneholder den samme teksten som stod skrevet på telefaxen. Smart, hva?
Programmet benytter Omni skriftteknologi, som innebærer at bokstavdefinisjonene ligger lagret som vektorer (ikke bitmaps). Det kan lese proporsjonal skrift i størrelsene 10-18 pukter, og har også en ordliste som brukes til å ta "intelligente" beslutninger angående tvilsomme bokstaver. Hvor godt det virker er avhengig av hvor tydelig teksten er og hvor mange spesielle tegn programmet treffer på.
Vi håper å teste dette programmet i et kommende AmigaForum.

Amiga i butikkene

Thorn EMI i Norge er den første butikk-kjeden som tar i bruk Amiga og InfoChannel som reklamemedium i alle sine butikker.
- Det ville virke underlig om vi ikke benyttet TV-skjermene for å markedsføre oss selv, siden TV-basert informasjon er et viktig forretningsområde for oss, sier Fredd Causevic i Thorn EMI i Norge.
- Vi har allerede konstatert at TV-skjermene tiltrekker seg mye oppmerksomhet, og omsetningen øker jevnt, fortsetter han.
Det var i november i fjor at Amiga 2000 og InfoChannel ble installert i et flertall av butikkene. Planen er at alle de 27 butikkene som finnes i Norge skal utstyres med InfoChannel og Amiga.
I hver butikk finnes er det normalt utstilt mellom 10 og 40 TV-skjermer, og disse blir brukt til å markedsføre et utvalg av Thorns egne produkter. Et reklamebyrå utformer kampanjene, som deretter overføres til TV-skjermene ved hjelp av InfoChannel.

Mer Scala

The Royal Bank of Scotland har bestemt seg for å bruke Scala til å teste nye, interaktive informasjonssystemer. Denne referansen føyer seg elegant inn i rekken av "tunge" Scala-brukere, som f.eks. universitetssykehuset i Maastricht, og H J Ford Associates Institute i Washington, der det benyttes under opplæringen av offiserer i Pentagon.

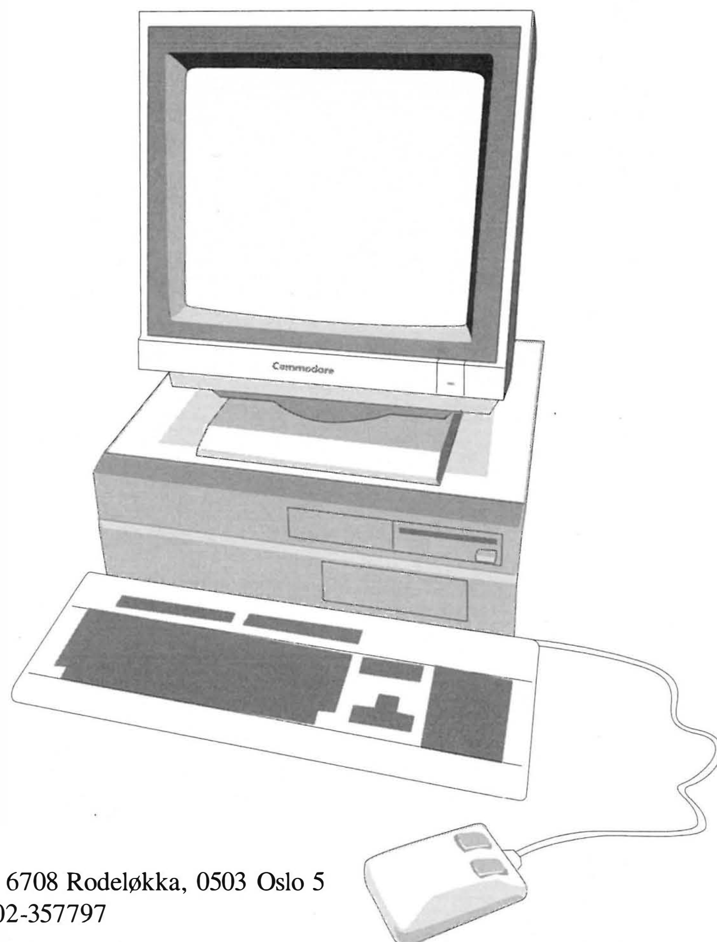
SuperSoft Norge

er et nystartet firma som distribuerer hardware og software til Amiga, CDTV, C64 og PC gjennom forhandlere. SuperSoft Norge er en avdeling av SuperSoft Danmark, som også har avdelinger i Sverige og England.
I varesortimentet finner vi blant annet spill, joysticks, programvare fra Oxxi og Gold Disk, og hardware fra Supra, Electronic Design, Progressive Peripherals & Software.
For mer informasjon kan du ringe 02-659610, eller sende en telefax på 02-658543.

FAMO

Din Amiga Partner

NORGES STØRSTE UTVALG AV AMIGA-UTSTYR OG PROGRAMVARE FOR PROFESJONELLE BRUKERE!

Vi leverer blant annet:
Electronic Design og Neriki Genlock,
Impact Vision 24,
Art Department Professional,
Real 3D, SCALA,
Broadcast Titler,
AIR-link, InfoChannel,
Golden Image håndscanner,
VideoDirector m.m.

Vi tilbyr også mange tjenester
blant annet utkjøring av
24-bits dias med Polaroid CI-3000

Kontakt oss!

FAMO

Københavngt. 15, Postboks 6708 Rodeløkka, 0503 Oslo 5
Telefon 02-381205 Fax: 02-357797

NY AMIGA FORHANDLER

Resto har 30 års erfaring som leverandør av repro og tegneutstyr. Vi er altså ikke et rent datafirma, men et firma med solid erfaring fra grafisk og teknisk tegning, som nå tilbyr løsninger basert på *AMIGA 2000* og *AMIGA 3000.*

Våre spesialfelt: ***GRAFISK DESIGN*** ***DESKTOP*** ***PRESENTASJON*** ***SKILTDEKOR*** ***DAK*** ***MULTIMEDIA***

MONITOR COMMODORE TAXAN IDEK	***SCANNER*** SHARP EPSON	***DIGITIZER*** SNAPSHOT DIGIVIEW	***HARDDISK*** GVP COMMODORE SUPRA
PRINTER BROTHER HP NEWGEN IBM	***PLOTTER*** OCE ROLAND HOUSTON	***PROGRAM*** Vi har alt av program og spill	***SPESIAL*** IMPACT VISION DCTV AKSL.KORT RAM 24 BIT

Ring eller fax og be om vår prisliste !

a/s resto

BROBEKKVEIEN 104
0583 OSLO
TELEFON: (02) 65 10 10
FAX: (02) 65 85 43

Amiga-Spesialisten

Scala Multimedia er snart klar!

Eksklusivt for AmigaForum!

av Øyvind Skogvoll

AmigaForum bringer nå rykende ferske smakebiter av den nye versjonen av presentasjonsprogrammet Scala. Opprinnelig var det meningen at den nye utgaven skulle hete Scala 2.0, men navnet er nå endret til "Scala Multimedia". Og dette navnet er så absolutt ikke villedende, siden den nye versjonen er en kraftig videreutvikling av den "gamle" Scala. Blant annet er full støtte for lyd, musikk, laserdisk og liknende implementert.

Den nye versjonen av Scala har en rekke lekre funksjoner som sørger for at dette norskutviklede og premierte systemet fremdeles blir i toppsjiktet innenfor video- og presentasjon.

Hovedmenyen er blitt bedre, ved at du nå kan ta "multiple selection" av flere linjer, og at det hele tiden er en "aktiv" linje i scriptet. Det er også kommet en ny måte å se hovedmenyen på. I "Scala Shuffler" ser du miniatyrer av alle bildene i scriptet. Disse lagres automatisk mens du jobber, uten at du trenger å sitte og vente. Det er også meningen at filvelgeren skal fungere slik at du ser miniatyrer av bildene, noe som gjør det enklere å velge.

Scala Extensions er en ny teknikk som "åpner" Scala for nye muligheter som nødvendigvis ikke finnes i dag. Eksterne program som legges i en spesiell skuff, kommer fram i hovedmenyen. Eksempler på Extensions som følger med er styring av CDTV, Sony laserdiskspillere og en VideoComp genlock. Etterhvert som nye produkter dukker opp, kan du bare skaffe deg en Extension som passer!

Lydkontrollen er langt bedre enn den "usynlige" implementasjonen som ble gjort i versjon 1.13. Nå kan du bestemme varighet, volum, frekvens og inn- og uttoning, både for IFF samples og Soundtracker-moduler. Det er også meningen at lyder skal lastes inn "real time" fra harddisken mens de spilles - altså kan du spille ekstremt lange samples uten å ha tilsvarende mye RAM.

En rekke nye bildeoverganger, blant annet "flipcoin", kontinuerlig horisontal rulling, stretch og mange andre som må oppleves for at du skal tro dem!

Nye tekstoverganger, og blant annet kontinuerlig horisontal rulling av en tekstlinje av ubegrenset lengde.

Når du lagrer et script med etternavnet ".rexx", blir scriptet til et ARexx-program!

Ellers er mange eksisterende funksjoner i Scala blitt omskrevet og forbedret. Overgangene er blitt glattere, og flytting av tekst er blitt raskere.

Digital Vision har det siste året hatt stor suksess med Scala 500, Scala og InfoChannel. På grunnlag av det vi nå vet om Scala Multimedia, kan vi trygt si at fremtidsutsiktene fremdeles ser lyse ut. Vi gleder oss til Scala Multimedia blir ferdig!

Mer info? Digital Vision har telefon 02-361338.

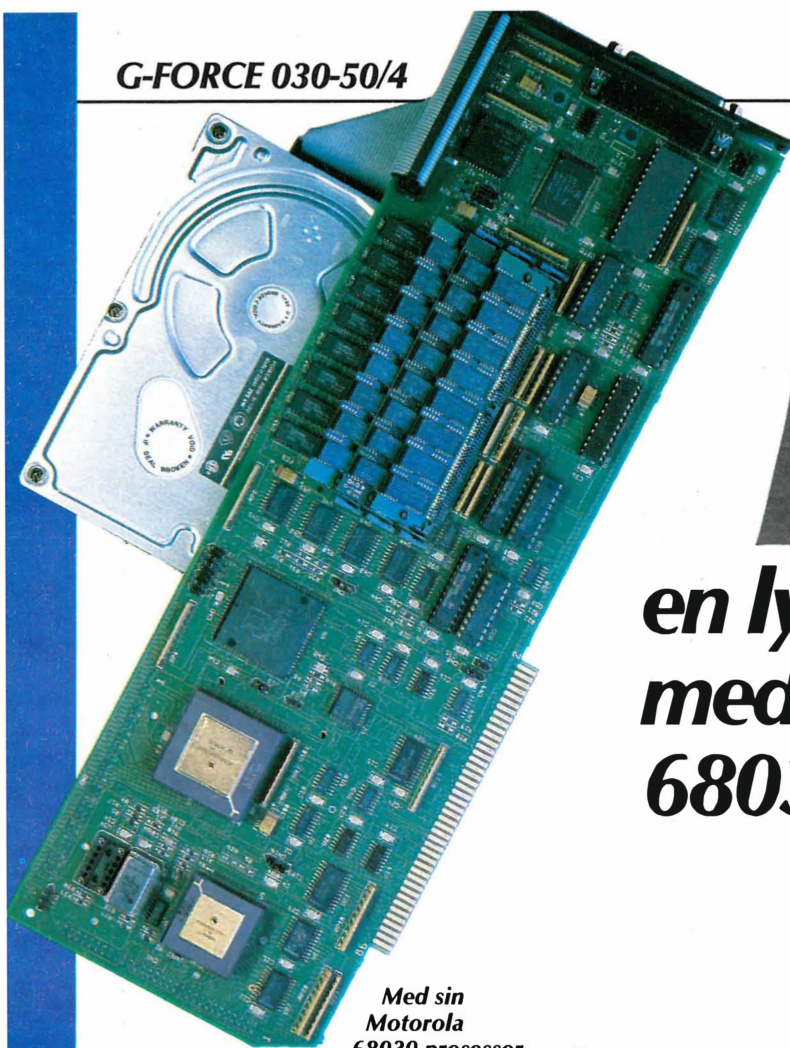

"Scala Shuffler" er navnet på den nye og meget oversiktlige måten å redigere scripts på. Størrelsen på bildene bestemmer du, og du kan se opp til 112 bilder på én gang!

Scala Multimedia kan spille både digitaliserte lyder (IFF samples) og moduler i Soundtracker-format. Du kan styre fade in, fade out, hastighet og andre detaljer.

G-FORCE 030-50/4

Har du lyst på en lynrask Amiga 2000 med en 50MHz 68030-prosessor?

G-FORCE 030-50/4 with optional "Hard-Disk-Card" Conversion Kit

G-FORCE™ 030 COMBO

Med sin Motorola 68030-prosessor, 50 MHz klokkefrekvens, 68882 matematikkprosessor, 4-16 MB RAM og innebygd lynrask SCSI harddiskkontroller, gir G-FORCE 030-50/4 deg mer kraft og ytelse pr. krone enn noe annet akselleratorkort.

G-FORCE 030-50/4
Hvorfor selge din Amiga 2000 og kjøpe en dyr Amiga 3000 for å få mer fart? Den nye serien akselleratorkort fra GVP har en langt høyere ytelse enn en Amiga 3000, og til en lavere pris!

Alle dine program vil plutselig gå mange, mange ganger raskere enn før. Du får samtidig massevis av ledig hukommelse som du kan bruke til store program, animasjoner, samlplede lyder og alt det andre du ikke har hatt plass til før du fikk G-FORCE 030-50/4.

Du kan koble på mange harddisker, CD-ROM spillere og andre SCSI-baserte lagringsenheter.
Og sist men ikke minst - alle de opprinnelige ekspansjonssporene er fremdeles ledige!

EN KOMPLETT DATAMASKIN PÅ ETT KORT!
Denne temperamentsfulle arbeidshesten gir deg en komplett løsning med bl.a.
- ✓ 50 MHz 68030-prosessor.
- ✓ Plass til 16 MB 32-bits hukommelse.
- ✓ Høyhastighets SCSI harddiskkontroller.
- ✓ Utvendig SCSI-kontakt for tilkobling av eksterne enheter.
- ✓ Ikon-basert, programvarestyrt veksling mellom 68030 og den "gamle" 68000-prosessoren.

DET ER PLASS TIL HARDDISK PÅ KORTET!
En ekstra monteringsbrakett gjør at du kan montere en harddisk direkte på kortet! Dermed får du et komplett "hardcard" som ikke tar opp unødvendig plass.
Så hvis du kun skal kjøpe *ett* kort til din Amiga 2000 - velg da dette kortet, eller ett av de andre GVP combo-kortene.

Ta kontakt med din forhandler i dag!

GVP har et stort utvalg av akselleratar- og harddiskkort for Amiga 2000 og Amiga 3000!

GVP

GREAT VALLEY PRODUCTS INC.

GVP-produktene selges av ledende Amiga-forhandlere over hele landet.
Norsk importør er Jotec A/S

FORHANDLERE:

BODØ: Atlantis Design (081-26170) **TRONDHEIM:** Mox-Næss Libris (07-531120), Opcon AS (07-513841) **ÅLESUND:** Slinning Moa (071-40800) **KVAM:** Tessa Electronics (062-94500) **BERGEN:** IQ Computer A/S (05-233850) **KRISTIANSAND:** Computer Service (042-24292) **TØNSBERG:** Software City (033-19433) **MOSS:** Software City (09-257005) **OSLO:** A/S Resto (02-651010), Spaceworld Karl Johan (02-335890), Data-Tronic A/S (09-960010), FAMO (02-381205), Run-Time A/S (02-831125), Bærum Datakabling A/S (02-510375)

Amiga 600

En stor liten maskin!

På CeBit-messen i Hannover lanserte Commodore Amiga 600, en knøttliten maskin med mye innmat. Blant annet har den innebygd modulator, harddiskkontroller og plass for harddisk. AmigaForum fikk låne det første eksemplaret som kom til landet. Vi skrudde den straks i småbiter for å finne ut hva som var nytt.

Amiga 600 strip-tease

Vår servicetekniker fikk dilerium da han ble presentert for hovedkortet i Amiga 600. Den absolutt eneste kretsen som er montert på sokkel er Kickstart 2.05. Alt annet er loddet fast på hovedkortet, og vi finner en rekke nye og kompakte varianter av de kretsene som vi er blitt vant til på de "gamle" Amiga-modellene.

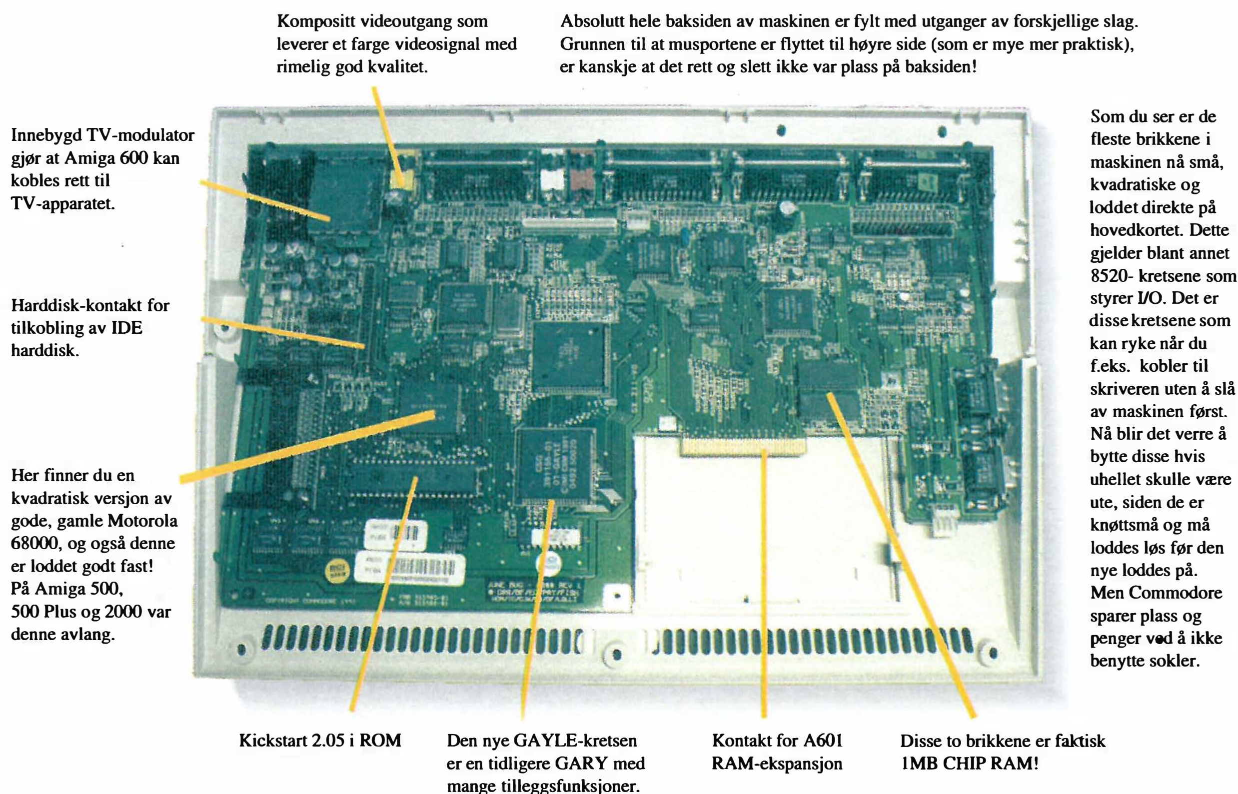
Kompositt videoutgang som leverer et farge videosignal med rimelig god kvalitet.

Absolutt hele baksiden av maskinen er fylt med utganger av forskjellige slag. Grunnen til at musportene er flyttet til høyre side (som er mye mer praktisk), er kanskje at det rett og slett ikke var plass på baksiden!

Innebygd TV-modulator gjør at Amiga 600 kan kobles rett til TV-apparatet.

Harddisk-kontakt for tilkobling av IDE harddisk.

Her finner du en kvadratisk versjon av gode, gamle Motorola 68000, og også denne er loddet godt fast! På Amiga 500, 500 Plus og 2000 var denne avlang.

Som du ser er de fleste brikkene i maskinen nå små, kvadratiske og loddet direkte på hovedkortet. Dette gjelder blant annet 8520- kretsene som styrer I/O. Det er disse kretsene som kan ryke når du f.eks. kobler til skriveren uten å slå av maskinen først. Nå blir det verre å bytte disse hvis uhellet skulle være ute, siden de er knøttsmå og må loddes løs før den nye loddes på. Men Commodore sparer plass og penger ved å ikke benytte sokler.

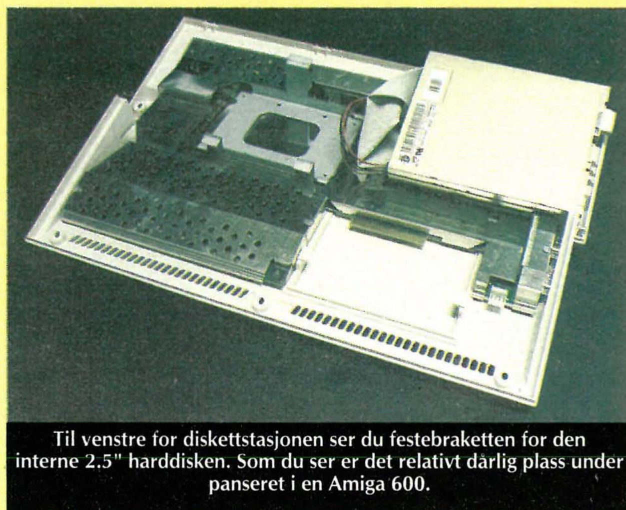
Kickstart 2.05 i ROM

Den nye GAYLE-kretsen er en tidligere GARY med mange tilleggsfunksjoner.

Kontakt for A601 RAM-ekspansjon

Disse to brikkene er faktisk 1MB CHIP RAM!

FAKTA OM AMIGA 600

Til venstre for diskettstasjonen ser du festebraketten for den interne 2.5" harddisken. Som du ser er det relativt dårlig plass under panseret i en Amiga 600.

Prosessor: Motorola 68000, 7.09 MHz
Co-prosessorer: Paula, ECS Agnus, ECS Denise
Hukommelse: 1MB CHIP-minne
Utvidbar til 2MB internt
Utvidbar til 8MB eksternt
Diskettstasjon: 1 stk. 3,5" 880K
Harddisk: IDE-interface og plass til 2,5" HD
Tastatur: Norsk tastatur med 78 taster
Tilkobliner: Centronics parallell,
RS-232 seriell, stereo lydutgang,
Analog RGB og composite video,
RF antenneutgang for tilkobling til TV,
2 mus/joystickporter ,
kontakt for A601 minneutvidelse,
kontakt for ekstern diskettstasjon,
plass for PCMCIA/JEIDA-kort.
Operativsystem: Workbench/Kickstart 2.05

Return of The JEIDA

Den nye ekspansjonsporten på Amiga 600 bærer det utrolig kledelige navnet PCMCIA/JEIDA, en forkortelse som man gjerne hadde kunnet lage en forkortelse av. Bak bokstavene finner vi en standard for slike "kredittkort"-ekspansjoner som amerikanerene og japanerne har blitt enige om. Det følger med drivere for to typer kort: Statiske RAM-kort med batteri som gjør at kortet "husker" innholdet selv om maskinen slås av eller kortet tas ut, og dynamiske RAM-kort som kan brukes som en vanlig RAM-ekspansjon. Dessuten kan programvareleverandørene levere program på slike kort, slik at de kan fungere som en slags "cartridges" (som på C-64).

Kompakt design

Amiga 600 er til tross for navnet *mindre* enn sin lillebror Amiga 500. Det numeriske talltastaturet på høyre side er tatt bort, og piltastene og del/help er flyttet til venstre, helt inntil de andre tastene. Maskinen er tilsvarende smalere. Den er også kortere i dybderetningen, men er gjort litt høyere i bakkant for å gjøre plass til et par nye interne utvidelsesmuligheter. Den har i likhet med Amiga 500 en innebygd diskettstasjon, og denne er sporty plassert litt på skrå, i samme vinkel som toppen på kabinettet.

Uten sokler

Til tross for den minimale størrelsen har Commodore fått plass til utrolig mye på innsiden. I tillegg til et kraftig krympet hovedkort og diskettstasjonen, er det både harddiskkontroller en IDE (på hovedkortet) og plass til en 2,5" harddisk. For å få til dette har Commodore loddet de fleste kretsene direkte på hovedkortet, noe som gjør det mye vanskeligere å bytte ut komponenter i tilfelle feil. Vår servicetekniker fikk kolikk da han fikk se hvordan kortet så ut! I tillegg er også gjort plass til en intern TV-modulator av bra kvalitet, samt en kompositt videoutgang. En luke på maskinens underside skjuler en ekspansjonsport for minne og klokke. Det går ikke an å benytte samme type kort som på Amiga 500 eller 500 Plus, da det er litt mer sparsomt med plass her. Commodore har en RAM-utvidelse som heter A601, og som inneholder 1MB minne og klokke.

Tilkoblinger

Parallell- og seriellport, diskettstasjonkontakt, stereo lydutgang og monitorutgang er plassert på baksiden av maskinen, mens mus- og joystickportene er flyttet til høyre side foran diskett-stasjonen, der de er lettere tilgjengelige enn på en Amiga 500, der de er på baksiden. Alt i alt virker Amiga 600 "tøffere" enn sine forgjengere, og har et design som er både praktisk og ergonomisk.

Nye kretser

Amiga 600 leveres med 1MB minne som standard. Ved å sette inn en A601 RAM-utvidelse under maskinen kan minnet utvides til 2MB. All denne hukommelsen kan benyttes som grafikkhukommelse (CHIP RAM), noe som til nå kun har vært mulig på Amiga 3000 og Amiga 500 Plus. Disse grafikk-kretsene støtter også de nye oppløsningene "Super-Hires" og "Productivity Mode" som finnes både på Amiga 500 Plus og Amiga 3000. Sistnevnte oppløsning gjør det mulig å få et flimmerfritt høyoppløsningsbilde ved å koble på en VGA-kompatibel skjerm. Når det gjelder mer detaljerte beskrivelser av innmaten, henviser vi til oppslaget på motstående side.

Piltastene er flyttet i nedre høyre hjørne av tastaturet, og mus/joystickportene befinner seg lett tilgjengelig på maskinens høyreside. Legg også merke til diskettstasjonen, som står litt på skrå.

Mulighet for harddisk

Den mest interessante muligheten med den nye Amiga 600 er imidlertid den innebygde IDE harddiskkontrolleren, samt muligheten til å sette inn en 2,5" harddisk inne i selve maskinen. Å benytte en harddisk til lagring av program og data sparer brukeren for mange bekymringer i forbindelse med stadig bytting av og leting etter disketter. Det gjør det også enklere å få tilgang til alle de avanserte funksjonene i det nye operativsystemet, Workbench 2.0.

Kredittkort-minne

På venstre side har maskinen en åpning for minnekort av typen PCMCIA, av tilsvarende type som vi finner på CDTV. Disse kortene ser ut som kredittkort, og de kan inneholde ferdige program, eller benyttes som vanlig minne en som en diskett! På dette området kommer det til å skje svært mye i løpet av året som kommer.

Hva synes vi?

Plutselig ble Amiga 500 uhåndterlig og slarkete! Den nye Amiga 600 har en god del forbedringer i forhold til Amiga 500 og 500 Plus. Intern plass til harddisk er et stort pluss, tatt i betraktning at Workbench 2.0 begynner å bli ganske omfattende og plasskrevende sett i forhold til tidligere versjoner. Når det gjelder utvidelser, blir det spennende å se hvilke PCMCIA-kort Commodore har oppe i ermet. Forløpig er det ganske tynet på dette området. Selvfølgelig kunne vi ønsket oss raskere prosessorer, f.eks. en 68020, men denne maskinen er rettet mot det nøyaktig samme markedet som Amiga 500, og de som ønsker seg raskere maskiner må nok investere i en større modell. Amiga 600 er et lite mesterverk, og jeg har allerede bestemt meg for å kjøpe en selv. Med intern harddisk og innebygd modulator glir den rett ned i stresskofferten, og den kan kobles direkte til en TV for å kjøre en Scala-presentasjon for en kunde. Lekkert!

Workbench 2.0 - en spurv i tranedans?

av Torstein Pettersen, Ørjan Eriksen og Øyvind Skogvoll

Mens det hardner til i den store vindus-kampen mellom IBM's OS/2 2.0 og Microsoft Windows, er det kanskje noen av dere som lurer på hvor Amiga befinner seg i alt kaoset. Nevnes aldri Commodore, Amiga eller Workbench 2.0 fordi det er så dårlig at det ikke er verd å nevnes, eller er det noe annet som ligger bak? AmigaForums ekspertpanel har tatt en nøktern og saklig vurdering av Windows, OS/2 2.0 og Workbench 2.0. Vi skulle kanskje også ha sett på Macintosh og System 7.0, men dette måtte vi stå over i denne omgang grunnet manglende kunnskaper og utstyr. Er du spent på hvordan det gikk?

Denne sammenligningen er ganske vanskelig å gjøre, men vi har gjort vårt beste for å vurdere de forskjellige løsningene på en mest mulig korrekt måte. Først litt grunnleggende opplysninger:

Windows

Dette er et produkt fra Microsoft, og det har nettopp kommet i versjon 3.1. Det gir PC-brukere rullegardinmenyer, vinduer og mus. Windows har gjort mye for å gjøre PC'ene mer brukervennlige, og det er i dag et meget stort antall program som kan kjøres under Windows. Men ikke alt er like bra, og mange av problemene med Windows stammer fra det faktum at det ikke er et operativsystem, men kun et "skall" som ligger seg oppå operativsystemet MS-DOS. Dette går ut over hastigheten, og vanskeliggjør dessuten flerprogramkjøring (multitasking).
Versjon 3.1 fjernet en god del feil som var i versjon 3.0. Sistnevnte var usedvanelig treg og meget ustabil.

OS/2

Dette er IBM's nye operativsystem, som erstatter MS-DOS og eventuelle tilleggsprogram for vinduer og menyer. Altså et komplett operativsystem som på mange måter ligner på Workbench 2.0 for Amiga. Versjon 2.0 av OS/2 kom på markedet for et par måneder siden, og etter mange forsinkelser var nok IBM presset til å overholde datoen og levere et produkt som ikke var helt 100% ferdig.
Fordelen med OS/2 fremfor Windows er at OS/2 ikke er avhengig av MS-DOS for å virke. Dermed unngår man mange av de problemene som dette medfører for Windows.

Workbench 2.04

er Commodores operativsystem for Amiga, og den siste versjonen er en radikal forbedring av Workbench 1.3. Alt er blitt bedre, og systemet støtter nå blant annet en mengde forskjellige skjermoppløsninger, har mye enklere håndtering av ikoner, en mengde nye menyer og "shortcuts", integrasjon av kommunikasjonsspråket ARexx, bedre CLI/Shell, vektorbaserte skrifttyper, bedre stabilitet og en kraftig oppgradering av dokumentasjonen.
Men Workbench 2.04 er faktisk det "eldste" av de tre systemene vi har vurdert her. Neste versjon vil hete 2.1, og har enda flere forbedringer, pluss en annen stor fordel: Norske menyer og norsk dokumentasjon.

Nettverk

Vi har ikke vurdert hvor god støtte det er for nettverk, men her er utvalget for PC'ene desidert størst. Det finnes flere forskjellige typer nettverk for Amiga, men nå har Novell klientprogramvare blitt ferdig, og denne fungerer "meeeeeget" bra og raskt. Det finnes også DoubleTalk nettverk for Amiga, som er kompatibelt med Appletalk (Macintosh). Dette har vi testet i noen måneder, og det virker meget bra. I dette AmigaForum har vi en test av DoubleTalk, pluss det rimelige AmiNet nettverket.
Løsningene finnes altså, men er ikke særlig utbredte. Dette skyldes blant annet at Amiga-brukere ofte er individualister og hjemmedata-entusiaster.

Konklusjon

Som vi ser av vurderingen vi har gjort på neste side, kommer Workbench 2.04 godt ut i sammenligningen. Amigas operativsystem er kompakt, brukervennlig og med en meget god flerprogramkjøring.
En ting du bør ta med i

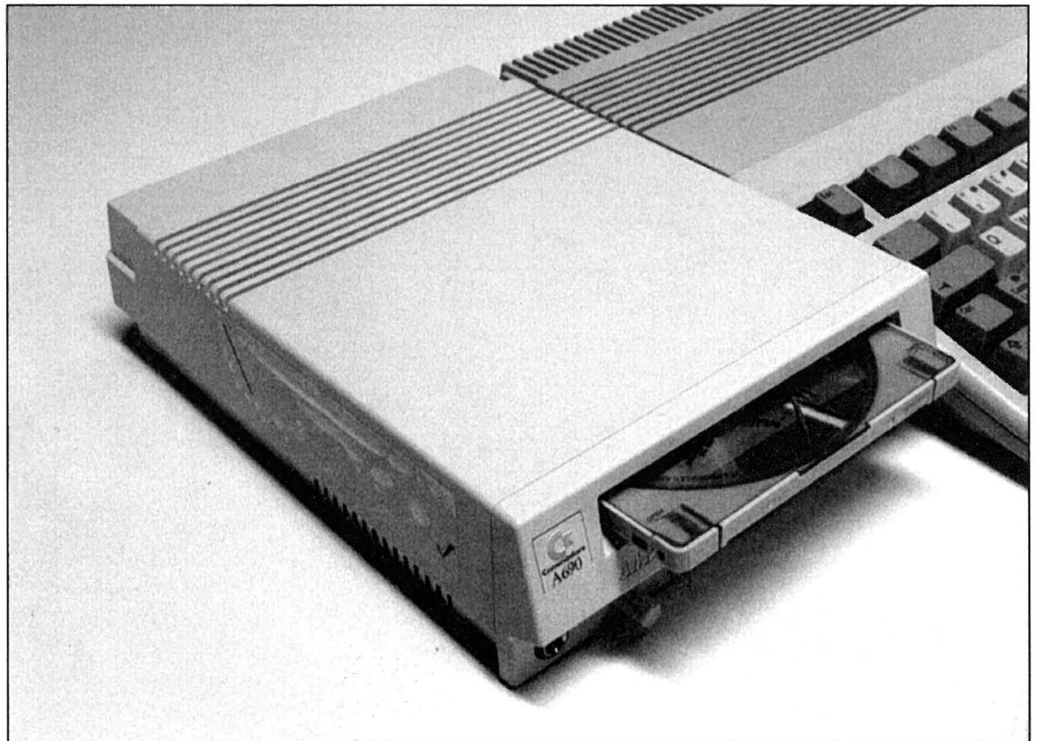
betraktning, er at de fleste Amigabrukere har Amiga 500 eller Amiga 500 Plus. Siden man bør ha en harddisk for å få utnyttet operativsystemet fullt ut, vil ikke en Amiga 500 Plus sammenlignet med en 80386-basert PC gi et rettferdig bilde, da PC'en som regel har både harddisk, flere megabytes med minne og en VGA-skjerm. Men dette avslører samtidig en annen styrke med Workbench 2.04 - den krever lite hukommelse og kan kjøres uten harddisk, noe som er helt utenkelig på de RAM-slukende Windows og OS/2!
Men det som egentlig teller er hvor mye programvare som finnes for operativsystemet, og hvor god den er. Her kommer foreløpig Windows best ut hvis man ser på de "tradisjonelle" bruksområdene. OS/2 2.0 er ganske ny, men det finnes allerede en rekke "tunge" applikasjoner for dette operativsystemet - og flere kommer på løpende bånd. Med tiden kommer trolig OS/2 til å kunne kjøre Windows-program - raskere enn Windows - noe som vil øke programvaretilfanget dramatisk.
Til Amiga finnes det også et godt utvalg med programvare, spesielt innenfor video og grafikk. Tekstbehandlere, regneark og databaser finnes det også nok av, men litt av problemet er kanskje at det aller meste av denne programvaren er på engelsk. Det er dessverre få importører som tør å satse skikkelig på slike produkter.

Men når det gjelder Workbench 2.04 har Commodore gjort (og gjør fremdeles) en jobb som det står stor respekt av. IBM og Microsoft har lagt enorme ressurser i utviklingen av OS/2 og Windows, og det er nesten utrolig at Commodore med sine forholdsvis begrensede ressurser innenfor softwareutvikling har klart å komme minst like langt som gigantene.

	Workbench 2.0		OS/2 2.0		Windows 3.1	
Systemkrav (for full utnyttelse av operativsystemet)	9	68000-prosessor, 20MB harddisk og 1MB RAM	6	386(SX) prosessor 80 MB harddisk 6 MB RAM VGA-adapter	7	386(SX) prosessor 50MB harddisk 4 MB RAM VGA-adapter
Antall disketter	-	Kommer på 4 disketter á 880K	-	Kommer på 20 disketter á 1,44 MB, og mange av filene er pakket!	-	Versjon 3.0 kom på tre stk. 1,44MB disketter.
Multitasking (flerprogramkjøring)	10	Ekte multitasking som er meget oversiktlig, bl.a. på grunn av støtte for flere skjermer	10	Ekte multitasking som fungerer bra. Fra versjon 2.1 kommer det støtte for flere prosessorer	1	Har ikke multitasking, men en slags primitiv "task-swapping" som går i rykk og napp.
Minnehåndtering	7	Lineær hukommlse (ikke virtuell). Program kan overskrive hverandre.	10	Lineær virtuell hukommelse der program ikke kan skrive utenfor eget område.	6	Segmentering som stammer fra 8086, mulighet for virtuelt minne i 386-modus.
Diskhåndtering	8	Benytter diskett- eller stasjonsnavn. Diskett-ikon kommer automatisk opp på skjermen.	7	Viser diskettstasjonene som ikon, og kan håndtere maks. 2 disketter pr. stasjon.	5	Er avhengig av å bruke en egen "file manager" for å følge diskstruktur.
Skrifthåndtering	7	3 Agfa Compugraphic skriftsnitt følger med. Stort utvalg.	7	3 Adobe type 1 skrift-snitt følger med, og det finnes et stort utvalg av fonter i dette formatet.	5	Det følger med en del vektorfonter i et eget "TrueType"-format.
Logisk oppbygning av disketter og harddisker.	10	Vindusstrukturen er identisk med struktur på harddisk og disketter.	10	Vindusstrukturen er identisk med struktur på harddisker og disketter.	4	Vinduene har ingen ting med diskstrukturen. Et slags "kvasi-opplegg" basert på grupper.
Tilpasning til bruker	8	Meget høy tilpasningsgrad når det gjelder skjerm og skrifttyper.	8	Mange innstillinger, og et stort utvalg av drivere for forskjellige typer skrivere.	8	Mange innstillinger og en mengde printerdrivere.
Brukervennlighet	8	Meget oversiktlig flerprogramkjøring og logisk oppbygning.	8	Meget objektorientert, med pop-up menyer som inneholder de tilgjengelige valg.	7	Disketthåndteringen gjør systemet litt tungvint i bruk.
Stabilitet	7	Dårlige program kan overskrive andre program og forårsake systemfeil ("GURU").	9	Virtuell hukommelse gjør at systemet blir meget stabilt.	9	Versjon 3.0 var meget ustabil, men versjon 3.1 ser ut til å være en god del bedre.
Datautveksling kommunkasjon mellom program	8	ARexx er implementert, og tas i bruk av stadig flere program.	10	Har Rexx og "Dynamic Data Exchange"	8	Har "Dynamic Data Exchange" og OLE (Object Linking and Embedding).
Trykt dokumentasjon	10	De medfølgende manualene er meget gode. Kommer på norsk fra versjon 2.1.	8	Brukbare bøker	8	Brukbare bøker.
On-line dokumentasjon	0	Det er ikke innebygd støtte for "On-line" hjelp	10	Alle funksjoner er dokumentert i en manual som kan kalles opp på skjermen.	8	Delvis implementert on-line dokumentasjon.
Medfølgende program	6	Kun små utilities, men sammen med Amiga 3000 får man AmigaVision.	8	Medfølgende tekstbehandler, tegneprogram og kommunkasjonsprogram.	6	Tekstbehandler, tegneprogram og kommunikasjonsprogram.
Programutvalg/ kvalitet	8	Overlegen innenfor video, grafikk og animasjon. Litt varierende ellers.	8	Det begynner å komme en god del applikasjoner, men OS/2 versjon 2.0 er kanskje litt for ny enda.	10	Meget stort utvalg av programvare!
TOTALT		*106 poeng*		*119 poeng*		*98 poeng*

A570

CD-ROM for Amiga 500

av Øyvind Skogvoll

Nå er den endelig her - A570 CD-ROM for Amiga 500 og Amiga 500 Plus. Til en pris på drøyt 4000 kroner får du mulighet til å kjøre CDTV-titler, hundervis av PD-disketter og selvfølgelig vanlig musikk.

A570 krever at maskinen har 1MB CHIP RAM for å fungere tilfredsstillende. Dette medfører at du må ha en Amiga 500 Plus, eller en vanlig Amiga 500 som er oppgradert til 1MB CHIP RAM.

Oppkobling

A570 er meget enkel å koble til maskinen. Først vipper du bare løs plastdekselet som dekker ekspansjonskontakten på maskinens venstre side. Mens både maskinen og CD-spilleren står på bordet, skyver du dem inntil hverandre til du hører et diskret "zack". På baksiden finner du noe som du kanskje stusser litt på: i tillegg til de vanlige stereo lydutgangene finner du også et par *lydinnganger*. Dette betyr ikke at du kan bruke CD-spilleren til å ta opp med, men at den vanlige lydutgangen fra Amiga skal kobles inn her. Dette blandes med lyden fra CD'en, og du får ett signal som du kan koble inn på stereoanlegget eller TV'n. A570 har en egen strømforsyningen, og denne er nøyaktig lik den som er på Amiga 500.

Play it again, Sam

Så er det bare å slå på greiene og se hva som skjer. Og hva er det meningen skal skje? Hvis du har en Workbenchdiskett i diskettstasjonen, vil maskinen foretrekke å starte fra denne på vanlig måte. Hvis du starter opp uten diskett, går A570 over i "CDTV-modus". Da kommer den klassiske roterende CDTV-logoen fram på skjermen, og du kan putte inn en vanlig musikk-CD eller en CDTV-tittel. Putter du inn en musikk-CD kommer CDTV kontrollpanelet fram (se artikkelen i AmigaForum 1/92), og du kan spille din favorittmusikk av hjertens lyst.

Verdens lengste DIR

Hvis du starter opp maskinen med Workbench-disketten i, kan du nå tak i CD-platenes innhold via CLI eller Workbench. Vi prøvde å sette inn CD-platen "The Fred Fish Collection on CD ROM", som inneholder de 530 (!) første FISH-diskettene (Public Domain programvare - se side 51 for mer info).
Et ikon dukket opp på skjermen, og og via "info"-kommandoen i Shell så jeg at det var kommet en drive med navnet "CD0:". Et dobbeltklikk på CD-platens ikon bringer opp et normalt Workbench-vindu med platens innhold, og ved å klikke meg videre får jeg til slutt opp innholdet på en enkelt FISH-diskett. Så kan jeg kjøre programmene som om de lå på en diskett.
Tilbake til Shell vinduet prøver jeg for moro skyld å skrive "DIR CD0: OPT A" for å få en liste over alt som ligger på

Her ser du baksiden på A570. Bak metalldekselet finner du et ekspansjonsspor av samme type som på CDTV, og til høyre for dette ser du inn- og utganger forlyd.

denne CD-platen. Dette tar lang tid, både på grunn av at det er flerfoldige tusen filer på platen, og at CD-ROM som lagringsmedium ikke er blant de aller raskeste.
Et lite regnestykke forteller at hvis jeg skulle kjøpt alle FISH-diskettene til kr. 15,- pr. stykk, ville dette ha kostet rundt 8000 kroner. Til sammenligning koster CD-platen rundt 600 kroner...

Konklusjon

Vi hadde ikke nevneverdige problemer med å få A570 til å fungere. Vi spilte musikk, CD+G-plater og CDTV-titler, og alt fungerte greit (så lenge vi hadde en maskin med 1MB CHIP RAM).

Det som er negativt er hvordan man skal løse problemet som oppstår for de som har lyst til å ha både harddisk og CD-ROM, siden hverken A570 eller harddiskene har gjennomgående plugger. Interne harddiskløsninger av typen Novia blir vel den eneste redningen her.
Personlig synes jeg at det også er litt bemerkelsesverdig at de som har Amiga 2000 og Amiga 3000 blir forlatt ute i den mørke og kalde ensomheten, siden Commodore ikke har snekret ihop tilsvarende løsninger for disse modellene. Pålitelige kilder hevder at dette snart kommer, og vi får håpe at de har rett. Men tilbake til A570: Den fungerer fint, og er så absolutt et alternativ for de som har lyst til å kjøre CDTV-titler uten å kjøpe en CDTV. Programvareutvalget på CD-ROM kommer trolig til å øke sterkt i tiden fremover, og grunnene til å eie en A570 eller tilsvarende vil nok bare bli flere og flere.

FAKTA

A570 CD-ROM spiller
Maskinkrav:
Amiga 500/500+
med 1MB CHIP RAM.
Produsent: Commodore
Pris: ca. 4.400,- inkl. mva.
Norsk importør:
Commodore, 02-648190

Pluss:
Matcher Amiga 500's utseende godt, enkel installasjon, brukbar kompatibilitet med CDTV.

Minus:
Ikke gjennomgang av ekspansjonskontakt, hadde vært mer elegant *uten* å bruke etui til platene, koster litt for mye for den "vanlige" Amiga 500-eier.

Professional Calc

-et pent regneark fra Gold Disk

av Øyvind Skogvoll

Vi har lenge ventet på et skikkelig regneark til Amiga. Når jeg sier "skikkelig", mener jeg at ikke bare måtte det ha de nødvendige matematiske funksjoner, men også se såpass lekkert ut at man fikk assosiasjoner til det beste av det som finnes til Mac og PC. Professional Calc fra Gold Disk er en kraftig videreutvikling av "gode", gamle Advantage. Men er det godt nok?

En nær slektning

De som har brukt Gold Disks regneark "Advantage", kjenner nok umiddelbart igjen en del menyer, valg og virkemåter. Umiddelbart slo dette synlige slektskapet litt kaldt vann i blodet på meg - hvor mange av Advantages "disadvantages" hadde fulgt med på lasset? Som en kort oppsummering kan jeg blant annet nevne at Advantage ikke presterte noe såpass enkelt som norske tegn(!) og var til tider litt for kjapp med å mane fram gurer i fleng.

Mange forbedringer

En av de første forbedringer man merker er at skjermen nå har det etterhvert så obligatoriske 3D-look. Ting man ellers legger merke til er at det er kommet et ekstra lite kontrollpanel øverst i bildet, etter modell av det man finner f.eks. i Excel på PC. Her kan du velge farger, skrifttype, justering, funksjoner, grafer og diverse annet bare ved å klikke én gang på et symbol.

Du kan velge fritt hvilken skrifttype og -størrelse du ønsker å bruke i cellene. Du kan også benytte vektorskrift av den typen du finner i Workbench 2.04.

Rader og kolonner som du ikke trenger å se, kan "kollapses" slik at de ikke vises på skjermen.

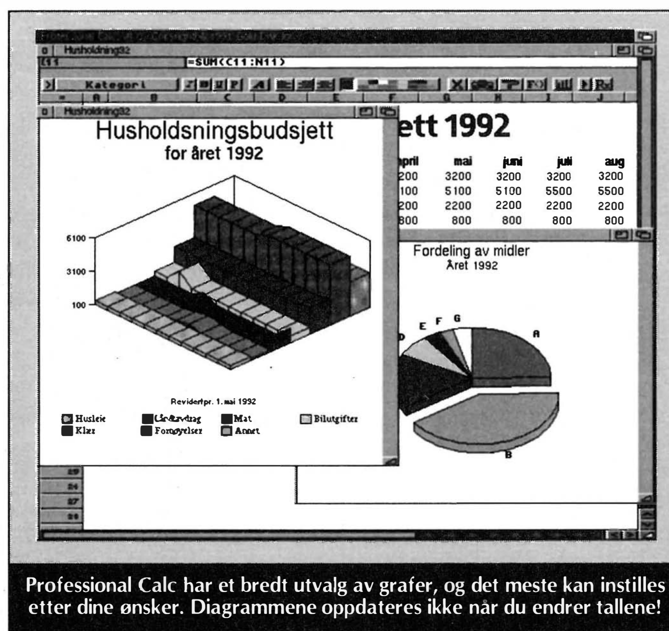
ARexx og makroer

Som alle "gode" program har også Professional Calc mulighet for ARexx, og i likhet med Professional Page kan man gjøre det meste via ARexx. Det er to hovedmåter å bruke ARexx på. Den ene er at et eksternt program kan utføre funksjoner i Professional Calc, f.eks. kunne Professional Page bruke sin ARexx-funksjon for å foreta kalkulasjoner. Det er rundt 80 slike ARexx-kommandoer.

Den andre måten å bruke ARexx på er å la et eksternt program foreta kalkulasjoner som Professional Calc ikke selv kan gjøre.

ARexx-script kan kobles til celler i regnearket, og disse vil utføres når du dobbeltklikker på den aktuelle cellen.

Selvfølgelig kan du også lage makroer, dvs. at du "tar opp" det du gjør, og deretter lagrer denne sekvensen. Når makroen senere utføres, vil den gjenta det du gjorde.

Professional Calc har et bredt utvalg av grafer, og det meste kan instilles etter dine ønsker. Diagrammene oppdateres ikke når du endrer tallene!

Konklusjon

Professional Calc er et regneark som passer bra til Amiga, og vi har lenge savnet noe som ihvertfall på enkelte områder kunne måle seg med for eksempel Excel for Mac og PC. Nå kan vi bruke valgfri skrift på skjermen og i diagrammene, vi har enda flere funksjoner enn det vi trenger, og alt er enkelt å nå tak i.

De eneste virkelige problemene vi hadde var at guruen banket på av og til når vi skulle velge skrifttyper. Hva dette skyldtes vet vi ikke, men det fikk oss ihvertfall til å tenke oss ekstra nøye om hver gang vi skulle bytte skrift.

En annen sak jeg kunne tenkt meg (og som jeg synes det er rart ikke er lagt inn), er at f.eks. et søylediagram blir oppdatert hvis et tall blir endret i regnearket. Mulighet for lagring av instillingene til et diagram hadde også vært fint å ha.

Jeg kunne også ha svært lyst til en bedre utskrift, gjerne en med mulighet for å blande tekst og grafikk. Skal man trekke ønskene videre, kunne jeg ha tenkt meg muligheter for å tegne rammer, streker o.l. i regnearket.

Men vi får vel være fornøyd med det vi får, og vi tar gjerne til takke med Professional Calc en stund.

FAKTA

Professional Calc
Maskinkrav:
Amiga 500/2000/3000 med 1MB hukommelse
Produsent: Gold Disk
Pris: 2.520,- inkl. mva.
Språk: Engelsk
Norsk importør:
Resto, 02-651010

Pluss:
Pen å se på, mange funksjoner, enkel å bruke

Minus:
Litt ustabil ved bruk av forskjellige skrifttyper

Skriv til AmigaForum!

Artikler!

Er du flink til å skrive, tar vi gjerne imot artikler for trykking i bladet. Det kan være alt fra tester av program til kursopplegg og reportasjer. Ring til oss før du setter i gang, slik at vi får avtalt praktiske detaljer og honorar. Dette er din store sjanse!
Vi er spesielt interessert i noen til å ta seg av vår kommende

Amos-spalte

Ta kontakt med oss før noen andre gjør det!

AmigaForum
Verkstedveien 4B
8000 BODØ
Tlf. 081-26170
Fax 081-26115

Professional Page 3.0

av Øyvind Skogvoll

Med Desktop Publishing-programmet Professional Page 3.0 åpner Gold Disk dette programmet for resten av verden. De har lagt inn full støtte for ARexx, faktisk en av de beste implementasjonene vi til dags dato har sett! Dette medfører at "hvem som helst" lage egne rutiner og funksjoner til Professional Page.

En Genistrek

I menyen på høyre side har det kommet en ny knapp som ser ut som en kaffekanne som koker over. Eller kanskje en klassisk lampe av 1001-natt-modellen som det er i ferd med å komme en ånd ("genie") ut av. Denne knappen får fram en meny over en mengde eksterne program skrevet i ARexx. Et slikt ARexx-program, kan utføre *alle* funksjoner i PPage. Eller i andre program som støtter ARexx, for den saks skyld. Og man merker ikke at det ikke er PPage som gjør jobben - da alt av meldinger og menyer som kommer fram på skjermen ser 100% PPage ut. Og hva kan så disse geniene gjøre? F.eks. følger det med program som kan rotere eller skalere en hel gruppe med bokser, kopiere en boks til alle sider i dokumentet, lage "Smallcaps", lage skygge på tekst og liknende.
Og disse programmene kan som nevnt også utføre rutiner i andre program som har ARexx. Som eksempel kan nevnes at det følger med et program som ber deg velge et bilde i dokumentet, starter så bildebehandlings-programmet Art Department Professional, og henter det samme bildet inn slik at du kan jobbe med det der. Når du lagrer det og avslutter ADPro, kommer du automatisk tilbake i PPage med det endrede bildet. Jeg tror vi her ser starten på en utvikling som kommer til å bringe oss meget langt de nærmeste årene!
Du kan selvfølgelig skrive egne ARexx-program som gjør tung *du* vil PPage skal gjøre (PS - følg med i AmigaForums store ARexx-kurs som starter i neste nummer!).

Page genies

er en beslektet finesse som hjelper deg med å lage trykksaker av forskjellige slag. Dette kan være alt fra et enkelt brevoppsett til brettede brosjyrer. PPage spør deg om alt mulig rart etterhvert som trykksaken tar form - og det grenser nesten mot det plagsomme! Men hvis du svarer noenlunde fornuftig på hvilken tekstfil som skal stå der, hvordan ditt skal være og hvor stort datt skal være, kan du ende opp med noe som ser riktig lekkert ut. Personlig ville jeg ikke benyttet noen av de medfølgende malene, men for de som ikke ønsker å være layout-pionérer og millimeterjustere alt kan det fungere bra.

Nei - jeg skulle ikke...!

Når du gjør noe som du absolutt ikke skulle ha gjort, kommer nå den nye "UNDO"-knappen som en reddende engel. Det er sløvt av Gold Disk at denne ikke er kommet før.

PDraw hotlink

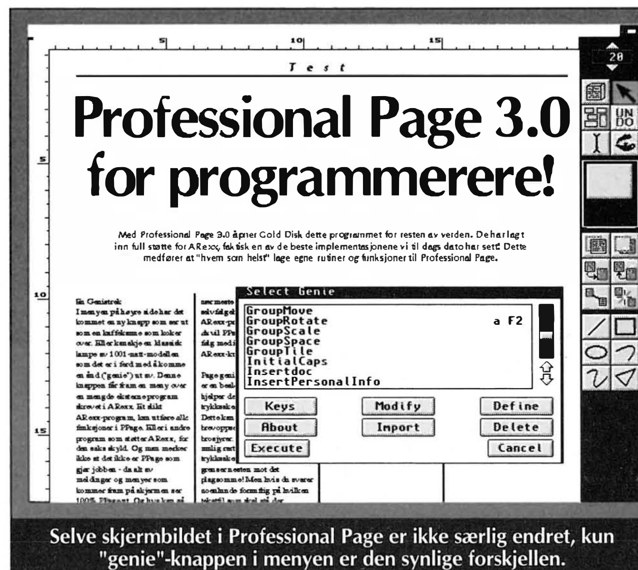
Når Professional Draw 3.0 kommer, kan du enkelt overføre Professional Draw utklipp direkte imellom disse to programmene. Men da den nye versjonen av Professional Draw ikke er klar før utpå sommeren, har vi ikke fått prøvd dette enda.

Bedre tekstflyt

Her har vi en annen kjepphest som vi har ventet på. Nå kan du hente inn et Professional Draw utklipp, og bestemme at teksten skal flyte på utsiden av grafikken. Du kan også bruke de innebygde tegneverktøyene for å lage en hvilken som helst figur som PPage kan justere teksten utenom. Meget enkelt, og også brukbart raskt.

Konklusjon

Professional Page blir stadig bedre, og personlig synes jeg at dette er det beste desktop publishing-programmet til Amiga. Jeg vet at PageStream-elskere protesterer vilt på dette utsagnet, men jeg har aldri funnet meg til rette i PageStream/Publishing Partner. Beklager. Men jeg tror hvert av disse to programmene har sine svake og sterke sider, og at de passer for forskjellige bruksområder.
Professional Page 3.0 har med sin ARexx-mulighet fått et hav av nye funksjoner, og luringer med gode åndsevner kan lage sine egne hav. Selv har jeg en godbit på trappene: automatisk generering av stikkordregister på grunnlag av en liten ordliste. Hvis jeg skal komme med et siste ønske til Gold Disk: Nå er det bare én ting jeg mangler: desimaltabulatorer.

Selve skjermbildet i Professional Page er ikke særlig endret, kun "genie"-knappen i menyen er den synlige forskjellen.

FAKTA

Professional Page 3.0
Maskinkrav:
Amiga 500/2000/3000 med 2MB hukommelse + HD
Produsent: Gold Disk
Pris: 2.200,- inkl. mva.
Språk: Engelsk
Norsk importør:
Resto, 02-651010

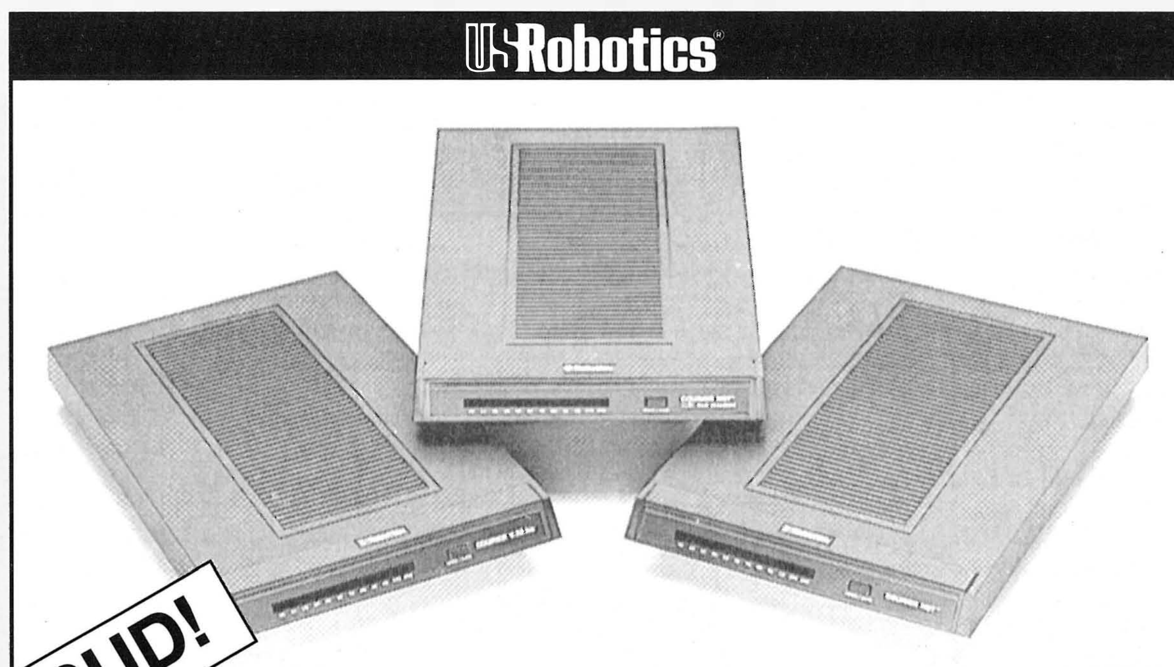
Pluss:
Meget god ARexx-integrering, mulighet for Adobe type 1 fonter, stabilt og pent program.

Minus:
Hvor i svarte blir det av desimaltabulatorene!

Vi KAN modem!

Oslo Hard Disco teletorg 020-58030

Her finner du over 35.000 filer du kan hente inn. Elektronisk post, kjøp og salg av datautstyr, online spill m.m. Kr. 3,50 pr. min.

TILBUD!

US Robotics V32bis kr. 7.450,-

V32 bis, 14.400 baud, V42 bis kompresjon, MNP1-5 etc.

TILBUD!

Discovery 2400CM kr. 1.600,-

2400 baud (med MNP inntil 9600 bps).
NB! Gjelder et begrenset antall!

Oslo Hard Disco AS

Varene sendes i oppkrav, MVA og frakt kommer i tillegg.
Bestilling pr. telefon 02-560840, telefax 02-560940 eller pr. modem 02-560390
Oslo Hard Disco as, Drammensveien 83, 0271 Oslo

Atlantis Design 1992

VISTAPRO 2.0

av Øyvind Skogvoll

Nå kan du lage din egen verden uten å være allmektig! Det eneste du trenger er en noenlunde rask Amiga, programmet VistaPro 2.0, og et tilfeldig tall. Da kan resultatet bli f.eks. slik som på forsiden av denne utgaven av AmigaForum.

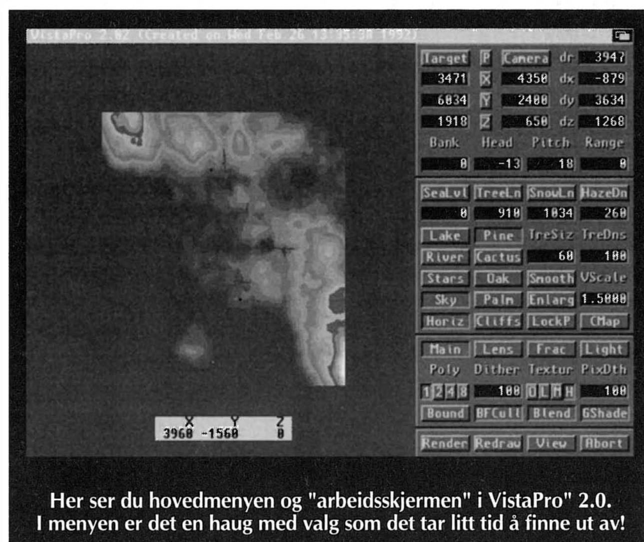
VistaPro 2.0 er siste versjon av landskapsgeneratorprogrammet fra firmaet med det pretensiøse navnet *Virtual Reality Laboratories Inc.*, og er i utgangspunktet et idéelt program for dagdrømmere og andre med et fjernt forhold til virkeligheten. For hva skal man egentlig med et slikt program? Hvilken nytteverdi kan det ha å lage bilder eller animasjoner av fantasilandskap? Jeg vil la dette spørsmålet stå ubesvart.

Spennende

Mitt bruksmønster av dette programmet har etterhvert utviklet seg til følgende: Jeg bruker de siste ti minuttene av arbeidsdagen til å lage ferdig innstillingene til et nytt og spennende landskap, og i nattens mulm og mørke sliter min trofaste Amiga med å forvandle tørre tall til spennende fantasilandskap. Faktisk så spennende at jeg nå tar trappen i tre steg og jogger de siste metrene til kontoret om morgenen for å se hva som er tryllet fram i løpet av natten.

1574710936

Hvis du skriver dette tallet inn i VistaPro, og ber programmet om å lage et landskap, vil du få noe som ligner på det du ser på AmigaForums forside. VistaPro lager nemlig "fraktal-landskap" ut fra et tilfeldig tall, eller et tall som du velger. Du kan også tegne (eller modifisere) et landskap med programmet *TerraForm*, som er nevnt på neste side.

Her ser du hovedmenyen og "arbeidsskjermen" i VistaPro" 2.0. I menyen er det en haug med valg som det tar litt tid å finne ut av!

Landskapet dukker opp på skjermen som en firkant med felter i blått, grønt, brunt og hvitt - ikke ulikt et vanlig kart. Og nå kan du begynne å slå deg løs i menyen og velge hva du skal ha og hva du ikke skal ha. Trær, snø, havnivå, elver, tretyper, skyer, klipper, lysretning, fargeblanding, tåke og massevis av andre parametre kan stilles på i det uendelige. Innstillingene bør du gjøre på grunnlag av hvor stor maskin du har og hvor god tid du har. Å lage et bilde kan ta alt fra ett minutt til ett døgn - så spillerommet er ganske stort. Det finnes et rekke måter å forbedre bildekvaliteten på, men disse kan mangedoble den tiden det tar å lage bilde. Du kan lage bilder i alle oppløsninger, også i DCTV, HAM-E og 24-bits IFF. Sistnevnte er benyttet på forsiden denne gang.

Å gå nøye inn på hvert enkelt valg i menyen er det ikke plass til her, men vi nøyer oss med å si at det meste går an. Begrensningen er tidsforbruket og minnet på maskinen din.

Animasjon

VistaPro kan lage en rettlinjet animasjon mellom to punkter, men ved hjelp av tilleggsprogrammet *MakePath* kan du lage bevegelsesbaner som er meget "naturlige". Disse kan hentes inn i VistaPro som et "script", og animasjonen genereres automatisk. VistaPro har blant annet et eget ANIM-format som har mulighet for forskjellig palett på hvert enkelt bilde. Dette tar ganske mye plass, men hvis du har en rask harddisk kan du faktisk få til å spille animasjoner rett fra harddisken.

Konklusjon

VistaPro 2.0 er i stand til å lage pene bilder, og for en som sysler med videoanimasjon og har mulighet for enkeltbildeopptak kan nok dette programmet være fint å ha. For alle andre er det et heller unyttig program, men ganske morsomt å pusle med som ren rekreasjon. Tatt i betraktning at man helst bør ha akselleratorkort, massevis av minne, harddisk og diverse annet snadder for å få fullt utbytte av VistaPro 2.0, kan vi nok trygt karakterisere dette som et festlig leketøy for velbeslåtte freakere.

FAKTA

VistaPro 2.0
Maskinkrav:
Amiga 500/2000/3000 med 3MB hukommelse. Harddisk og akselleratorkort anbefales.
Produsent: Virtual Reality
Språk: Engelsk
Norsk importør:
FAMO, 02-381205

Pluss:
Massevis av muligheter.
Forholdsvis enkel i bruk.

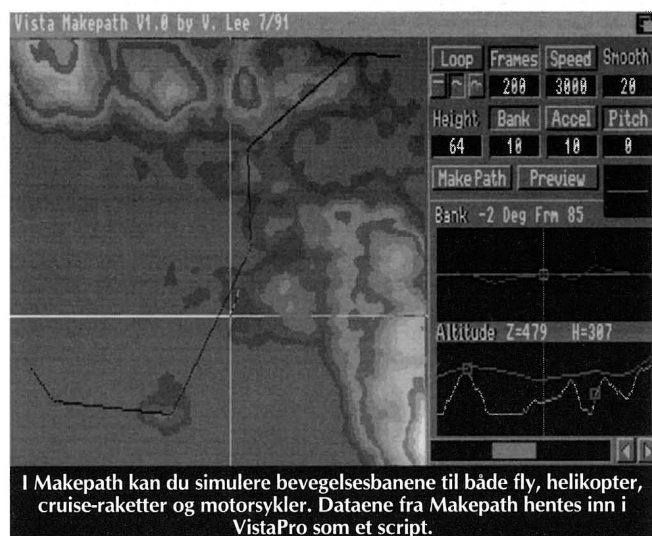
Minus:
Krever massevis av ressurser for å fungere bra.

Et par nyttige kompanjonger til VistaPro 2.0

For å få maksimalt utbytte av VistaPro 2.0, kan det være kjekt å ha Terraform og MakePath, to program som lar deg lage landskap og bevegelsesbaner.

Terraform har en rekke tegneverktøy som lar deg lage landskapene nøyaktig slik du vil ha dem.

I Makepath kan du simulere bevegelsesbanene til både fly, helikopter, cruise-raketter og motorsykler. Dataene fra Makepath hentes inn i VistaPro som et script.

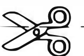
Lavprissampler fra Microdeal

"Stereomaster" heter Microdeals nyeste sampler, som er en av de billigste på markedet. Den består både av software og hardware. Selve sampleren er en liten boks uten noen form for kontroller, en inngang for 3.5 mm jack-plugg er det hele. Dette gjør at du må kjøre lyden du skal sample via et stereoanlegg (f.eks fra mikrofon). Du kan justere lyd-styrken fra programmet, men du får best resultat hvis du tar lyden fra en hodetelefon-utgang og justerer styrken på denne. Det ideelle nivået på inngangen er 2.5 V (peak to peak). Når du har tatt inn programmet, får du opp et oversiktlig skjermbilde. Her finner du alle de vanlige funksjonene som alle samplere har. Men disse funksjonene ligger under trykk-knapper som har tildels kryptiske tegn. Dette gjør at det tar lengre tid enn nødvendig å lære seg å bruke sampleren. Stereomaster har også en sequencer-del, som da dessverre bare er 2-spors (høyre/venstre). Den kan ha opptil 18 lyder inne samtidig, men for at den skal virke bra må lydene være samplet med 14.4 kHz sample-rate. Sammenlignet med andre sequncere havner nok denne et stykke ned på treet.

Stereomaster har endel real-time effekter, som gjør at du f.eks. kan sette på den siste Prince-platen, trykke på PITCH DOWN og vips - så synger Prince som om han var en mann. Det er en effekt som er unik for stereomaster, nemlig REVERSE. Denne tar opp små bruddstykker, for så å spille dem baklengs. Resultatet blir meget fornøyelig. Det er faktisk real-time effektene som er best ved sampleren. Stereomaster er altså ikke en sampler i toppsjiktet, men den har endel fiffige funksjoner som gjør at man får valuta for pengene.

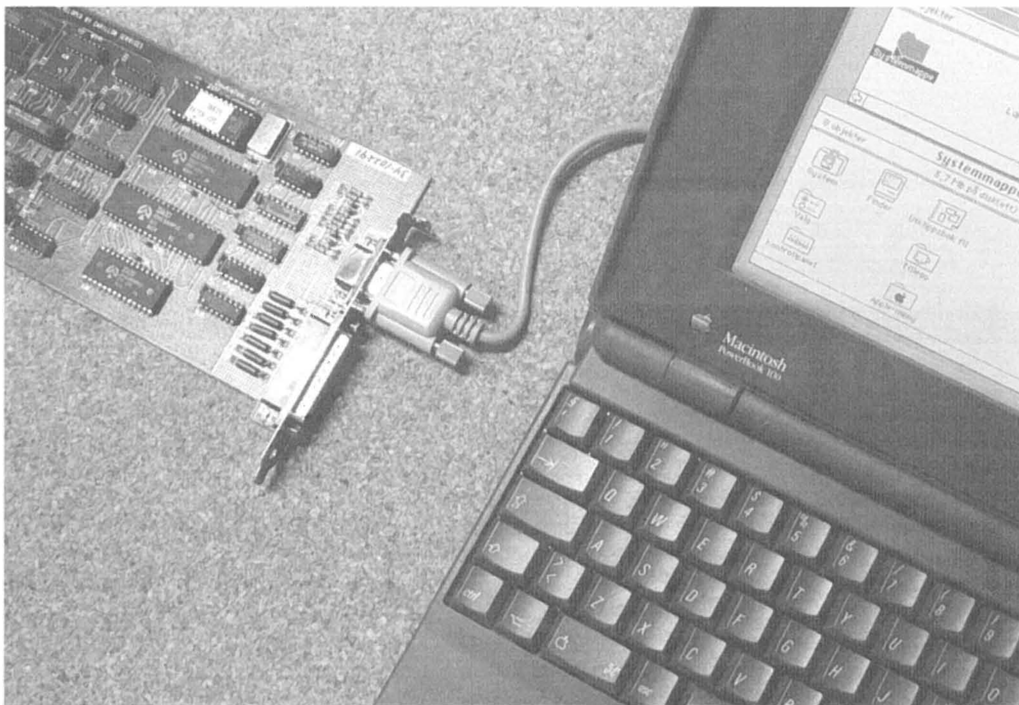
Oddbjørn Knutsen

Double TALK

av Ørjan Eriksen

Det er mange som har ventet på en skikkelig nettverksløsning for Amiga. Progressive Peripherals & Software lanserte for en stund siden noe de kalte "DoubleTalk", et Macintosh-kompatibelt nettverkskort for Amiga. Vi har testet det grundig i flere måneder, og her er vår rapport.

Hardware-delen av DoubleTalk består av et nettverkskort med én RS422 seriell utgang og én vanlig RS232C seriell utgang. Det følger også med en liten fordelingsboks med to standard telefon utganger (AppleTalk kompatibel). Den ene utgangen brukes for å koble maskinen til nettet, den andre kan brukes til en viderekoblig til flere maskiner eller en terminator (som følger med). Fordelingsboksen kobles til RS422 utgangen. Det følger også med to standard telefon- ledninger som du bruker til å koble maskinene sammen med.

Standard

DoubleTalk er et såkalt "peer-to-peer" nettverk. Dvs du trenger ikke en såkalt "server" til å styre nettet. Du kan i tillegg koble DoubleTalk nettet sammen med AppleTalk(TM) som brukes mye i Mac-verdenen. AppleTalk benyttes også av en rekke laserskrivere.

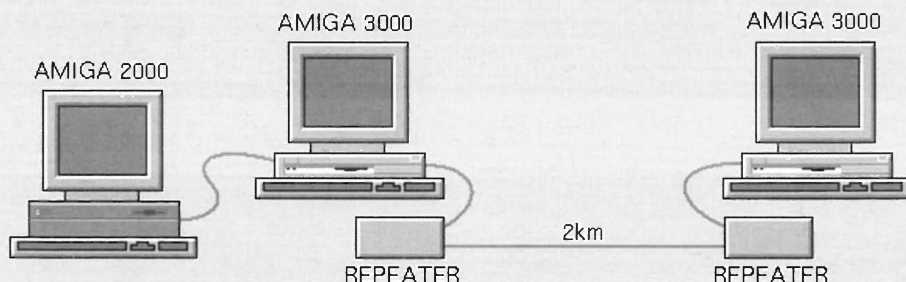
Programvare

Oppstart av nettet gjøres via et kontrollprogram som vel kan sies å være typisk amerikansk i utførelse. Enorme trykknapper og 3D-look på alt, men det er likevel relativt enkelt å bruke. Du kan publisere alle enheter du har på en maskin (Publisering betyr å gjøre en enhet tilgjengelig for alle på nettet). Enheter som kan gjøres tilgjengelig på nettet er skrivere, diskettstasjoner, RAM-disk og harddisker. Du kan i tillegg definere brukergrupper, og legge opp beskyttelse på bruk av filer i en publisert enhet. Du kan også publisere forskjellige kataloger på en harddisk. Hver katalog vil bli en egen enhet i nettet. Andre brukere som logger seg på denne katalogen, vil få opp et nytt ikon på Workbenchskjermen som fungere som om det var en lokal harddisk.

Hastighet

Hastigheten på nettet er 240Kbps når du kjøre standard AppleTalk hastighet. Du kan også kjøre i såkalt DoubleSpeed (480Kbps). DoubleSpeed er kun tilgjengelig dersom du bare har aksellererte Amiga'er i nettet (minst 68020 på 14,4 MHz, A2620).
I "vårt" nettverk inneholdt den største A3000 en 520 MB Fujitsu harddisk i tillegg til 100MB som leveres med maskinen. Denne harddisken inneholdt en base laget i Superbase Professional 4. Siden Superbase ikke finnes i nettverksversjon til Amiga, enda (kommer om ca 2 måneder), måtte vi jukse litt når vi brukte basene over nettet. Vi kunne åpne samme base fra alle maskinene men bare en maskin kan redigere basen, ellers blir det rot i indeksene. Dersom basen inneholder mange indekser kan det ta lang tid å åpne en fil.
Åpning av en Superbase 'form' med opp til 5 forskjellige filer liknet sammen tar vanligvis ca 5 sekunder på en lokal harddisk. På nettet tok det mellom 30 og 40 sekunder å åpne samme 'form'. Grunnen til at det tar så lang tid er at Superbase måtte åpne ca 60 filer (definisjoner og indekser for hver database). Når basene først er åpnet, går det relativt raskt å bruke dem.

Vår konfigurasjon

Her ser du en skisse over nettverksinstallasjonen som vi har testet. Den består av 3 maskiner: en A2000 med A2091 52MB SCSI harddisk, en A3000 25-100 og en A3000 16-50. Den ene A3000 står over 2KM fra de to andre maskinene. Siden den maksimale avstanden mellom to maskiner i et AppleTalk nett er mellom 800 og 1000 meter, måtte vi bruke to forsterkere.
Forsterkerene er av typen Farallon PhoneNet Repeater, og de kan kobles på flere måter. Vi valgte å bruke én forsterker på hver A3000.

Et annet problem som bidrar til å senke hastigheten er at all filbehandling må igjennom en nettkontrollfil som DoubleTalk bruker til å begrense adgangen til nettet. Denne nettkontrollfilen inneholder en liste over alle filer som er tilgjengelig og hvilke beskyttelse de har. Dersom du publiserer en katalog som inneholder svært mange filer og underkataloger, kan denne kontrollfilen bli svært stor. Katalogen med Superbase og alle basene inneholdt ca 4500 filer. Kontrollfilen ble dermed over 1MB stor. Spesielt sletting og innlegging av nye filer, tar lang tid når kontrollfilen er så stor.

Sikkerhet

Siden dette er et Peer-to-Peer nett, er det opp til hver bruker å bestemme hvor mye som skal være tilgjengelig på deres egen harddisk. Du kan publisere en katalog på din egne harddisk som du vil at andre skal kunne bruke. I tillegg kan du legge beskyttelse på enkelte filer innenfor den publiserte katalogen. Andre brukere vil kun få adgang til de filer som er i denne katalogen og som du har bestemt at de skal få se. De har ingen mulighet til å nå andre filer på harddisken. Du kan faktisk publisere flere kataloger på samme harddisk på denne måten. Hver katalog blir en selvstendig enhet på nettet.

Problemer

Vi prøvde først å sette opp en A2500 med en A2090-A 40MB harddiskkontroller mot en A3000, med det gikk ikke helt bra. Nettet krasjet med en gang vi prøvde å starte det opp. Vi fikk nesten samme problem når vi skiftet til en Supra kontroller i A2500. Da gikk det litt lengre tid før det hele krasjet. Vi vet ikke helt hva som forårsaket disse problemene, men det kan virke som om det er et hardware problem. Dvs DoubleTalk kan ikke benyttes sammen med A2090 eller Supra hardiskkontrollere. Vi vil ta kontakt med Progressive for å undersøke hva dette kommer av, og komme tilbake med en rapport så snart vi vet svaret.

Konklusjon

DoubleTalk er et meget brukervennlig nett som gir god deling av ressurser som skrivere og harddisker. Det er litt tregt når du publiserer store kataloger, men overføring av data skjer brukbart rask. Hastigheten kunne ha vært betraktlig høyere hadde det ikke vært for kontrollfilen. Denne filen er nødvendig for at nettet skal kunne være kompatibelt med AppleTalk, så vi må nok leve med den. Vi kunne også øket hastigheten ved å bare bruke A3000 i nettet. Da kunne vi kjørt nettet med "Double-Speed" (480Kbps) og muligens halvert tiden det tar å åpne en fil. Sikkerheten er bra, og nettet er stabilt så lenge du kun bruker harddiskkontrollere som er kompatible med DoubleTalk kortet. Dette nettet er utmerket for bruk i kontorer der alle brukere har egen harddisk men av og til trenger å dele skrivere og eventuelle data i felles prosjekter.

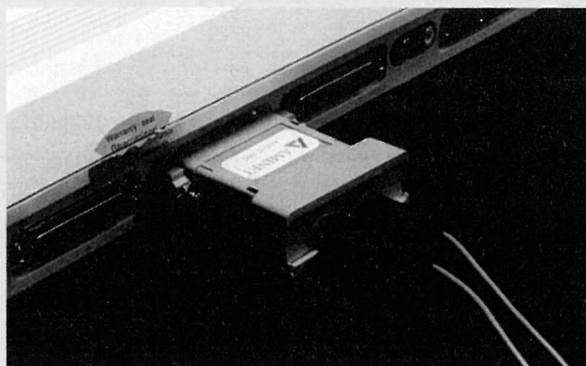
FAKTA

DoubleTalk nettverk
Maskinkrav:
Amiga 500/2000/3000 med 512K hukommelse
Produsent: PP&S
Pris: 5.200,- inkl. mva.
Språk: Engelsk
Norsk importør:
SuperSoft, 02-659610

Pluss:
Enkelt i bruk, meget god deling av skrivere, følger etablert standard som muliggjør kommunikasjon med Mac.

Minus:
Koster mange penger, blir tregt hvis nettkontrollfilen inneholder mange filer.

AmiNet
-et nettverk for de tålmodige

Fra Precision Software har vi fått tilsendt et rimelig nettverk ved navn AmiNet. Med en pris på noen hundrelapper lover reklamen filoverføring, printerdeling og elektronisk post.

Denne "pakken" består av en liten plugg som passer i seriellporten, fem meter med kabel og en diskett. Alt er pakket i en liten plastpose, og innp kningen minner meg mest om noe man har kjøpt i en butikk for morosaker. Da et nettverk forutsetter at man har minst to maskiner som man ønsker å koble sammen, har vi selvfølgelig kjøpt to AmiNet-pakker, og de to pluggene blir plugget inn i hver sin maskin. Den ene er en Amiga 600 uten harddisk, og den andre er en Amiga 2500. Kablene kobles imellom disse to, og hvis vi hadde hatt flere maskiner ville disse blitt koblet slik at de dannet en lukket sløyfe. På Amiga 2500 installeres programvaren på harddisken ved hjelp av et medfølgende installasjonsprogram, mens vi på Amiga 600 kjører direkte fra diskett. Første gang vi starter opp AmiNet-programmet, oppgir vi navn og nummer for denne maskinen. Når begge maskinene er startet opp, sjekker vi at de har kontakt ved å velge "who" i rullegardinmenyen. Da får vi opp en liste over andre maskiner som er tilkoblet (og påslått). Når det gjelder filoverføring, er det flere kommandoer for dette. Med "Transmit" overfører du en fil fra din egen maskin til en annen, mens du med "Request" kan hente en fil fra en annen maskin. Hastigheten på overføringen er ikke noe å skryte av, ca. 25K i minuttet, så det nytter ikke å ha det travelt ed AmiNet. Ellers går det også an å sende meldinger til en eller flere brukere. Det mest interessante er nesten muligheten for å skrive ut på andre skrivere som er tilknyttet nettverket.

Dette nettverket er en billig løsning, og den virker. Men den er treeeg, og hvis det kun er to maskiner man skal koble sammen anbefaler jeg heller PD-løsningen Paranet, som er mye raskere.

Norsk importør er SuperSoft (02-659610), og anbefalt utsalgspris er kr. 900,- inkl. mva.

Videodigitalisering med VIDI-AMIGA

Fra britiske ROMBO Systems kommer denne pakken, som egentlig består av to separate produkter. Det er VIDI--AMIGA, som kan digitalisere video, dvs. gjøre et videobilde om til datagrafikk. I tillegg følger det med en RGB-splitter som deler opp videosignalet slik at du også kan digitalisere fargebilder. I denne testen har vi hovedsaklig konsentrert oss om hvordan VIDI-AMIGA kan brukes til å overføre videobilder til grafikk og animasjon.

Øverst ser du skjermbildet i VidiGrab, og jeg har nettopp digitalisert et stillbilde fra en videofilm med husets katt, som lyder så mange forskjellige navn at vi her rett og slett ikke har spalteplass nok til å få med halvparten av dem.

Til høyre ser du skjermbildet som lar deg bla deg gjennom de forskjellige bildene i sekvensen du har digitalisert.

De to programmene kommer i en stor boks som inneholder to nye bokser, en for hvert program. Solid og skikkelig innpakning med stiv papp og UV-lakkert papir. Innpakningen står i sterk kontrast til innmaten, ihvertfall den som er laget av papir. Manualene ser jevnt over svært så hjemmelagde ut, og vi får bange anelser. Hvis programvaren og bildekvaliteten står i stil med dette, blir det slakt.

Strøm?

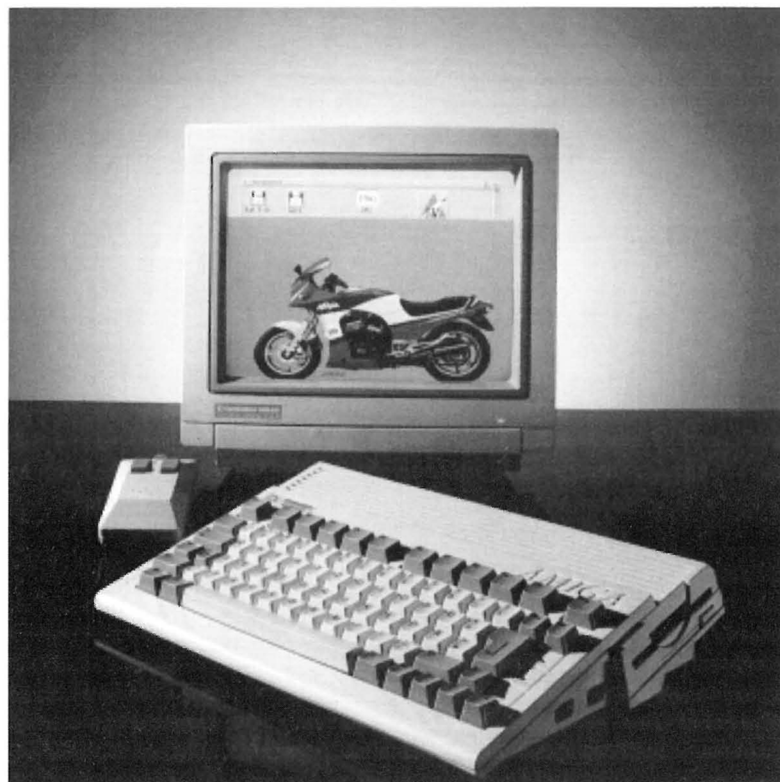
Vi kobler først opp Vidi-Amiga, som er selve digitaliseringsenheten, og Vidi-RGB, som er en automatisk RGB-splitter. En liten tabbe her er at det *ikke* følger med strømforsyning til splitteren, så her må du begi deg ut på bygda og kjøpe inn en slik på egen hånd. Selv ble jeg litt varm i toppen da jeg etter (de andre) butikkenes stengetid konstaterte dette faktum. En desperat leting på roterommet førte ikke fram, og testen ble utsatt til neste dag.

Fargebilder

En hundrelapp fattigere setter jeg igang igjen neste dag. Vel sammenkoblet og med "VidiChrome" programvaren oppe og kjøre, velger jeg "Grab HAM" i menyen Et ensfarget bilde av det som videokameraet peker på dukker opp på skjermen, og jeg benytter sjansen til å justere lysstyrke og kontrast på Vidi-Amiga-boksen.

Fortsettelse side 32

Amiga-tilbud!

Amiga 600
-nå på lager!

Den nye Amiga 600 fra Commodore representerer et spennende tilskudd til Amiga-familien. Den er liten og kompakt, og blant de nye finessene kan vi nevne at Amiga 600 har innebygd harddiskkontroller, og plass til en 2,5" harddisk internt. Maskinen har også fått en ny utvidelseskontakt som følger den etablerte PCMCIA/JEIDA-standarden, og denne kan blant annet brukes til minneutvidelser og spillmoduler.
I tillegg til kontakter for skriver, modem, diskettstasjon, lyd, monitor, mus og joystick, har Amiga 600 mulighet for direkte tilkobling til TV via den innebygde modulatoren.

Vår pris inklusive mva. er kr.: **4.790,-**

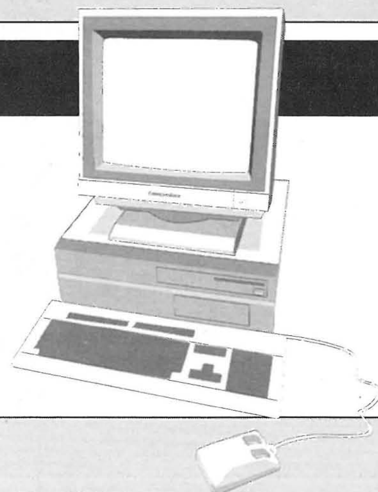
Amiga 500 Plus

Dette er en ny modell av den meget populære hjemmedatamaskinen Amiga 500. Fantastisk lyd og grafikk, enkel i bruk og med et meget stort utvalg av programvare. Amiga 500 Plus har mange forbedringer i forhold til den gamle modellen. Den leveres med Workbench 2.0, og 1MByte minne som kan utvides til 2 internt. Vår pris inklusive mva. er **4.399,-**

For bruk direkte på TV'n trengs det en A520 TV-modulator.

Amiga 2000

Amiga 2000 er en fleksibel og meget utbyggbar "arbeidshest", og har siden den ble lansert vært en bestselger blant de profesjonelle Amiga-brukerene. Mye av maskinens styrke ligger i de enorme utvidelsesmulighetene og det store utvalget av ekstrautstyr. Vår pris eks. mva er: **4.999,-**

Amiga 2000 kan også leveres med Kickstart og Workbench 2.0, prisen er da 5.899,- + mva.

TESSA ELECTRONICS

Postboks 32, 2650 Kvam
Telefon 062-94500 / Telefax 062-94525

Atlantis Design 1992

Et lite klikk på musknappen, og digitaliseringen starter: Lysdioden på splitteren lyser opp i forskjellige farger, og etter få sekunder er bildet ferdig. Kanskje ikke helt super kvalitet, men etter et par forsøk begynner det å ta seg litt opp. I tillegg til kontrast kan du også justere fargemetning, og denne instillingen betyr mye for det endelige resultat. Litt prøving og feiling må du derfor regne med.

Real Time Video

Siden Vidi-Amiga kan digitalisere opptil flere bilder i sekundet, streifet tanken om å prøve å digitalisere inn en videosekvens. Da videokameraet mitt er velsignet med et brukbart stillbilde og en egen "Frame Advance"-knapp på fjernkontrollen, forsøkte jeg følgende: Signalet fra videokameraet ble koblet direkte inn på VIDI-Amiga, og programmet VidiGrab ble startet opp. Digitaliseringen ble satt på "AutoAdvance", mens en etterhvert sliten tommel holdt nede "Frame Advance"-knappen på fjernkontrollen. Bildene ble fortløpende digitaliserte i sort/hvitt og lagret direkte i hukommelsen - så denne muligheten er altså avhenhig av at du er i besittelse av en viss mengde RAM i maskinen din - jo mer desto bedre! Resultatet ble ihvertfall en animasjon med ca 12 bilder i sekundet.

Take 2

Dette er et animasjonsprogram (som ikke følger med i pakken), men som har direkte kobling til digitaliseringsprogramvaren. Dette programmet skal fungere godt i samarbeid pakken, men vi har ikke hatt nok tid til å sette oss inn i det. Programmet er imidlertid så interessant at vi kommer tilbake med en fyldigere test i neste utgave av AmigaForum. Det koster kr. 1990,- inkl. mva.

Konklusjon

Personlig må jeg bare si at jeg likte VIDI-Amiga godt. Digitaliseringen forløp greit, og den automatiske fargesplitteren gjorde jobben sin. Spesielt vil jeg rose mulighetene for å fortløpende digitalisere en serie med bilder for å lage "digital video". Jeg synes gjerne at en strømforsyning for splitteren kunne fulgt med i pakken (tips til importøren), for teksten "The Complete Colour Solution" som står med krigstyper på utsiden av boksen mister sin mening. Skal jeg først være litt negativ, synes jeg også at Rombo Systems kunne lagt litt mer kvalitet i selve plastboksene som digitalisereren og splitteren består av - disse virker på meg litt "billige" og helvferdige, med klistrelapper på snei som forteller hva som er hva.

Enhver med et videokameraet som kan levere et brukbart "composite video" signal, kan få brukbare bilder ut av denne dingsen. Sett i forhold til f.eks. Digi-View med ekstra splitter, synes jeg at Vidi-Amiga gir mye for pengene. Den digitaliserer raskere, men jeg har en mistanke om at kvaliteten kan bli en tanke dårligere med Vidi-Amiga. Men det som spiller størst rolle er kvaliteten på videosignalet du sender inn i denne herligheten: Søppel inn betyr søppel ut.

FAKTA

The Complete Colour Solution
Maskinkrav:
Amiga 500/2000/3000 med 1MB hukommelse
Produsent: Rombo Systems
Pris: 2.990,- inkl. mva.
Språk: Engelsk
Norsk importør:
Data Teknologi, 02-217982

Pluss:
Rimelig, enkel å bruke, brukbar bildekvalitet. Stilig digitalisering av sekvenser.

Minus:
"Hjemmelagde" manualer, og det hadde vært fint om strømforsyningen fulgte med.

Her er noen utvalgte bilder fra en sekvens som ble digitalisert ved hjelp av VidiGrab i "AutoAdvance" modus og videokameraet i "Frame Advance" modus. Resultatet blir som en litt kornete sort/hvit videofilm, og kan brukes i f.eks. DeluxePaint IV eller Scala. En spennende mulighet er å digitalisere bevegelser som er vanskelige å tegne, og deretter bruke de digitaliserte bildene som et grunnlag for videre tegning.

HJEMME VIDEO

WIND STOP REWIND PAUSE REC PLAY

Som lovet i siste AmigaForum skulle vi i dette nummeret se på Video Director fra Gold Disk. Dette er et program som lover deg videoredigering ved hjelp av en Amiga, et videokamera og en videospiller. Men virker det? Både ja og nei - les testen på de tre neste sidene for å få vite hvilke muligheter og begrensninger Video Director har. Vi skal også kikke litt på en Electronic Design genlock for S-VHS og Hi-8, og komme med noen tips.

Hjemmevideobasillene sprer seg med Beijing-fart over hele landet, og det kommer stadig nye Amiga-produkter som kan brukes i forbindelse med videoutstyr. Men først skal vi snakke om noe du bør ha i tankene for å unngå problemer.
I videoens verden kan ting være ganske innviklede. Når du tar en (sikkerhets)kopi av en diskett, blir som regel kopien nøyaktig lik. Informasjonen på diskettene er binære nuller og enere, og dette sørger datamaskinen for å lage en nøyaktig kopi av. Men siden video er et analogt signal, vil kvaliteten på kopien bli dårligere og dårligere etterhvert som du tar kopier av kopier av kopier av...
Dette må du ta i betraktning når du f.eks. skal legge tekst på videofilmer som skal kopieres videre. Vanlig VHS holder vanligvis ikke mer enn 2-3 generasjoner (1 kopi = 1 generasjon) før kvaliteten er så dårlig at bildet begynner å hoppe, fargene flyter, og bildets øverste del blir ustabil og blir dratt ut til høyre eller venstre.
Avhengig av genlockens kvalitet (og pris), vil du også miste kvalitet når du kjører videosignalet gjennom denne. Faktisk kan du miste kvalitet som tilsvarer en hel generasjon. Derfor er det viktig at du får gjort mest mulig pr. kopiering; hvis du skal både redigere og tekste filmen, kan det f.eks. være en fordel at du gjør dette i én og samme prosess.

Electronic Design Y-C Genlock

Denne genlocken har vi kjøpt hos Famo i Oslo (02-381205) til bruk sammen med videoutstyr av typen Hi8 og Super-VHS. I forrige AmigaForum forklarte vi forskjellen mellom disse to typene og "vanlig" VHS og Video 8, men i praksis er forskjellen den at Hi8 og Super-VHS gir et langt bedre bilde. For å beholde kvaliteten, bør man satse på en genlock som kan ta imot Y-C signalene som disse kameraene leverer. I motsatt fall vil en stor del av gevinsten forsvinne.
Denne genlocken er ekstern, og kan derfor brukes på samtlige Amiga-modeller, men på Amiga 500/600 må du kjøpe en egen strømforsyning fordi disse maskinene ikke har nok "futt" til å drive genlocken. I likhet med de fleste andre eksterne genlocker kobles den til maskinens RGB-kontakt. Selve genlocken har to innganger og to utganger. Det er en Y-C og en composite videoinngang, pluss en utgang av hver type.
I fronten finner du justeringer for fargemetning, kontrast og lysstyrke. Du kan dessuten tone Amiga-grafikken og videobildet over i hverandre, noe som kan skape interessante effekter. Det går også an å bruke genlocken som en manuell RGB-splitter til f.eks. Digi-View.
Og hvor god er den? Foreløpig er dette den rimeligste Y-C genlocken vi har testet, og uten at vi har testet signalet i et oscilloskop vurderer vi kvalteten som rimelig god. Prisen er kanskje litt drøy, rundt 7.400 kroner inkl. mva, men etterhvert som konkurransen øker og Y-C videoutstyr blir mer utbredt, vil nok prisene bli lavere.

ORD & UTTRYKK

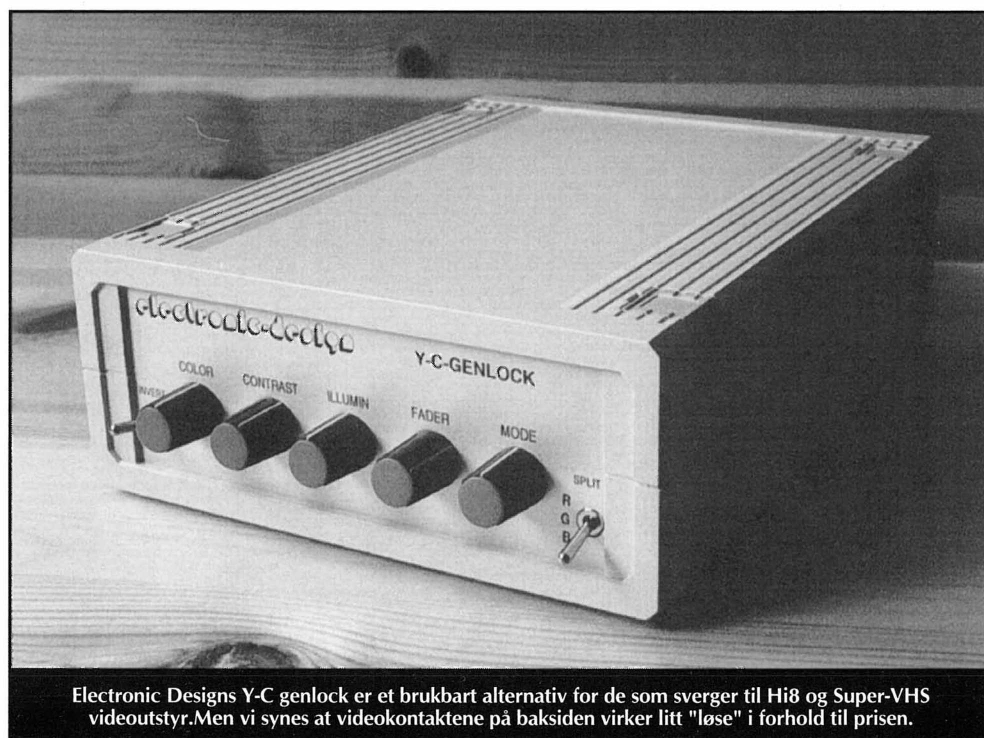
Denne gangen nevner vi et par ord om de to viktigste TV-standardene i verden, nemlig PAL og NTSC. Det er disse to forskjellige standardene som gjør at videoutstyr og videofilmer ikke automatisk kan flyttes mellom USA og Europa.

PAL

Dette er den videostandarden som benyttes i Europa.
På folkemunne står PAL for "Picture At Last"

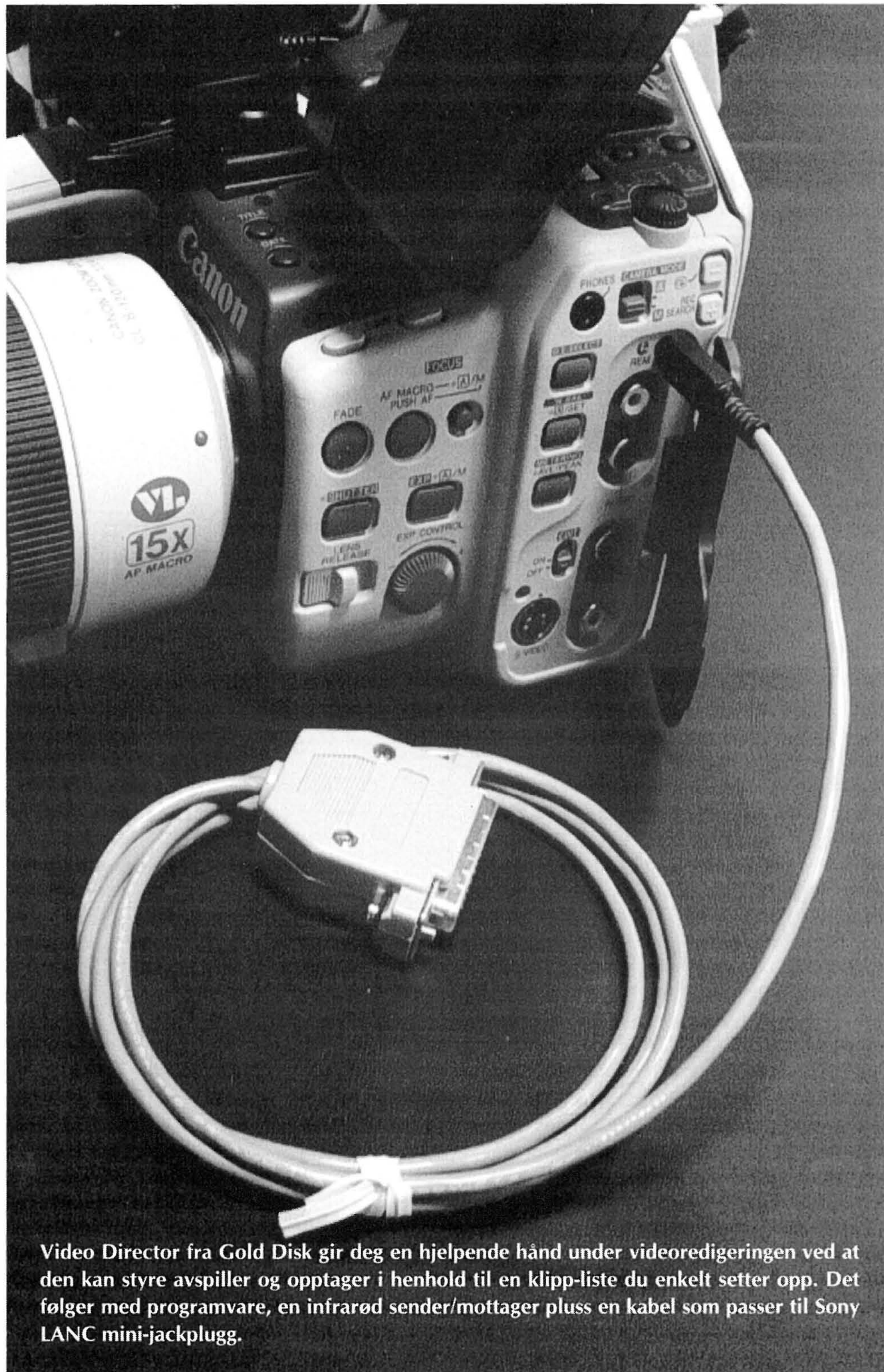
NTSC

Denne standarden brukes hovedsaklig i Nord-Amerika, og er totalt forskjellig fra PAL, både når det gjelder farger og oppløsning. Den morsomme varianten av NTSC er "Never Twice the Same Color"

Electronic Designs Y-C genlock er et brukbart alternativ for de som sverger til Hi8 og Super-VHS videoutstyr.Men vi synes at videokontaktene på baksiden virker litt "løse" i forhold til prisen.

Videoredigering med Amiga!

Video Director fra Gold Disk gir deg en hjelpende hånd under videoredigeringen ved at den kan styre avspiller og opptager i henhold til en klipp-liste du enkelt setter opp. Det følger med programvare, en infrarød sender/mottager pluss en kabel som passer til Sony LANC mini-jackplugg.

Når jeg endelig klarer å klore meg gjennom den massive plasten som er smeltet rundt esken, dukker det fram en manual med spiralrygg, to disketter og et par kabler. Manualen er selvfølgelig på engelsk. Den ene disketten er en "Interactive Product Guide" fra Gold Disk og legges godt til side. Den andre disketten bærer det løfterike navnet "Video Director", og finner raskt veien dit den hører hjemme - i min diskettstasjon. De medfølgende kablene skal sørge for kommunikasjon mellom Amiga og videoutstyret.

Det følger med en håndfull drivere som skal kunne snakke med en mengde forskjellige videospillere og camcordere. De mest interessante for meg er driverne for infrarødt og LANC. Sistnevnte er en, eller rettere sagt flere, standarder for fjernstyring med mulighet for også å lese telleverket på videospilleren/camcorderen. Til dette brukes den ene av de medfølgende kabler, som kobles fra maskinens seriellport og til en liten jackplugg i kameraet merket "Remote" eller "Ctrl L". Den andre kabelen er en infrarød sender/mottaker som kobles til maskinens josytick-port nummer to.
Min konfigurasjon under testen var en Philips "stue"-videospiller som opptager, samt et Canon EX-1 Hi videokamera som avspiller. Jeg prøvde også å benytte et Sony V-800 kamera som avspiller, for å sjekke hvordan tidskoden virket. Og selvfølgelig var det en Amiga midt oppe i det hele, med en Electronic Design Genlock kjøpt hos Famo.

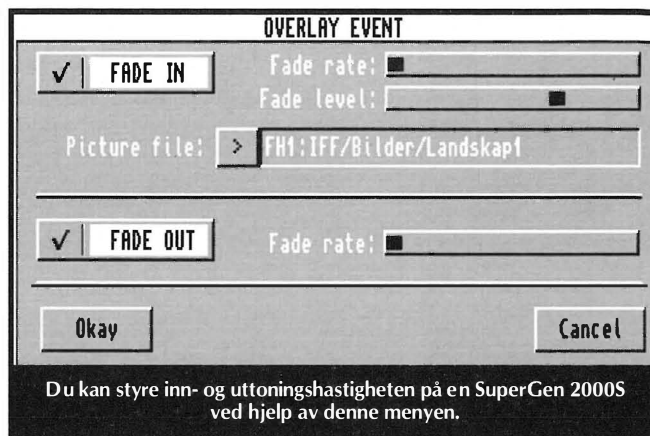
Amiga snakker IR

For at Video Director skal kunne styre min opptager, må jeg først få den til å imitere de infrarøde signalene som fjernkontrollen sender ut. Og dette er meget enkelt å få til! Programmet "TrainRemote" ordner saken ved at den registrerer signalene fra fjernkontrollen via den infrarøde mottageren. Disse lagres, og kan

deretter sendes ut ved hjelp av den infrarøde senderen. "TrainRemote" lar deg teste om de registrerte signalene virker, og jeg måtte registrere et par av signalene to ganger. Men når de først virker, er det få problemer. Et lite minus med TrainRemote: hvis du etter en tid har lyst til å registrere ett signal om igjen, må du registrere alle. Programmet henter ikke kan hente inn tidligere lagrede signaler. Bortsett fra dette fungerer det helt flott!
Et annet program lar deg velge hvilke driverprogram du skal bruke til avspiller og opptager. Jeg valgte "Infrared" til opptager og "LANC-3" til avspiller (kameraet).

Selve redigeringen

Med svette hender og skyhøye forventninger trekker jeg pusten og starter opp Video Director programmet. Alt utstyret var nå koblet sammen, og jeg hadde lagt inn en blank videokassett i videospilleren. I kameraet befant det seg en film som inneholdt scener som skulle redigeres over til VHS-kassetten.
Ved hjelp av kontrollpanelet på skjermen spoler jeg først til starten av kassetten og nullstiller telleverket.
Telleverket på kameraet og på skjermen viser begge null.
Så spoler jeg nesten frem til starten av den første scenen. Jeg går over til "Play", og venter på det rette øyeblikket. Akkurat der jeg vil at denne scenen skal starte, trykker jeg på "SET START" knappen for å huske scenens start, og når slutten kommer trykker jeg på "SET END". Da har jeg registrert den første scenen, og jeg trenger bare å gi den et navn og deretter trykke på "ADD". Da havner den øverst i listen over scener som den ferdige filmen skal inneholder. Jeg fortsetter på samme måte å registrere scener helt til jeg har fått med nok til et par minutter ferdig film.
Scenene i klippelisten kan underveis modifiseres, flyttes, kopieres og fjernes meget enkelt. Så velger jeg "Assemble Output Tape", og ting begynner å skje. Videospilleren min (opptager) går plutselig i REC/PAUSE stilling, og kameraet begynner å spole i retning første scene. Noen sekunder før den når fram, reduserer den hastigheten og går tilslutt over til vanlig PLAY-hastighet. Så sier det "Klikk" i videospilleren, og den begynner å ta opp det som spilles av i kameraet. Så går den over til pause igjen, og kameraet begynner å spole videre til neste scene. Slik fortsetter det, helt til Video Director gir beskjed om at den er ferdig.

Du kan styre inn- og uttoningshastigheten på en SuperGen 2000S ved hjelp av denne menyen.

Avvik

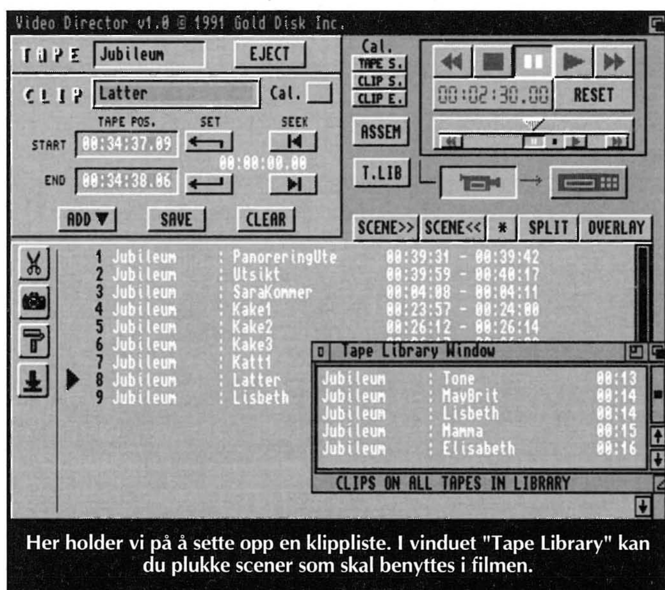
Når jeg ser den ferdige filmen, stemmer ikke alt. Enkelte scener starter og slutter på feil sted, og avvikene blir bare større og større etterhver, kanskje opp i et helt sekund på slutten.
Forklaringen er enkel: et telleverk på et vanlig videokamera er ikke nok nøyaktig til at det ved gjentatte spolinger frem og tilbake på et 1-times bånd ikke vil oppstå avvik. Video Director har en løsning på dette problemet. Du kan opprette såkalte "calibration events" som video director vil benytte til å justere telleverket sitt. Spill gjennom filmen én gang, og merk av tre-fire makerte sceneskift som "calibration events". Disse legger du inn i edit-listen etter lange spolinger fram og tilbake, og feilene vil som regel unngås. Litt tungvint, men en brukbar løsning for de som ikke har tidskode.

Tidskode

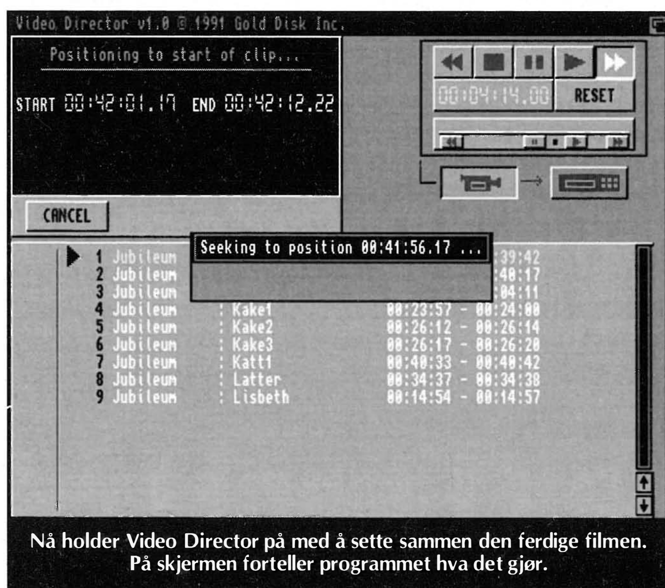
Dette systemet står beskrevet på neste side, men betyr forenklet sett at telleverket ligger lagret på båndet, og at det dermed aldri vil oppstå noe avvik uansett hvor mye spoling som foregår. For å se hvordan Video Director takler dette, bytter jeg ut min Canon EX-1 Hi med et Sony V-800 med RCTC tidskode. Da blir avvikene langt mindre, og jeg tror at de små forskjellene som fremdeles oppstår skyldes unøyaktighet i videospilleren som benyttes som opptager. Et annet lite problem var at Video Director ikke leste tidskoden direkte, så når en kassett med tidskode ble benyttet måtte jeg likevel spole til begynnelsen og nullstille Video Directors eget telleverk slik at det stemte med tids-koden. Men da fungerte det bra!

Andre muligheter

Alle scener som registreres blir automatisk lagret i et eget

Her holder vi på å sette opp en klippliste. I vinduet "Tape Library" kan du plukke scener som skal benyttes i filmen.

Nå holder Video Director på med å sette sammen den ferdige filmen. På skjermen forteller programmet hva det gjør.

"klipp-arkiv", slik at du senere kan benytte disse scenene i en film uten å registrere dem på nytt. Video Director kan dessuten legge på grafikk og tekster ved at du oppgir en IFF bildefil (f.eks. fra DeluxePaint) som et "overlay". Dette krever at du har en genlock, og er du så heldig å ha en SuperGen 2000S, kan VideoDirector også styre myke inn- og uttoninger av denne grafikken.

Konklusjon

Et program som Video Director har jeg ventet på i flere år. Da jeg var enda yngre enn det jeg er nå, var jeg smalfilmentusiast helt inn til margen. Da redigerte jeg med saks og lim, og konstaterte at redigering av videofilmer var en umulighet. Dessuten veide videoutstyret så mye at isjas og lumbago florerte blant de få som sverget til denne nymotens teknologien.
Nå har verdensbildet skiftet 100%. Nå er camcordere så små at det ikke er noen sak å rote vekk et kamera i en middels stor bag. Bildekvaliteten på dagens Video8 og VHS-C er mye bedre enn den vi fant på oldtidens VHS-monstere, takket være CCD-brikker og bedre tekniske løsninger. Og prisen er så lav at man faktisk kan ha råd til å ha to videospillere (et kamera og en "vanlig" videospiller) i huset, slik at man kan redigere ved å kopiere de utvalgte scenene fra den ene til den andre.
Manuell redigering er tungvint, og ender som regel opp som en rå kopi av orginalen. Med en datamaskins assistanse kan denne prosessen gjøres langt enklere, ved at denne husker hvor hver enkelt scene starter og slutter, slik at man kun trenger å sette dem opp i en logisk rekkefølge.
Men Video Director har sine begrensninger. Eller rettere sagt har DITT videoutstyr begrensninger som gjør at du må ta spesielle forhåndsregler. 100% nøyaktig redigering krever kostbart og tungt utstyr, noe som neppe er aktuelt for folk flest.
De fleste er nok henvist til å bruke telleverket, og da er nøyaktigheten på dette avgjørende for hvor mye ekstrajobb du får med å kalibrere båndet underveis. Men sammenlignet med en helt manuell redigering tilbyr Video Director mange fordeler.

Video Director må vurderes ut i fra videoutstyrets begrensninger, og da er det svært få feil eller mangler med programmet. Når du først har fått installert de riktige driverene og gjort de nødvendige justeringer, virker det rimelig godt. Og vi skal heller ikke glemme at programmet koster bare 1600 kroner pluss mva, noe som er rasende billig hvis man ser det i forhold til alle de tusenlappene man må bla opp for en enkel liten redigeringsplanke som kan huske noen få scener. Og dette er faktisk også versjon 1.0, noe som betyr lysende utsikter for en eventuell versjon 2.0.
Video Director anbefales derfor til alle videoentusiaster som ikke på død og liv må ha alt nøyaktig ned til hver minste filmrute, men som ser litt stort på ting og gleder seg over hvor enkelt videoredigering plutselig er blitt!

FAKTA

Video Director v1.0
Maskinkrav: 512K+diskdrive
Produsent: Gold Disk
Pris: 1.920,- inkl. mva.
Språk: Engelsk
Norsk importør:
Resto, 02-651010

Pluss:
Programmet er rimelig og krever ikke dyrt videoutstyr for å virke.
Leveres komplett med kabler og en god, engelsk manual.

Minus:
Ikke fullgod støtte for avspillere med tidskode.

Sony V-800 er en Hi8-camcorder med RCTC tidskode.

Resultatet av en videoredigering er veldig avhengig av nøyaktigheten på avspiller og opptager, og hvor eksakt man kan angi start- og sluttpunktet til en scene. Profesjonelt utstyr er basert på tidskode, mens vi amatører ofte må ta til takke med enklere og rimeligere systemer.

Alle "normale" videospillere og camcordere har en eller annen form for telleverk. Den kan telle timer, minutter, sekunder (og av og til "frames"), eller det kan være et telleverk som går fra 0000 og oppover beregnet på grunnlag av passert båndmengde. Nullpunktet her er i de fleste tilfeller et mer eller mindre tilfeldig sted, avhengig av når telleverket sist ble nullstilt og hvor mange kassettbytter som har blitt foretatt. Dermed kan det bli heller slitsomt å holde rede på hva som er hvor. Kanskje blir det enkleste å spoler kassetten tilbake til begynnelsen og nullstiller telleverket for hver bidige kassett man setter inn. Det finnes riktignok en del videospillere som benytter finurlige metoder for å beregne sånn ca. hvor på båndet man befinner seg, men dette er alt for unøyaktig til at man kan basere en redigering på det. Når det gjelder videoredigering, må man kunne angi nøyaktig i hvilken filmrute ("frame") et klipp skal skje. Hvis ikke blir det bare tull - tenk deg f.eks. at du skal klippe inn en kort scene med en dramatisk bevegelse i (f.eks. at far detter i vannet), og at tidsangivelsen for scenen er så unøyaktig at du ikke får med den siste biten av fallet og plasket. Triste greier. Her trengs det noe bedre...

Til profesjonell redigering er begrepet tidskode noe man ikke kommer utenom. Det finnes to hovedtyper, med de velklingende navnene Longitudinal Time Code (LTC) og Vertical Intercal Time Code (VITC). Felles for begge er at de ligger lagret på båndet, og inneholder time, minutt, sekund og bildenummer for hvert eneste bilde på filmen. Denne koden leses mens filmen går, og fungerer som et telleverk. Og siden nummeret for hvert bilde ligger lagret sammen med bildet, vil avvikene være lik null.

Til bruk for oss som ikke har råd til profesjonelt utstyr, finnes det likevel muligheter. SONY har klekket ut en standard som heter RCTC (Rewritable Consumer Time Code) som til nå er implementert på deres V-800 Hi8-kamera. Den er med hensyn til nøyaktighet ikke like bra som de profesjonelle variantene, men den tilbyr et rimelig bra alternativ til avanserte amatører. Når det gjelder nøyaktighet, spiller selvfølgelig også den tekniske løsningen inn; hvis ikke motorer og elektronikk klarer å stoppe på et nøyaktig angitt bildenummer, er det jo ikke tidskodens feil.
En av fordelene er at du kan legge tidskode på allerede innspilte filmer, slik at disse kan redigeres uten særlig problemer. Og nøyaktigheten vil nok være tilstrekkelig for de fleste amatører inntil bedre og rimeligere løsninger dukker opp.

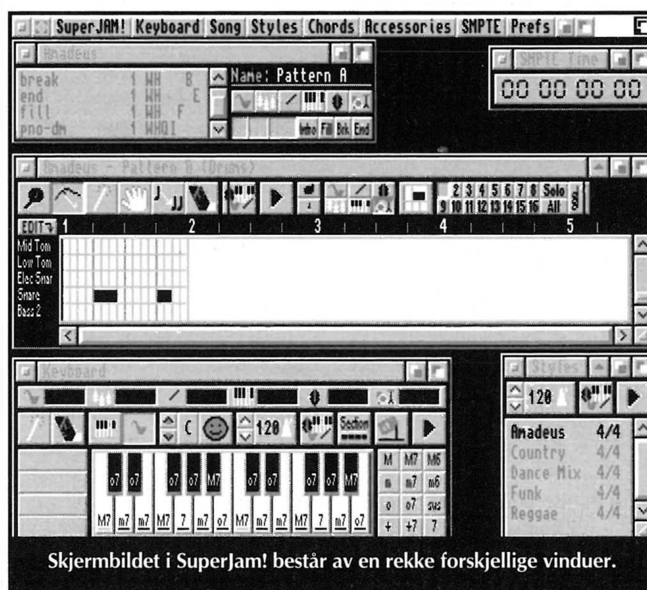
av Richard Lindal

I denne faste musikkspalten skal vi prøve å ta for oss noe av det som har med Amiga og musikk å gjøre. Vi skal komme litt inn på hva Amigaen er i stand til, hvilke hjelpemidler vi har, bruk av MIDI osv.
For at spalten skal bli mest mulig aktuell er det viktig at vi får tilbakemeldinger på hva dere kan tenke dere å ha med i spalten. I dette nummeret skal i ha en omtale av Blue Ribbons nye program, SuperJAM!

Som vel de fleste som har Amiga vet, har maskinen selv en lydchip som er i stand til å avspille opp til fire lyder samtidig, på to kanaler. I musikkspråket blir det kalt 4-polyfon. Fire lyder samtidig blir, når det er snakk om å lage musikk, for lite. Vi skal nå se på noen metoder å øke dette antallet på.
Det første programmet som var i stand til å lure 8 lyder "samtidig" ut av Amigaen var OktaMED. Dette programmet satte de som brukte det i stand til å lage mer kompliserte lydbilder, og legge flere instrumenter og fetere akkorder inn i musikken sin. Bakdelen er at det går ut over lydkvaliteten. Nå har så Blue Ribbon Soundworks kommet med et program de kaller SuperJAM!. De har laget en metode for å lure mange lyder "samtidig" ut av Amigaen på, som de kaller Turbosound. Samplene her blir spesiallaget for å kunne avspilles på en slik måte at de høres som de kommer samtidig ut til høyttaleren. Det foreligger liten eller ingen dokumentasjon på hvordan dette gjøres. Resultatet er i hvert fall at du kan oppnå så mye som 16 lyder samtidig ut på Amigaen. Da snakker vi i realiteten om en 16 polyfon synth. Hvor mange lyder SuperJAM! kan spille samtidig, er avhengig av hvor mye hukommelse maskinen din har. Det kan variere fra 6 til 16. I og med at jeg har en A3000 med 6 MB RAM, var det ingen problemer med å avspille 16 lyder samtidig. Lydkvaliteten kan nok diskuteres. Men slik jeg oppfattet det er det fullt mulig å lage musikk med en besetning på 6 instrumenter, med et rimelig godt resultat lydmessig. Dessuten kan musikken lages med interne lyder for senere å avspilles via MIDI. Når det gjelder det musikkmessige er nok fortsatt det meste opp til skaperen. Men SuperJAM! gjør deg i stand til å lage ganske hørbar musikk på kort tid.

Hva kreves av kunnskaper for å kunne bruke og utnytte et program som SuperJAM!? Inngangsterskelen er etter min mening lav. SuperJAM! gir deg også mulighet til å lære deg nye ting om musikk hvis du ikke har noen utdannelse på området. Du bør imidletid ha spilt et eller annet instrument, da programmet krever at du har en viss peiling på harmonisering og vet forskjell på 3/4 og 4/4 takt og dur og moll. Hvis du har slike kunskaper og sitter med ideer til melodistumper, bassganger og/eller rytmemønstre i hodet er det bare å sette gang. Ved hjelp av de innebygde funksjonene til SuperJAM, kan du fort lage et råutkast som kan pusses og poleres på til det ugjenkjennelige.

SuperJAM! er i likhet med de andre produktene fra Blue Ribbon såkalt objektorientert. Det vil si at det skjer lite via menyer. De aller fleste funksjonene har en knapp, eller et objekt. Når du har satt deg inn i hva hvert enkelt objekt kan utføre, er det enkelt å bruke programmet. Det er flere måter å bygge opp en komposisjon på. Det første du gjør er å sette opp bandet. Du har seks bandmedlemmer som skal spille hvert sitt instrument. Når du har gjort dette er det en fordel å finne en stilart som ligner på den du kunne tenke deg å bygge på. En stilart er et rytmemønster, der både rytmeinstrumenter, bass og eventuelt andre komp-instrumenter spiller etter bestemte mønstre. Det vil si at SuperJAM! er en slags automatisk akkopagnatør. Du må også bestemme deg for hviken toneart komposisjonen skal gå i. Når du har gjort dette vil du se at Keyboardvinduet inneholder de akkordene som blir mest brukt i den tonearten du har valgt. Ved å klikke på tangentene i keyboardet eller trykke på tastaturet, vil du høre disse akkordene. Trykker du nå på playknappen vil SuperJAM! begynne å spille den akkorden som er sist valgt, i den stilarten som er aktiv. Hvis du vil ha med akkorder som ikke er på keyboardet, er det ingen problemer med å sette inn nye. Har du et MIDI-keyboard, kan du nå spille melodien på høyre halvdel, og akkompagnementet på venstre halvdel av keyboardet. Du kan også gjøre

Skjermbildet i SuperJam! består av en rekke forskjellige vinduer.

det samme på tastaturet. Melodi på nedre del, og akkorder på øvre del. Nå kan du altså spille melodi og akkompagnere deg selv samtidig. For å komme videre må du nå klikke på Song i det SuperJAM! kaller "quickstrip". Da vil du få opp et nytt vindu som gjør at du kan ta opp det du spiller. Du kan ta opp seksjoner og sette dem sammen etterpå, eller du kan ta opp hele sangen. Nå du har tatt opp kan du gå inn og legge til nye akkorder, endre bassganger, endre måten pianoet akkompagnerer på osv. helt til du sitter igjen med det stykket du hadde hodet da du begynte.

Dette er et program ulikt de som tidligere er kjent (slik som ProTracker og OktaMED). Det er en slags mellomting mellom en sequencer og en tracker. De som er vant til å bruke et keyboard med automatisk komp vil snart kjenne seg igjen i programmet. Men her kan du selv lage dine egne stilarter og finne nye på BBS'er og PD-disketter. Du kan også bruke programmet som en tracker ved å legge inn både melodi og komp grafisk.

Virker så alt dette perfekt?. Desverre nei. Når du skal akkompagnere deg selv er det så pass stor treghet i skifte av akkord at det blir vanskelig å få det til å låte bra. Du må trykke ned den nye akkorden minst et par taktslag før den skifter. Hvis du grafisk har laget en akkordgang derimot, virker alt helt perfekt. Så SuperJAM! kan vanskelig brukes til liveopptredener, med mindre "kompet" er laget på forhånd.

Programmet ellers er tiltalende å bruke. Skjermlayouten er et etter min mening helt flott. Manualen er lettlest og oversiktlig, og er lagt opp som en lærebok, der du blir tatt med på en "guided tour" gjennom de forskjellige delene av programmet.

Det vil kreve for mye plass å komme inn på alle mulighetene som ligger i SuperJAM! Men jeg vil nevne at den kan integreres i Bars&Pipes Professional (blir testet i neste nummer), og at den har mulighet for SMPTE. Du kan lagre både i SMUS og MIDI-format.
Den kan direkte synkroniseres med Imagine og Real 3D-animasjoner. Du kan hente inn synthoppsett via MIDI. Og den har Arexx-port for kommunikasjon med andre programmer. Vi skal senere komme inn på bruk av både Bars&Pipes og SuperJAM! i multimediapresentasjoner.

SuperJAM! er et program med stort potensiale og mange egenskaper. Det kan danne skole for programmer som skal brukes til multimedia-presentasjoner, og kan lett bli et av standardverktøyene her. Til alle som bruker Amigaen til musikk er det bare en ting å si. Prøv det!

FAKTA

Super JAM!
Maskinkrav: Amiga med minimum 1MB minne
Produsent: Blue Ribbon
Pris: 1.920,- inkl. mva.
Språk: Engelsk
Norsk importør:
SuperSoft, 02-659610

Pluss:
Mange lyder, krever ikke store musikk-kunnskaper.

Minus:
Forholdsvis dårlig lydkvalitet ved bruk av interne lyder.

MIDI

MUSIKKINSTRUMENTENES EGET SPRÅK

Mange elektroniske musikkinstrumenter kan "snakke" sammen ved hjelp av en kommunikasjonsstandard som heter MIDI. For de som ikke har vært borti dette før - her kommer første del av en serie på to som forklarer hva MIDI er og hva det kan gjøre for DEG.

MIDI er en forkortelse for Musical Instrument Digital Interface. Og er ment å være en standard for utveksling av informasjon mellom musikkinstrumenter, senere også mellom musikkinstrumenter og datamaskiner. Teknisk er dette en serieinterface med en klokkefrekvens på ca 31 khz. Dette gir muligheten til å kople flere instrumenter i serie, ved hjelp av MIDI in og MIDI thru-portene. Ulempen her blir at instrumentet som er først i kjeden får informasjonen først, og vil osgå spille av den informasjonen først. Profesjonelle musikere foretrekker derfor intefracer med flere utganger slik at så mange instrumenter som mulig får informasjonen samtidig. Et instrument er i stand til å skille mellom 16 MIDI-kanaler. Hvor mye informasjon et instrument kan forstå eller sende er avhengig av hvor avansert instrumentet er. Kort sagt av pris. Sequencer-program kan sende ut signal på flere MIDI-porter slik at antall kanaler kan økes.

Hvilken informasjon ligger så i et MIDIsignal? For det første har vi en klokkeinformasjon, eller sync, som skal sørge for at alt skjer til bestemte tidspunkter. I tilleg har vi informasjon om hvilken tone som er trykket på keyboardet og når den ble trykket (Note on) hvor hardt den ble trykket ned (Velocity), hvor hardt tangenten holdes nede (Aftertouch) og når tangenten slippes (Note off). I tillegg informasjon om fra andre kontroller på keyboardet, slik som volum, pitch bend og modulasjon. Control- og Program-change kan også overføres. Disse informasjone blir overført når de forandrer seg fra initiell verdi.

Dette er en kort omtale av et omfattende system. Vi skal derfor komme mer tilbake til MIDI i neste nummer av AmigaForum.

DATAMARKEDET

AMIGA 500 priser inkl. mva.

Amiga 600 (nyhet!)	4790,-
Amiga 500+	4399,-
Amiga 500+ m/Deluxe Paint III	4499,-
Amiga 500 m/112 spill/prog.	3499,-
Intern drive Amiga 500	1199,-
Philips stereo fargemonitor 8833II	2645,-
Commodore Stereo fargemonitor 1084p1	2899,-
Commodore 64 GS	899,-
TV-tuner (bruk monitoren som TV)	1499,-
Commodore CDTV (nyhet!)	7499,-
Star LC-20	1985,-
Star LC-200 Colour	2599,-
Start LC-24-20	2975,-
Star LC 24-200	3499,-
Star LC 24-200 Colour	3899,-
Start FJ-48 ink-jet skriver	2899,-
Mannesmann Tally MT-81 skriver	1499,-
A590 harddisk 20MB	3499,-
512K RAM m/klokke (Commodore)	599,-
512K RAM m/klokke	499,-
MaxiMem 1.8/2.0 MB RAM m/klokke	1799,-
Profex ekstern diskettstasjon	675,-
AE 3.5" HD diskettstasjon for Amiga ekst.	1999,-
MiniGen genlock	1799,-
TransModem (2400b)	1499,-
Amiga mouse/joy switch	299,-
Amiga Action replay III	899,-
Synchro Express III hurtig kopiering	399,-
Midi-interface	399,-
Alcotini Soundsampler (stereo)	499,-
Mus til Amiga	339,-
Trådløs trackball for Amiga 500	699,-
GVP Soundsampler (Den aller beste)	1199,-
Gary-adapter A-500	450,-
CPU-adapter A500	450,-

Joysticks

Game Controller C64/Amiga	139,50
Competition Pro 5000	149,50
Dan-Joy m/autofire	199,50
Phazer lyspistol A500 m/2 spill	599,-
Lyspenn til A500/2000	799,-

Program

AMOS 1.2 programmeringsspråk	699,-
AMOS compiler	499,-
AMOS 3D	699,-
Deluxe Paint III tegne/animasjonsprog.	499,-
Scala 500	965,-
Viruskiller	99,50
3 spill på 3 disker m/joystick	299,50
3 spill på C64 cartridge (også C64GS)	199,50
Diverse spill	99,50

Nyheter!

Commodore MPS 1270 blekkskriver	1599,-
GVP harddisk til Amiga 500 52MB	5499,-
GVP harddisk til Amiga 500 105MB	7490,-
RAM til GVP HD pr. MB	499,-
Profex 14" farge-TV/monitor	1949,-

Rekvisita

Diskettboks m/lås 3.5" 100stk.	99,50
Diskettboks for 20stk. 3.5"	25,-
Musmatte	39,50
Rensediskett 3.5" m/væske	29,50
Listepapir 1000 ark 12" 60gr	149,50
Kopipapir 500 ark A4 80gr	39,50
Printerkabel 1,5 meter	95,-
Printerkabel 5,0 meter	149,-
Printerkabel 10,0 meter	199,-
Nullmodem-kabel, 5 meter	249,50
Støvdeksel Amiga 500	89,-

Disketter (10 pk.)

3,5" DS/DD nøytrale	59,50
3,5" DS/HD nøytrale	74,50
3,5" DS/DD Maxell	79,50
3,5" DS/HD Maxell	149,50
5,25" DS/DD nøytrale	28,50
5,25" DS/DD Maxell	59,50
5,25" DS/HD Maxell	117,50
100 stk. 3.5" DS/DD nøytrale m/etikett	399,-
100 stk. 3.5" DS/HD nøytrale m/etikett	640,-
100 stk. 3.5" DS/DD nøytrale u/etikett	369,-
500 stk. 3.5" DS/DD nøytrale u/etikett	1795,-
1000 stk. 3.5" DS/DD nøytrale u/etikett	3490,-

VIDEO

Profex 3 timers VHS	49,50
Maxell 3 timers VHS	59,50
Polaroid 4 timers VHS	69,50
Maxell 4 timers VHS	79,50

TELEFAX

Facit Fax 105	3899,-

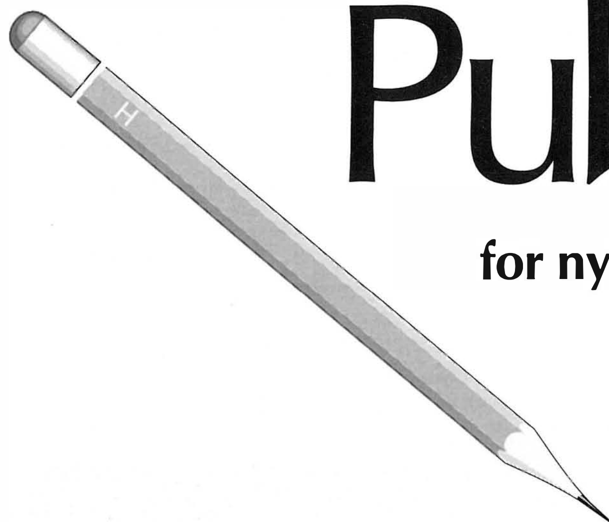
AMIGA 2000/PC priser eks. mva.

Amiga 2000b v1.3 u/HD	4.899,-
Amiga 2000c v2.0 u/HD	5899,-
Amiga 2000c v2.0 m/52MB HD	8999,-
Amiga 2000c v2.0 m/105MB HD	9999,-
Amiga 2000c v2.0 m/120MB HD	10499,-
(Maskinene med harddisk leveres med GVP kontrollerkort med plass til 8MB RAM.)	
Intern drive til Amiga 2000	749,-
RAM-kort til Amiga 2000 2/8MB	2750,-
Hyundai PC 286sx, 20MHz, 2MB RAM, SVGA grafikkort og fargeskjerm, Windows 3.0, mus og MS-DOS 5.0	
m/42 MB harddisk	9990,-
m/85 MB harddisk	10990,-
m/120 MB harddisk	11490,-
m/210 MB harddisk	13490,-

TESSA ELECTRONICS A/S

Postboks 32, 2650 Kvam
Tlf. 062-94500 / Fax: 062-94525
Åpningstid man-lør 10.oo - 21.oo (18.oo)

Desktop Publishing

for nybegynnere - leksjon 4

Noen synes kanskje at dette kurset er totalt irrelevant, da de aldri har tenkt å slå seg på trykksak-produksjon. Men hva mener vi egentlig med en trykksak?

Med dagens tekstbehandlings-program og "hjemme-DtP-program" kan de prinsippene vi ser på her benyttes på selv det enkleste brev og andre dageligdagse ting.

Brev

Når du skriver et brev, må det være ryddig og oversiktlig satt opp. På skolen lærer man å sette opp brev, og disse prinsippene er det OK å benytte. Bruk normale skrifttyper i lesbare størrelser. Hvis du føler en trang til å skeie ut, kan du gjøre dette i brevhodet eller hvor du nå enn putter din egen adresse.

Plakater

Her er som oftest lesbarheten viktig. Hvor skal den stå? Hvor langt unna passerer folk? Hvordan er omgivelsene? Hva skal du gjøre for å få folk til å "stoppe opp" ved nettopp denne plakaten? Dette er spørsmål du må stille deg selv før du setter i gang. Et grelt eksempel på uortodokse metoder for å få folk til å stoppe opp og lese plakaten, stammer fra min egen tid på gymnaset, der en plakat bar overskriften "PORNO" med fete typer. Under dette ordet stod det informasjon om valg av elevrådsrepresentanter, og helt nederst stod følgende tilleggsopplysning: "PS: Beklager overskriften, men vi måtte gjøre noe for å få dere til å lese dette". Effektivt, men man kan ikke apellere til de lavere instinkter i alle sammenhenger.
Hvis plakaten skal fortelle om en konsert med en strykekvartett, bruker du ikke store piggtrådbokstaver, og du bruker heller ikke myke bokstaver med mange kruseduller på for å kalle inn til et streikemøte. Ikke fyll hele arket med stor tekst, men uthev et ord eller to som overskrift. Bruk gjerne utradisjonelle språklige virkemidler, men ikke gå over streken.

Innleveringsoppgaver

Mange av de som har Amiga er skoleelever. Hvis man har en skriver - hva er vel mer naturlig enn å bruke datamaskinen til å skrive særoppgaver, stiler og liknende (forutsatt at læreren godtar at ting ikke er håndskrevet). I så fall bør du huske på å ha en god venstremarg i tilfelle arkene skal settes inn i en plastmappe eller innbindes på andre måter. Sidenummer er også på sin plass. Husk å ha tydelige avsnitt, og hvis teksten går over mer enn 5-6 sider bør du vurdere å ha nummererte avsnitt og innholdsfortegnelse.
Forsiden bør du holde i en enkel stil, gjerne med sentrert tekst og en tynn ramme rundt. Bruk to forskjellige skriftstørrelser for å fremheve det som er viktig og tone ned det som er mindre viktig.

Andre ting

Husk at du må ta i betraktning hvilken skriver du skal benytte. Det nytter selvfølgelig lite å pøse på med farger hvis du skal skrive den ut på en sort/hvit skriver. Det samme gjelder små bokstaver på grovkalibrede skrivere - det går bare ikke bra!
Generelt om skrift: det kan ikke gjentas for ofte at en skrifts hovedkriterium er at den kan leses. Gotiske bokstaver, sløyfebokstaver og innviklede 3D-typer er vanskelige å tegne for hånd - men like vanskelige å lese. Lag ting *enkle* og *forståelige* i stedet for overdyngede orgier med kun ett mål: å fortelle leseren hvor

TANGO-
KURS

PÅ FOLKETS HUS
MANDAG 3. NOVEMBER
KLOKKEN 19.00

PÅMELDING
KAN SKJE HOS
GUNNAR PÅ MO.

VELKOMMEN!

NÅ KAN OGSÅ DU DANSE

TANGO

Det arrangeres tangokurs på Folkets Hus Mandag 3/11 klokken 19.00

Påmelding hos Gunnar på Mo

Velkommen!

Som eksempel denne gangen velger vi en plakat angående et tangokurs. Til venstre ser du den "gamle" varianten, og legg spesielt merke til den tilsynelatende store avstanden mellom T og A. Store bokstaver krever at avstanden minskes individuelt ("kerning").

mange skrifttyper du ha fått - og hvor store de kan bli.

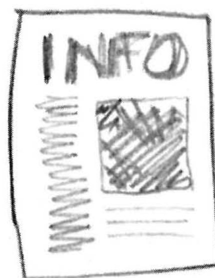
Programvare

Til hjemmebruk kan du få til mange spennende ting med dagens tekstbehandlings-program. Selv om de kanskje ikke er like fleksible som et fullstendig Desktop Publishing-program, kan de gjøre stor nytte. Men mange av disse tekstbehandlerene er faktisk en god del dyrere enn de rimelige DtP-programmene. PageSetter II fra Gold Disk koster drøyt en tusenlapp, og gir bra utskrift selv på matriseskrivere.
Sikter du høyere, er PageStream eller Professional Page det beste alternativet. Sistnevnte brukes til å produsere AmigaForum, og kan det meste.
Husk at maskinvaren må stå i stil med programmene - så ikke kjøp en diger programpakke uten å sjekke hvor mye minne og evt. harddisk den krever.

See you!

Desktop Publishing Tips

Lag frimerkeskisser!
Når du skal eksprimentere med en ny layout, lønner det seg lite å jobbe i selve Dekstop- programmet. Det blir alt for teknisk, og er egentlig ikke bergnet til skissering.
Et godt råd er å lage små skisser, på størrelse med frimerker. Der markerer du tekstspalter, bilder og liknende meget grovt, kun for å få et inntrykk av om idéen er verd å jobbe videre med. Til høyre ser du eksempler på noen typiske frimerkeskisser. Neste steg blir å skissere de beste forslagene i full størrelse, eventuelt lage en "dummy" i Desktop- programmet. For de som behersker Deluxe Paint, kan vi anbefale dette programmet som skisse-verktøy.

Slik oppgraderer du til Workbench 2.0

...og mister garantien din

Når du kjøper et Workbench 2.0 oppgraderingssett, får du fire disketter, en ROM-brikke og drøyt 3 kilo nyttig papir innsatt i en ringperm. Hele saken koster knapt en tusenlapp, og forvandler din Amiga til en maskin til noe vi for få år siden trodde var en umulighet.

Diskettene er Workbench, Extras, Fonts og Install. De to første skulle være kjent for de fleste. Font-disketten inneholder et par av de nye vektorskriftene, samt diverse program som trengs for å få dette til å virke. Som tidligere nevnt *bør* du ha harddisk for at det skal være noen vits i å benytte disse skrifttypene, som har den egenskap at de kan forstørres i det uendelige uten at de ser ut som om de er bygd av murstein.

Her ser du hva oppgraderinspakken inneholder: En ringperm (tidligere var det to), et lite hefte på norsk, fire disketter og en ROM-brikke.

Å pakke sidene ut av plasten og sette dem inn i permen klarer du sikkert selv. Det samme gjelder operasjonen med å putte Workbench-disketten inn i diskettstasjonen. Men én operasjon krever litt mer; nemlig å sette inn den nye ROM-brikken som inneholder Kickstart 2.04, selve kjernen i det nye operativsystemet. Hvis maskinen din er under to år gammel, mister du garantien hvis installasjonen ikke skjer av en "autorisert" person. Kanskje er din forhandler autorisert, i motsatt fall må installasjonen skje på et verksted som er autorisert av Commodore.

De som har maskiner som er mer enn to år gamle, eller som ikke tar hensyn til garantiregler og slikt, kan fritt installere ROM-brikkene selv. Dette er ikke så veldig vanskelig, da det følger med en ganske detaljert beskrivelse av hvordan det gjøres. Men vi har selv opplevd at folk har installert brikken feil, med den følge maskinen ved hjelp av diskrete røyksignaler prøvde å fortelle at noe var galt.

For å unngå dette, viser vi her hvordan det skal gjøres, og vi har tatt utgangspunkt i en Amiga 500. De som har Amiga 2000 benytter stort sett samme fremgangsmåte, men da Amiga 2000 er bygd for å skrus opp blir en del ting litt enklere.

Du bør være klar over at hverken AmigaForums redaktør, Commodore Computers, Gro Harlem Brundtland eller noen andre kan ta ansvaret hvis noe skulle gå galt under denne operasjonen. Det er kun DITT ansvar!

Når du skal oppgradere din Amiga til Workbench 2.0 trenger du et spesialverkøy som kalles et *skrujern*. Dette kan skaffes i de fleste jernvareforretninger, bensinstasjoner eller liknende.

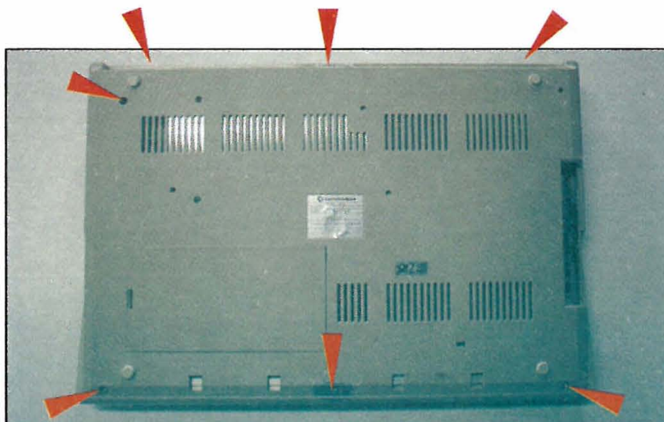
Først kobler du strømledningen og *alt* ekstrautstyr fra din Amiga 500. Så legger du den opp-ned på bordet, slik at du ser skruene (se bildet). Disse har vi markert med piler. Hvis du skrur opp mer enn det du trenger, kan det hende at diskettstasjon eller andre ting inne i maskinen løsner.

Når du har fått løs skruene, snur du maskinen rett vei og løfter av plastdekselet som dekker toppen av maskinen. Tastaturet fjernes samtidig, og du må løsne pluggen som står på kretskortet.

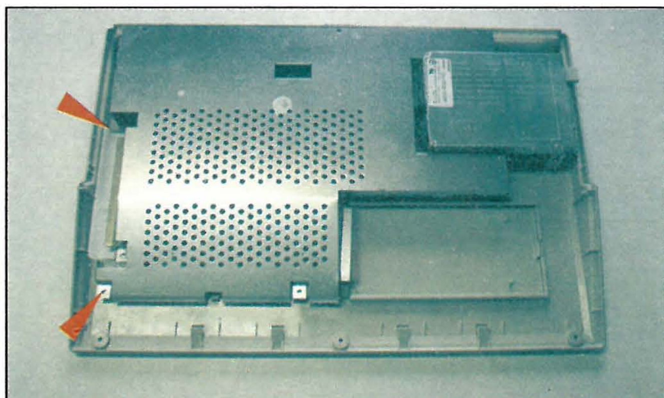
Metalldekselet som dekker kretskortet må fjernes. Rundt kanten er det en rekke små metallfliker som må brettes opp, og ved ekspansjonsporten på venstre side er det også et par skruer som må løsnes. På vår maskin måtte vi benytte en liten umbrakonøkkel får å få skrudd opp disse, men dette varierer litt alt etter hvor gammel maskinen er.

Når du har tatt av metalldekselet ser du Kickstart-brikken på venstre side, mellom den store

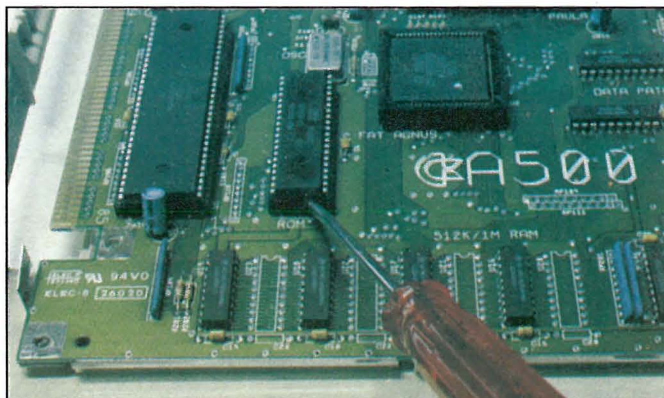
Fortsettelse side 53

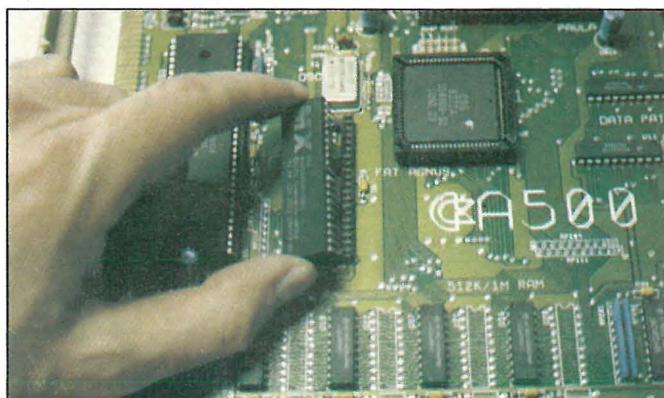
Legg din Amiga 500 "på rygg" og løsne skruene som er markert med en pil her.

Ta av metalldekselet. Du løsner det ved å rette ut flere små metallfliker som er bøyd inn rundt dekselet. Du må også løsne et par skruer.

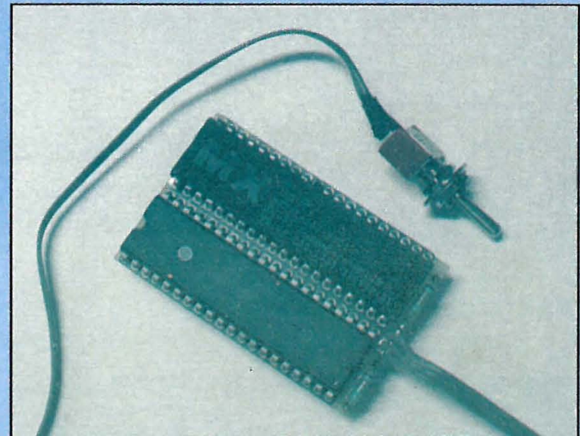

Du finner ROM-brikken mellom Agnus (den firkantede brikken) og 68000- prosessoren. Stikk inn et tynt skrujern og lirk fra begge sider.

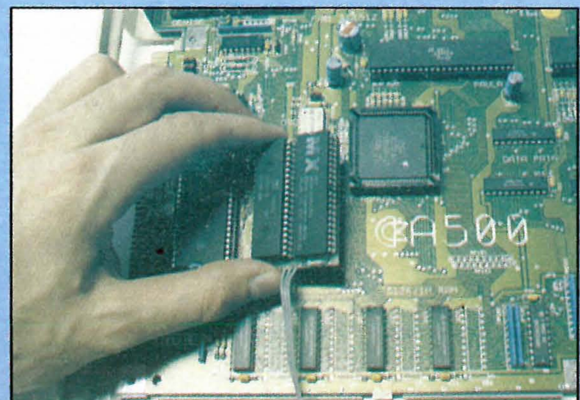

Så setter du den nye brikken på plass. Pass på at hakket vender riktig vei, og at alle bena havner på rett plass i sokkelen.

For de som ønsker å velge

Hvis du ønsker å velge mellom Kickstart 1.3 og 2.0, trenger du en dings som har plass til begge ickstart-ROM'ene. Denne har vi kjøpt for ca. 300 kroner hos Kjell Sundby, Friggs gt. 21A, 3190 Horten.

Det er ganske enkelt å montere inn det lille kretskortet med ROM-brikkene, men hvis du har eldre revisjoner av hovedkortet, kan det hande at du må modifisere et par kontakter.

Den medfølgende bryteren monterer du f.eks. på maskinens bakside. Denne bruker du for å velge hvil en ickstart du skal starte opp med. Hos oss fungerte denne løsningen helt utmerket!

DeluxePaint IV
Tips & Tricks

av Øyvind Skogvoll

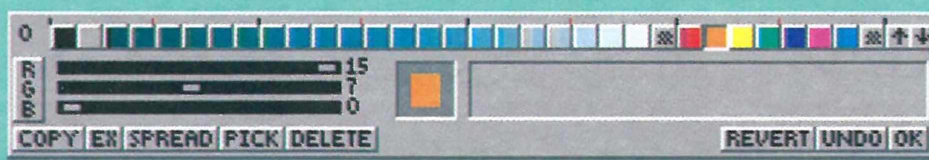
Fra forrige utgaves tekniske finurligheter, hopper vi denne gangen over på noe litt enklere. "Fill Type"-menyen i Deluxe Paint IV gir deg mange muligheter, og vi har her lagd en kokebok på hvordan de forskjellige fyll-opsjonene tar seg ut, og hvordan de kan brukes.

Den nye fargepaletten i Deluxe Paint IV har ført til både glede og ergrelse. Den positive siden av saken er at den er bedre egnet til å håndtere flere farger, og er mer fleksibel når det gjelder definering av fargeområder ("ranges") for f.eks. å få til graderte fyllinger. Skeptikerene synes at den er uoversiktlig og treg, og at det er for tungvint å definere de ovenfor nevnte "ranges". Når det gjelder hastigheten, kan jeg nok være enig i at det kan gå litt tregt på en standard Amiga 500, spesielt hvis du benytter HAM med sine 4096 farger.

"Range"-menyen

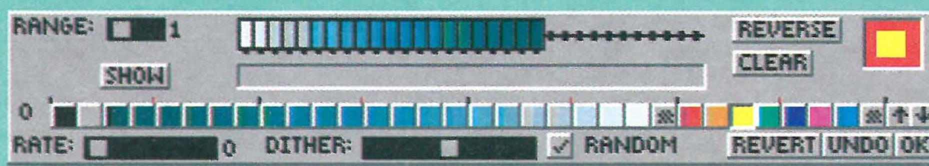
På Deluxe Paint III hadde du "start"- og "stopp"-merker du kunne flytte opp og ned i selve fargepaletten. I Deluxe Paint IV er det ikke fullt så enkelt. Her må du selv "plukke ut" de fargene du ønsker å ha i en "range", og plassere disse etter hverandre i en egen meny. Men det gir deg samtidig muligheten til å fritt velge farger fra forskjellige deler av paletten, og DPaint IV finner også selv farger som kan passe "imellom" de *du* setter opp. Når du tegner i HAM er dette en klar fordel, da DPaint kan velge farger fritt fra alle 4096.

Slik lager du en "range"

◆ Lag først de fargene du ønsker å benytte i fargepaletten.

◆ Bruk evt. "Spread" hvis du ønsker å lage jevne overganger.

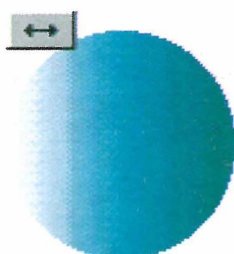

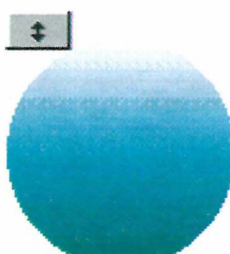
◆ Velg så "Ranges" i Color-menyen, slik at "range"-menyen kommer fram.
◆ Flytt de fargene du ønsker at fargetoningen skal bestå av, fra palettstripen og opp til "range"-stripen like ovenfor.
◆ Du kan ha flere forskjellige "ranges", hvilken du skal jobbe med bestemmer du med "range"-knappen øverst til venstre
◆ Hvis du har mellomrom mellom noen av fargene, forsøker DPaint IV å selv finne farger som passer inn imellom de du har definert. Dette *kan* føre til uforutsigbare resultater hvis det er få farger som passer (går bra i HAM).
◆ Hvis du trenger å snu rekkefølgen på fargene, kan du benytte "Reverse"-knappen.
◆ Velg "Show", eller en toning i fyll-menyen, og prøv om resultatet blir slik du ønsker.

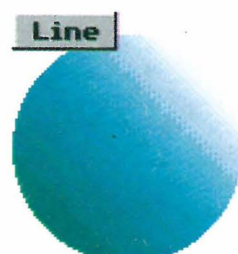
La oss si

at du ønsker å lage en himmel som er blå øverst og hvit nederst. Benytt vanlig 32-fargers lavoppløsning (320x256 punkter), og trykk på "p" på tastaturet for å få fram farge-paletten. Her ser du 32 farger samtidig, og den fargen du ser helt til høyre stiller du helt hvit (både R, G og B må stå på 15). Så teller du 16 ruter til venstre for den hvite (den ruten du da kommer til, ligger i kant med fargeblandingsvinduet), og stiller denne fargen helt blå (R og G er lik null, og B settes til 15). Så klikker du på "Spread", og deretter på fargen helt til høyre (den du gjorde hvit). Nå blir alle fargene imellom forandret til toner som ligger mellom ytterfargene. Så velger du "Color->Ranges" i menyen, og du får opp en meny som ligner på fargepaletten. Når du peker på (klikk på venstre musknapp) en farge i den nederste fargestripen, henger denne fast i pilen. Du kan flytte den opp på stripen, og klikke

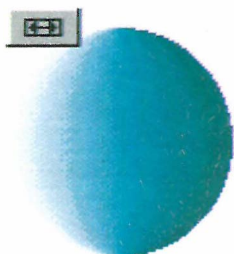

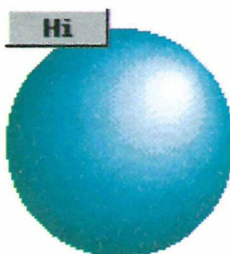

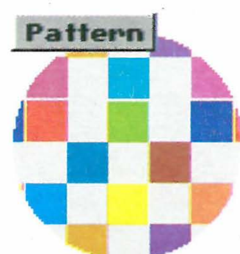

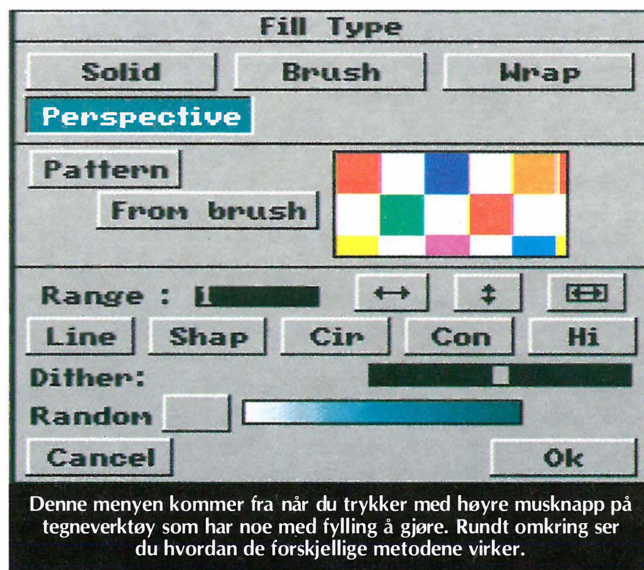

Denne menyen kommer fra når du trykker med høyre musknapp på tegneverktøy som har noe med fylling å gjøre. Rundt omkring ser du hvordan de forskjellige metodene virker.

der du vil den skal være. Klikk først på den hvite fargen, og plassér den helt til venstre i "range"-stripen. Så tar du fargen til venstre for den hvite, og flytter den opp ved siden av den andre. Slik fortsetter du til alle blåtonene er plassert i rekkefølge.
Trykk "OK" for å få bort "range"-menyen, og klikk så på malingsbøtten med *høyre* musknapp. Da får du opp menyen som er vist ovenfor.
Velg symbolet som ser ut som en pil opp/ned, og trykk "OK".
Så klikker du en gang med venstre musknapp inne på den blanke DPaint-skjermen. Sakte men sikkert fylles skjermen med en fargetoning fra blått (øverst) til hvitt (nederst).

En skikkelig fyllefest

kan man trygt kalle den nye fyll-menyen. Her kan du velge blant en rekke forskjellige metoder for fylling, både når det gjelder fargetoning og bruk av mønster. Over ser du hvordan de forskjellige valgene ser ut, når vi har tatt utgangspunkt i å fylle en sirkel. På de valgene som krever at du velger et "høylys" (en strek henger fast i pilen og angir at du skal plassere "sentrum" i toningen) har vi valgt et sted i øvre høyre "hjørne" av sirkelen(?).
"Random" benyttes for å lage en litt mer "tilfeldig" overgang.
Skal du fylle med et mønster, plukker du opp det du ønsker å ha til mønster som en "brush", og velger "From Pattern".

Siste nytt!

Hvis du har versjon 4.1 av Deluxe Paint, kan du benytte en del snarveier for å velge farger i paletten og i "range"-menyen.
Hvis du holder nede SHIFT-tasten og klikker på en farge, velger du denne fargen uten at den tidligere valgte farge "spretter ut" igjen. Dette kan du gjenta helt til du har valgt alle de fargene du trenger. Holder du ned ALT-tasten, velger du alle fargene i mellom den tidligere valgte fargen og du velger nå.
Dermed er det mye enklere å f.eks. samtidig kopiere flere i fargepaletten, eller sette opp en hel serie farger i "range"-menyen.
Mens vi er inne på versjon 4.1, kan vi også nevne at "metamorph"-funksjonen nå ikke er begrenset til en bredde på 250 punkter, men er kun begrenset av tilgjengelig hukommelse i maskinen.
Dessuten er det bedre støtte for vektorskriften i Workbench 2.04.

Til slutt

Husk at hvis du skal være en av "gutta" når det gjelder Deluxe Paint, bør du like godt først som sist legge om språkbruken fra "Deluxe Paint" til "Dølapaint".
Dette er etterhvert blitt et standarduttrykk i den harde kjerne av digitale Picasso'er rundt omkring.
Neste gang ser vi på hvordan du kan animere ved hjelp av "ranges".

AmigaForums store virus-massakre!

På disketten som følger med denne utgaven finner du siste nytt innenfor viruskillere til Amiga! Dette har vi fått til på grunn av "Safe Hex International", en internasjonal forening som bekjemper virus og virusprogrammerere. Disketten inneholder Workbench 1.3, og du kan starte opp med den. På disketten finner du også dokumentasjon, og vi velger å ikke bruke spalteplass på denne. Istedet skal de som står bak dette positive tiltaket få komme til ordet!

ADVARSEL! Dersom du bruker denne disk uten å vite hva du gjør, kan du ødelegge dine programmer og vi står ikke ansvarlig for hva som skjer. Men du kan ringe (04) 52 04 20 for opplysninger OG HJELP (DETTE GJELDER ALLE, OGSÅ IKKE-MEDLEMMER). Har du råd til å kjempe alene mot VIRUS eller bruker du disse programmene allerede? UTEN Å VÆRE MEDLEM AV SAFE HEX INTERNATIONAL??

Skal det kunne skje oppdateringer i fremtiden, trenger vi så mange som mulig av dere som medlemmer. Vårt mål er å få 500 medlemmer innen slutten av året, vårt overskudd går til programmørene gjennom Erik Løvendahl Sørensen. 500 medlemmer vil kun få oss opp på det nivå som de er på allerede i Danmark, ledet av Martin Harbo. Det som du får ut av et medlemsskap, er: oppdatering av diskettene etterhvert som de kommer ut, ca. 1 gang hver måned, mulighet til å få kontakt med andre medlemmer med samme problemer og mulige løsninger. Vi vil også arrangere reiser til datamesser i Tyskland, Danmark og/eller Sverige (Cebit, AmiExpo).

Virusene øker stadig, det gjør også antall virus som de forskjellige killerene tar: Januar 1992: 190, Februar 1992: 210, Mars 1992: 223, April 1992: 227. Antall virus som de kommer til å økes med avhenger av dere der ute som kan hjelpe ved at dere går frem på følgende måte: Alt NYTT undersøkes i skrivebeskyttet tilstand! Hvis det finnes VIRUS skal denne kopieres før noe annet gjøres, deretter arbeider du med denne kopi. Dersom det er en ny virus, eller står på listen over ønskede virus (i teksten VIKTIG!) så må du sende en kopi av den disketten som ikke er brukt til oss omgående og,

Dagbladet

Data-amatørenes Greenpeace-klubb

Av ANNE ELIN TOLLERUD

5

– Vi er en del Amiga-entusiaster som er gått lei av plagsomme virusangrep. Nå hjelper vi andre databrukere med å fjerne svineriet fra skjermen, forteller Kurt Hansen (50). Den norske divisjonen av anti-virusklubben Safe Hex International så dagens lys i Stavanger for en drøy måned siden.

...dig nye virus

En hobby

Datahygiene viktig

Til venstre: faksimile fra Dagbladet 12. april i år

SKRIV PÅ DISKETTEN: ADVARSEL, VIRUS slik at vi ikke får ødelagt våre disketter og programmer. Vi sender den så til Erik som sørger for at alle de som lager killere får disse. Som takk får du den siste oppdatering tilsendt (eller ditt medlemsskap forlenget en måned).

Medlemsskap i Safe Hex International koster kr. 120,- for 6 oppdateringer (disketter). Vi kommer ganske snart med en utility-disk som blir sendt til medlemmene dersom de ønsker det. (På bekostning av en oppgradering). På utility-disken vil du finne: SID 2.0 (I en spesiell S.H.I. utgivelse), Imploader v4.0, Powerpacker v2.1 (siste PD versjon) og SnoopDos v1.4 og annen PD/ ShareWare/ FreeWare som vi får tak i, her vil det også komme nye oppdateringer etterhvert som Erik får tak i nye versjoner av frie programmer som passer. Alt dette burde indikere at dersom du ikke er medlem, så kan det gå lang tid før du får tak i dette fra andre.

Vi, Helge Syre og Kurt Hansen vil oversette dokumentene som følger med utilitiene på samme måte som vi har gjort med viruskillerene, slik at dere holdes orientert hele tiden. I stedet for å bruke all vår tid på spill og lek, så vil vi forsøke å hjelpe de av dere som eventuelt har problemer med virus eller andre ting.
Helge Syre er 25, Amiga-freak med A500+ med et GVP-Impact series IIHDinterface med 4 MB minne og en 200 MB harddisk. Kurt Hansen er 50, Gammelt Fossil, med A500 med 1/2 MB ekstraminne og ekstra drive. Begge er glade i en liten prat, så du er velkommen til å ta kontakt med oss, enten på telefon eller pr. brev, Adressen er: Kurt Hansen, Langøyveien 13, 4026 Stavanger, tlf. 04-520420, eller Helge Syre, Syre, 4280 Skudeneshavn, tlf. 04-828236

Dere kan også kontakte Erik Løvendahl Sørensen direkte, da han også liker å prate: Erik Løvendahl Sørensen, Snaphanevej 10, DK-4720 Præstø, DANMARK, Tlf.: 095 45 5599 2512, Fax: 095 45 5599 3498

FÅ FINGRENE UT OG VIS AT VI IKKE JOBBER FORGJEVES!!!! Det gjøres best ved at dere melder dere inn i Safe Hex International. En telefon eller et brev varmer også - dette har vi lagt mange timers arbeid i for deres skyld!

God JAKT!!
Kurt Hansen og Helge Syre

LITT OM SAFE HEX INTERNATIONAL

av Erik Lovendahl Sørensen

Vår organisasjon "SAFE HEX INTERNATIONAL", SHI er en gressrotbevegelse, som startet i 1990 med Amiga Computere. I dag er vi en organisasjon med ca 250 medlemmer, som alle, mer eller mindre, er inndratt i vårt arbeid.

Vi har i dag 20 virussentre rundt omkring i verden, hvor alle kan få gratis telefonhjelp og få de nyeste Public Domain viruskillerene på disketter. Disse disketter er oversatt til det pågjeldende språk med all tenkelig veiledning. Selv nybegynnere kan NÅ forstå hva de skal gjøre. Prisen på denne disk er ca $4 inklusiv disk og porto, dvs. en pris som alle kan betale. Disken oppdateres 12 ganger om året, og inneholder programmer som er bedre enn de beste komersielle viruskillere! Vår organisasjon, eller skulle jeg si bevegelse, har ikke noen formell struktur, som man kjenner fra klubber, foreninger og liknende. Vi er en non-profitt organisasjon, og har en mål-setning, som er ganske spesiell, idet vi forsøke å gjøre en aktiv innsats, som på mange måter ligner det man kjenner fra Greenpeace. Sammenligningen med Greenpeace, er da heller ikke tilfeldig. Greenpeace arbeider med det biologiske miljø. Den eneste forskjell er at vi arbeider med datamiljøet.

HVA KAN VI GJØRE?

Vi i Safe Hex International er så sta at vi vil ikke lenger akseptere et "forurenset" datamiljø. Den første spede start for vår organisasjon var da vi begynte å samle på datavirus. Vi sendte dem til forskjellige dyktige programmører rundt omkring i verden som lager viruskillere. Siden da er våre prosjekter gått inn i en rivende utvikling, som vi har problemer med å følge med på. Men la meg kort nevne noen av de nyeste utviklingene:

- Vi skriver artikler til de blader som ikke opplyser godt nok om datasikkerhet. Som eksempel kan jeg nevne at de fleste amerikanske datablader er ca 2 år bak oss. Vi leverer bakgrunnsmateriale til bladene, slik at deres artikler blir mer up-to-date.
- Vi har fått de første kontakter med Radio og TV, f.eks. ble de første utsendelser om vårt arbeide med datasikkerhet utsendt i en av våre lokalradioer og i TV-2 (her i Danmark).
- Vi har fått etablert et "Virus Test Center", der alle virus testes på alle viruskillere og rapportene fra disse tester publiseres.
- Vi har verdens største samling av Amiga virus. Disse virus er sendt til oss av våre medlemmer.
- Vi har en "Idebank", der programmørene i vår gruppe kan hente opplysninger og ideer til nye smarte virus-test metoder.
- Vi holder på med å bygge opp et standard program som kan gjenkjenne alle Amiga virus når det brukes som under-program av andre programmer.
- Vi holder på med å lage et spesielt virusprogram som automatisk kan kontrollere BBS'er for virus. Disse BBS'er er nok kilde til minst 80% av den spredning av virus vi har i dag. Det er derfor meget viktig at man gjør noe her.
- Vi er i gang med å kontakte softwarefirmaer for å få dem til å bruke "sikkerhetsdisketter". Det vil si disketter som er 100% sikret mot virus-smitte idet det ikke kan skrives på dem. Om ikke lenge har alle Danske biblioteker, som låner ut software, disse disketter.
- Flere av våre store softwarefirmaer som f.eks. "Word Perfect" og IBM er også gått over til disse "sikkerhetsdisker".

SHI PRISER

Vårt arbeid i Safe Hex International er blitt merket blant publikum. I starten av 1992 er SHI blitt nominert 2 ganger til data priser. Den første prisen kom 29 Februar av den Danske dataforhandler forening (PC foreningene). Prisen var gitt ved den Danske Dataforeningens sikkehetskonferanse på SAS Scandinavia Hotel.
Den andre prisen kom 21 Mars av Amiga Expo i Kjøbenhavn og ble gitt for vårt verdens-omspennende virusarbeide. Og selfølgelig er vi meget, meget glade for begge utmerkelsene.

NYE OPPGAVER

Nye djevelsk uttenkte datavirus vil alltid være en trussel uansett hvilke snedige forholdsregler man kan tenke seg innsatt for å avverge data tap. Man kan ikke stoppe denne utvikling, hverken ved lovgivning eller ved å benytte viruskillere eller liknende. SHI har opprettet et "dusørfond", foreløpig på 3000 dollar. Disse pengene utbetales som dusør til folk som forteller oss navn og adresse på bakmennene som har laget disse datavirus. På denne måten håper vi å unngå en del virus, nå da det kan plutselig bli farlig å skryte til dine venner. De første anmeldelser er allerede ankommet.

Lovgivningen på data-området er meget forsømt og tilfeldig i våre land. SHI har derfor henvendt seg til EF høsten 1991 for å få gjennomgått et forslag om harmonisering og skjerpelse av våre lover om datasikkerhet. Flere land i EF har i dag overhodet ingen lovgivning på dette området.
Den 12 Januar 1992 ble vårt forslag behandlet i parliamentet med støtte fra bl.a. våre danske medlemmer Chr. Rovsing og Freddy Blak. Det blir nå nedsatt et utvalg der hvor SHI vil få innflytelse og en endelig lov kan forventes vedtatt i løpet av et års tid. Vi synes det er rimelig at vi kan få like regler i EF. Datavirus kjenner som kjent ikke grenser.
I nær fremtid blir KTAS anmeldt til politiet for å ha avlyttet en telefon uten rettslig dom over en lengre periode i forbindelse med en sak om et av Danmarks største BBS'er. Vi anser det som en skjerpende omstendighet at KTAS's advokat har uttalt til retten: "Det har vi da gjort i 30 år uten domserkjennelse".
Om noen dager blir et stort tysk bladforlag anmeldt til politiet. De har startet en konkurranse blandt leserene om hvem som kan lage den "beste" datavirus. Vi mener at det er straffbart å oppfordre til å begå ulovligheter. En skjerpende omstendighet er at det nevnte blad har laget et lite kurs i hvordan man lager virus. Vi er sjokkert og slår selvfølgelig ned på slikt.

Vi er meget avhengige av at folk støtter vårt arbeid. Jeg håper spesielt at mediene vil støtte, for uten reklame kommer man ikke langt i dag. Vi startet opp som en Amiga organisasjon, men jeg håper at vi i løpet av 1992 kan begynne å starte de første PC sentre. Vi har allerede skaffet oss maskinvaren.

Med Vennlig Hilsen
Erik Løvendahl Sørensen

AMIGA LAVPRIS

AMIGA-CDTV

Amiga 500	3.900,-
Amiga 500+	4.200,-
Amiga 600 20MB	6.000,-
Amiga 2000 u/HD	6.970,-
Amiga 3000 50MB	19.600,-
Amiga 3000 100MB	22.400,-
CDTV m/Caplex	6.800,-
CDTV drev til Amiga	3.600,-

MONITORER

1084 13" farge	2.900,-
Philips CM9809 14"	3.600.-
Philips CM6089 17"	10.875,-
Philips CM2799 20"	16.500,-

HARDDISKER

GVP 52MB A500	4.900,-
GVP 120MB A500	6.670,-
Supra 500 52HD/2MB	5.570,-
Supra 500120HD/2MB	6.500.-
GVP 52MB A-2000	3.770,-
GVP 120MB A-2000	5.495,-
Supra 52MB A-2000	3.170,-
Supra 120MB A-2000	4.740,-

RAM

512K m/klokke A-500	410,-
SupraRam 500RX 1MB	1.115,-
RAM til RX pr 2 MB	820,-
2MB til Supra HD 500	870,-
1MB til GVP HD 500	410,-
1MB til GVP HD2000	410,-
SupraRam 2000 2MB	1.575-
1MB til A-3000	450,-

MUS-JOYSTICK

Quick-Shot Apache	95,-
Amiga Mouse	330,-

DIGITIZER

Digiview Mediastation	1.780,-
Rombo Color Solut.	1.800,-
Framestore Realtime	5.600,-

SCANNERE

JX-100 A6 200dpi	7.500,-
Handy 400dpi	1.670,-
Epson A4 600dpi	14.000,-
Epson A4 800dpi	20.600,-

EMULATORER

AMAX II Plus (Mac)	3.315,-
At Once 8Mhz (PC)	3.200,-
At Once 16Mhz (PC)	3.715,-

NETTVERK

Double Talk	4.680,-

DIVERSE KORT

VXL-30 25Mhz	3.780,-
25Mhz 68882	1.170
32 bits Ram kort 2MB	3.570,-
GVP 68030 25Mhz-1	6.670,-
GVP 040 28Mhz-2	21.900,-
Impact Vision 24	18.560,-
DMI Resolver -A	12.200,-

PROGRAM

Art Department Pro	2.100,-
Bars and Pipes Pro	3.165,-
Broadcast Titler	2.690,-
Can Do 1.6	1.360,-
Cross Dos	325,-
De Luxe Paint IV	815,-
Director Opus	420,-
Diskmaster 2	625,-
Hyperbook	625,-
Image Finder	625,-
Imagine	3.140,-
InterBase	800,-
InterSpread	800,-
InterWord	800,-
Kara Fonts	625,-
Lattice C 5.x	2.475,-
Outline Fonts	1.400,-
Page Stream 2.2	2.365,-
Presentation Master	2.475,-
Pro Calc	1.990,-
Pro Page 3.0	1.900,-
Pro Draw	1.420,-
Pro Vista	1.100,-
Pro Write 3.2	1.380,-
Quarterback	540,-
Real 3D Pro	4.515,-
Super Jam	1.120,-
Superbase Pro 4	2.475,-
TV Show Prof	760,-
Video Director	1.500,-
Wordworth	1.380,-

Alle priser er inklusive moms.
Be om vår komplette katalog!

a/s resto

BROBEKKVEIEN 104
0583 OSLO
TELEFON: (02) 65 10 10
FAX: (02) 65 85 43

Public Domain programvare!

av Stig Ove Johnsen

Public Domain (PD) er betegnelsen på programvare som kan distribueres fritt. Den største og mest kjente samlingen av PD er Fred Fish-samlingen. Den består pr. i dag av 590 disketter! Og det kommer stadig flere. Det går nesten ikke en måned uten at omtrent 10 nye Fish-disketter ser dagens lys. På disse diskettene kan man finne nesten alt, fra assemblere til animasjoner, fra spill til samplet musikk. På hver diskett ligger det flere forskjellige program.

Hvordan bestille PD-disketter?

Vel, det kan hende at noen som du kjenner har noen av diskettene, og enkelte Amiga-forhandlere har en liten samling som man kan få kopiert. Har du modem, så finner du dem på en eller annen BBS rundt om i verden. Men de fleste Amiga-eiere vil ofte ha vanskelig for å få tak i dem, særlig de nyeste diskettene. Der har vi tenkt å hjelpe dere.

Vi har hele Fish-samlingen, og du kan bestille de diskettene du ønsker fra oss. I hvert nummer av dette bladet vil vi skrive litt om noen av de nyeste programmene. I tillegg til Fish-diskettene vil vi lage noen egne PD disketter der vi samler program som er av samme type, f.eks grafikk eller lyd.

Du kan dessverre ikke bestille programmer enkeltvis, kun hele disketter. Det vil ta oss alt for lang tid å lage "skreddersydde" disketter.

Våre egne disketter:

Grafikk nr.1
ImageLab
(Bildebehandling)
Egg.anim
(Animasjon, krever 1Mb RAM)

Lyd nr.1
DeluxeBeep (Sett lyd på feilmeldingene!)
Intuitracker (Spiller Soundtracker melodier)
Melodier som medfølger:
Jarre, Piano plinker, Rag, Riversidetwist, Swirling-mist Toccata

Virus nr.1
VirusX
VMK

DeluxePaintIV-demo
(Save/load virker ikke. Finn ut om du bør kjøpe DP4!)

Utdrag av Fish-samlingen:
(Fish nr. i parantes)

Monopoly (251)
Amiga-versjon av det kjente brett-spillet monopol.

Msh (382)
Les og skriv til MS-DOS disketter på Amiga'en. Inkluderer kildekode.

Imploder (422)
Pakker kjørbare programmer slik at de ikke tar opp så stor plass. Programmene pakker seg automatisk ut i RAM når de startes. Meget bra! Versjon 3.1.

TextPlus (484)
Tekstbehandler. Engelsk og tysk versjon. ARexx interface. Kan lese filer pakket med PowerPacker. ANSI kompatibel. Versjon 3.0.

DICE (491)
C kompilator. Kommer med assembler, linker m.m. ANSI kompatibel. Versjon 2.06.21.

AnalytiCalc (495)
Regneark. Mulighet for 3D! Det vil si at en celle KAN addresseres ved hjelp av rad, kolonne og side. Inkluderer kildekode. Versjon 25-03B.

PCQ (503)
Pascal kompilator. Kommer med A68K assembler, Blink linker, Debug og Mon. Inkluderer kildekode. Versjon 1.2a.

DKBTrace (513 & 514)
Raytracer. Mange forskjellige typer figurer og overflater. Versjon 2.12. På grunn av størrelsen er den fordelt på to disketter.

Dme (530)
Tekstbehandler av Matt Dillon. Laget spesielt for programmerere. Versjon 1.45.

PowerSource (547)
Et program for å lage intuition menyer og knapper. Kan generere både C og assembly kode. Versjon 3.0.

FreePaint (548)
Tegneprogram. Ligner litt på det populære Dpaint. Versjon 35z.

VerseWise (549)
Program for å finne og lese spesifikke vers i Bibelen. Benytter King James' versjon av Bibelen. På denne disketten ligger kun de fire evangeliene. Resten av bibelen kan bestilles fra programmereren. Versjon 1.0.

ToolManager (551)
Lar deg legge egne program inn i "Tools"-menyen under Workbench 2.x. Versjon 1.5.

GNUPlot (552)
Et interaktivt funksjon og data plotte-program. Mulighet for utskrift til PostScript. Versjon 3.0.

24BitTools (553)
3 konverteringsprogam for å bruke på 24-bit bilder.

Amastermind (554)
Et spill av typen mastermind. Skrevet i AMOS. Kan kjøres fra Workbench. Versjon 1.1.

Landmine (554)
AMOS spill. Bruk logikk for å pønske ut hvor på brettet det er gjemt vekk miner. Krever 1Mb RAM. Versjon 1.0.

Landscape (554)
En fraktallandskaps-generator. Skrevet i AMOS. Bestem faktorer som høyde, sjø, trær, snø, strand, lysvinkler. Kan så lage bilder i 2D og 3D. Krever 1Mb RAM. Versjon 1.1.

AutoCentre (557)
Sentrerer automatisk nye skjermer som åpnes. Spesielt nyttig dersom du bruker en Workbench med "overscan" (større bilde enn normalt). Krever WB 2.0. Versjon 1.2.

DPatch (557)
Dette programmet gjør deg i stand til å forandre overscan-størrelsene som brukes i DeluxePaint 3.25 og 4.02.

DisDF (558)
Dette programmet lar deg skru av DF0-DF3, slik at de ikke står og 'klikker' når de ikke er i bruk. Inkluderer kildekode. Versjon 1.1.

Llamatron (560)
Et såkalt shoot-em-up spill for opptil 2 spillere. Over 100 nivåer, samplet lyd, dusinvis med sprø fiender og en abstrakt form for humor! Kommer i både 512Kb og 1Mb (bedre lyd) versjoner. Versjon 1.0.

WorldDataBank (580)
Basert på en database av koordinater samlet av CIA, plotter dette programmet verdenskart. Selv små områder av kloden kan detaljert plottes. Inneholder kildekode. Versjon 2.2.

MonopolySrc (591)
Kildekoden til monopolspillet som ligger på disk 251.

De 10 mest populære!
(alfabetisk rekkefølge)

Fish 456
CheatSheet	Hint for mer enn 150 Amiga spill
CManual	Del 1 og 2 (av 4) av C manual

Fish 457
CManual	Del 3 og 4 av C manual
Line	Shell med ting fra UNIX csh
QuickReq	Ny 'ask' kommando

Fish 491
bBaseII	database
DICE	C-kompilator
fBlanker	skjermblanker
Klondike	Kortspill

Fish 513
DKBTrace	Del 1 (av 2) av raytracer
NewList	List kommando

Fish 514
DKBTrace	Del 2 av raytracer
GearCalc	Sykkel kalkulator!
S220to8SVX	Lyd konvertering
TLog	Trenings programm

Fish 542
BootX	Antivirus
ChemniMaTe	Animer kjemiske reaksjoner
PowerSnap	Klipp og lim tekst
PP	Powerpacker Patcher
PPAnim	Spiller PP animasjoner
PPLoadSeg	PP program
PPMore	Leser PP filer
PPShow	Viser PP bilder
PPType	Skriver PP filer
RemapInfo	Ikon verktøy
Selector	Boot program
TheGuru	Gir deg guru'en tilbake
VCLI	Stemme gjenkjenning

Fish 548
FreePaint	Tegneprogram
LabelMaker	Lag merkelapper
MambaMove	Spill
MultiInstall	Installerings program
SandGlassAnimer	'Busy pointer'
TG	Workbench øyer!

Fish 549
Bugs	Gøy med workbench...
FFEX	Fraktaler
FontList	Lager liste over fonter
M2Icons	Ikoner
MouseMagic	Mer gøy med workbench..
Reversi	Spill
VerseWise	Bibel program

Fish 574
Chemesthetics	Kjemi program
DiskSpeed	Hastighets test
MKSLens	Forstørrelseglass
NewZAP	Fil verktøy

Fish 580
WorldDataBank	Plott verdenskart

LAZi (592)
Grafisk brukergrensesnitt til pakkeprogrammene Lharc, Arc og Zoo. Du bør ha 1Mb RAM. Versjon 1.0.

Elements (593)
Det periodiske system. Svenske og tyske datafiler. Versjon 2.3b.

Katalogdisker
En oversikt over hva som befinner seg i Fish- samlingen kan bestilles fra oss. Bare send 20kr i frimerker, så får du den i posten i løpet av kort tid.

Priser: (pr.stk)

1-9	:25.00kr
10->	:22.00kr

+25 kr for pakking og porto. (bet. på forskudd)

Postgiro: 0824 0790670

Diskettene kan bestilles fra:

Grafisk Presentasjon
Postboks 524,
7001 Trondheim.

Tlf. 07 - 52 57 74

Lyst på ære og berømmelse?
Vi har tenkt å lage noen hel-nordiske PD-disketter. Så har du laget noe du gjerne vil ha gitt ut som PD, så send det til oss og vi vil vurdere det for opptak blant våre disketter. Vennligst inkluder en liten tekstfil/notis som beskriver programmet/animasjonen e.l.

avlange prosessoren merket MC68000 (eller noe liknende) og den firkantede Agnus. Du bør være sikker på at det er riktig brikke du tar løs! Nå er det også viktig at du ikke oppfører deg som et vandrende lynnedslag - så sørg for at du er skikkelig utladet før du berører noen kretser! Ikke subb rundt med ullsokker på teppegolv, og benytt jordingslenke eller berør en utslagsvask, radiator eller annet som kan nøytralisere spenninger som har bygd seg opp i kroppen din. Det skal ikke så mye til før du ødelegger de følsomme kretsene i maskinen! Vel, nok moralpreken i denne omgang.

Bruk et tynt skrujern for å få løs Kickstart-brikken. Stikk skrujernet forsiktig inn på den ene siden, og bøy det forsiktig opp slik at kretsen presses opp av sokkelen. Men ikke så langt at kretsens ben bøyes! Så setter du skrujernet inn på den andre siden, og gjør tilsvarende der. Gjenta operasjonen til kretsen er nesten løs. Ta den så forsiktig mellom tommel og pekefinger og løft den rett opp. Ikke kast den den i søpla, da det kan hende du får bruk for den.
Så åpner du den lille esken som inneholder den nye Kickstart-brikken. Ta den ut, og sjekk at ingen av kretsens ben er bøyd eller mangler. Du legger kanskje merke til en liten ledning som kortslutter to av pinnene. Denne skal klippes av hvis maskinen er av revisjon 6 eller nyere, se monteringsanvisningen for mer info om dette.

På den ene kortsiden ser du et lite, rundt hakk. Dette hakket skal stå i samme retningen som hakket på sokkelen.
Når du skal sette brikken inn, kan det være lurt å sette den forsiktig ned på den ene siden først, slik at du ser at alle bena er et lite stykke nede i sokkelen. Så fører du den andre siden ned i sokkelen mens du justerer retningen slik at du ser at alle bena treffer riktig. Det skulle være overflødig å fortelle hva som skjer hvis et av bena havner utenfor!

Når du ser at alle bena har havnet på riktig plass, presser du kretsen med fast, men forsiktig hånd helt til den ikke går lenger. Og da er du klar! Fest metalldekselet igjen, fest tastaturkontakten og legg på plastdekselet. Skru i skruene og prøv maskinen. Hvis du har gjort alt riktig, vil du få fram en lilla skjerm med den gode, gamle "tickmark"-logoen når du slår på masknen. En animert diskett forteller deg at du skal sette Workbench 2.0 inn i diskettstasjonen.
Hvis det ikke virker, bør du skru opp maskinen igjen og sjekke at brikken står riktig vei, at du har/har ikke klippet av ledningen, og at kretsen står skikkelig i. Lykke til!

Og husk at det ikke nytter å sende en regning til meg hvis ting skjærer seg, Er du i tvil om du klarer det, la et verksted ta jobben! Vi tar *ikke* ansvaret hvis noe går galt!

VERKSTED HJØRNET

av Trond Ressem

Hei igjen! I denne omgangen skal vi se litt på hva som skaffer meg mest arbeid på verkstedet, nemlig skifte av UART'er eller I/O-kretser som de også kalles. I enhver Amiga står det to stykker av denne kretsen, IC 8520, en på parallell- og en på seriesiden.

Disse kretsene står der for å tilpasse periferutstyr til maskinen. Den største årsaken til at disse ryker vil jeg anta at det skyldes til- og frakobling av utstyr mens man har maskinen påslått. Derfor anbefaler jeg på det sterkeste at dere alltid slår av maskinen når det skal tilkobles eller frakobles utstyr til maskinen.
En annen ting som også ofte kan føre til feil, og kanskje da mest lese- og skrivefeil på disketter, men også andre feilsymptomer er dårlig renhold av maskinen. Jeg er sikker på at min gamle bestemor har øynet et par raggsokker ved innsyn i enkelte av de maskinene jeg har hatt til service. Støv og andre ulumskheter kan være nok til at maskinen sier stopp. Prøv derfor å ha maskinen stående på en plass der det ikke dannes så mye støv, og da snakker jeg ikke om soverommet. I så tilfelle bør dere i allefall sørge for tildekking når maskinen ikke er i bruk. Det var pekefingeren for denne gang. Noe langt hyggeligere er det at Kickstart 2,0-kretsen endelig er kommet, og kan installeres ganske enkelt i Amigaen. For de som har garanti på maskinen og fortsatt ønsker å beholde denne må skiftet foreløbig foretas på et autorisert Commodoreverksted. Selv har jeg ikke autorisajon, og følgelig godtas ikke Atlantis Service som verksted for oppgradering av Kickstarten hvis garantien skal beholdes. Har du ikke garanti lengre så tar jeg selvfølgelig på meg denne oppgaven hvis du ikke vil gjøre det selv.
Ellers må jeg denne gangen også nytte anledningen til å beklage på det sterkeste at enkelte ting dessverre har tatt litt tid, stort arbeidspress samt noen andre forhold har bidratt til dette. men jeg lover å komme sterkt tilbake, og håper ingen har lidd unødig mye under dette.
En annen ting jeg også må ta til slutt er at enkelte ganger kommer det maskiner til service som knapt nok har en returadresse. For å få maskinene reparert så effektivt som mulig er det en forutsetning at det følger med en god feilbeskrivelse. Dessuten må jeg ha kopi av garantibevis på maskiner med garanti, hvis ikke belastes dere som kunder for reparasjonene.
I denne omgang får dette holde, og jeg oppfordrer dere til å komme med emner dere lurer på, enten ved å ringe eller skrive. Jeg skal gjøre mitt beste for at dere skal få et tilfredsstillende svar. Hei så lenge!

Trond

Kjøp&Salg

Aksselleratorkort
Commodore 68020 akselleratorkort med 4MB RAM og en ALF-3 SCSI harddiskkontroller selges meget rimelig.
Torstein Pettersen, Tlf. 081-62015

Harddiskkontroller
A2090 harddiskkontroller (ST506/SCSI) med autoboot og 44MB harddisk selges for kr. 2000,-.
Ring Lars Ødegård, 06-810357

PC-kort
Bridgeboard A2088XT til Amiga 2000, selges kr. 1200,-, A2090A harddiskkontroller til Amiga 2000 selges kr. 800,-. Kan også byttes i annen Amiga-software/hardware (flickerfixer, modem, scanner, printer, SAS/Lattice C etc.).
Ring Sven-Arne, 02-195771 etter kl. 16.00

Diverse
20MB harddisk med AT-kontroller for PC selges kr. 400,-. Programmerbar "Freezer" og assembler-cartridge til C64 selges kr. 100,-. Tapestasjon og justeringsprogram til C64 selger for kr. 50,-.
Harald Sakshaug, 076-72057 (16.00-21.00)

Snadder
GVP 68030 akselleratorkort 28/33MHz, 2MB RAM, 80 MB harddisk og 1 års garanti selges rimelig. Dessuten selger jeg Colorburst 24-bits grafikkutvidelse og en RocGen+ genlock.
Jan Erik Aarud, 036-12132

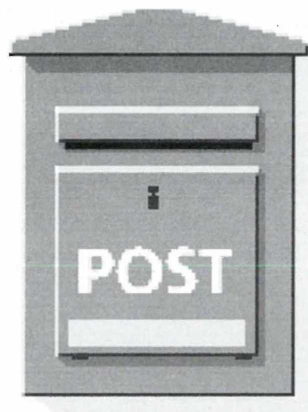
IBM-kort
A2088 PC-kort til Amiga 2000 selges kr. 1000,-
Stig Ove, tlf. 07-936271

RAM-brikker selges!
256x4 ZIP static coloumn 80ns (passer til Amiga 3000) og 20MHz 68030-prosessor selges.
Jan Helge, tlf. 07-588176

Aksselleratorkort
A2620 14MHz 68020/68881 med 4MB RAM selges for kr. 5.000,-
Camilla, tlf. 07-525774 (etter kl. 12.00)

Harddisk
GVP kontrollerkort for Amiga 2000 med 105MB harddisk og 2MB minne, 10 måneder gammel, selges kr. 5.700,-.
Telefon 04-493521

**Abonnenter av AmigaForum får gratis annonseplass under Kjøp&Salg. Send annonseteksten til adressen vår, som er AmigaForum, Verkstedveien 4B, 8000 Bodø, Norge
Du kan også faxe annonsen til telefax nr. 081-26115**

Hvem er vi, og hvor går vi?

Ja, spørsmålet er, hva skjer, og hvem vet hva som skjer, og hvor det skjer, og gjerne hvorfor det skjer, hvis det skjer noe. For å gjenta overskriften, hvem er vi, og hvor går vi.
Som de fleste Amiga brukere vet heller ikke jeg hvor dette bærer, og her er vi ved sakens kjerne. Mangel på offentlig informasjon, og synlig vilje til satsing.
På andre maskinplattformer, som jeg helst ikke vil nevne ved navn da jeg anser det som skjellsord, er det en stadig strøm av pressemeldinger og reklame for produkter som omfatter det meste mellom himmel og jord av nyttige og unyttige ting. På Amiga siden derimot er det stille som graven, hvis man ser bort fra en og annen sleng-bemerkning i den såkalte seriøse presse.
Blant de overnevnte slengbemerkninger kunne jeg lese at Digital Vision hadde kapret Kreativitetsprisen for 1991 med det ikke helt ukjente program SCALA. Jeg vil gjerne benytte anledningen til å gratulere på vegne av en hel nasjon av Amiga brukere. Noen reagerer kansje på ordet nasjon i denne sammenheng. Forklaringen til det er at den følesen dukker opp av og til etter tildels harde argument-utvekslinger med brukere av tidligere nevnte skjellsordsystemer. Man er en nasjon i nasjonen av databrukere, men uten flagg og nasjonalsang. Dette kan rettes på ved å gå ut til pressen, ikke bare den Amiga spesifikke, og fortelle dem at vi eksisterer og at det finnes produkter som gjør det mulig å fungere uten STORE-BLÅ-EPLER.

Da jeg er en ivrig tilhenger og bruker av Amiga som dataverktøy i hverdagen er jeg på stadig utkikk etter forbedringer og nye løsninger på tingenes tilstand. Med andre ord, jeg snoker rundt og spør folk og fe om nytt ved fronten. Ja jeg spør fe også. Det å få et MØØØØØ i denne sammenheng kan av og til være betraktelig mer konkret enn det de fleste andre kan varte opp med. Alle jeg snakker med sier at det er store ting på gang, hva nå det måtte bety!, 24 Bit, farge standard?????, interaktiv styring av Workbench?????, gratis Store-Blå-Epler til alle som kjøper en Amiga, eller hva? Ingen sier noen ting, enten kan de ikke, eller så vil de ikke. I alle fall har jeg det intrykket at det er en liten elite av brukere/ utviklere/selgere........osv i dette landet som vet alt, eller iallfall det meste, og dette holdes lukket og låst bak syv segl. Som nevnt tidligere så er det en jevn strøm av pressemeldinger om planer og visjoner på andre maskin plattformer, så hvorfor får ikke menigheten høre noe fra Commodore. Har dere ikke planer og visjoner?
Ta eksemplet med Workbench 2.04 som nå er å få kjøpt, og har vært det en god tid. Ingen offisiell kungjøring om inholdet utenom en liten notis i et og annet blad. Håper trenden blir brutt nå under utviklingen av Worbench 2.1. Ifølge ryktene, og uspesifikke, ikke verifiserte kommentarer fra folk som vet, skal den komme en gang i løpet av året, og inneholder?????
Reklamér og fortell menigheten om hva som er nytt! La oss komme bort fra den trenden at brukerne må kjøpe før de kan se hva de får. Det samme gjelder for programvare importørene. Hvorfor er det ikke programvare tester i pressen, utover den Amiga-spesifikke, av f.eks. Proffesional Page, Pagestream, Imagine, Real 3D, Deluxe Paint 4, SAS C 5.1, TAD Professional, Amiga Vision, High Speed Pascal ...... osv. Alt man ser i pressen er en kort oppramsing på Amiga siden av hva som er nytt i de forskjellige versjoner som kommer ut på markedet.

Et annet spørsmål er, hvem forhandler hva, hvordan får jeg tak i produktene her i landet? Her i Mo i Rana er det ingen Amiga forhandler som har oversikten over hva som finnes utover de 20 spillen som står i hylla sammen med spillene for de andre maskinplattformene. Jeg har reist litt rundt i dette landet så jeg vet at Mo i Rana ikke stiller i noen særklasse i denne sammenhengen. Resultatet av dette er at nesten all programvare jeg har er kjøpt er direkte importert fra utlandet v.h.a. kredittkort-metoden. Hva er det som skjer? Er importørene ikke interessert i å selge sine produkter. Synes de det bare er kjekt å vise programmene sine frem til slekt og venner, og på Amiga Symposium.
Siden maskinen ble lansert her i landet er det oss brukere og enkelte ildsjeler som har stått på barikadene og slåss og fortalt og forklart resten av nasjonen hvorfor vi har valgt slik vi har gjort. Commodore og programvare-importørene har fått så mye gratisreklame, god som dårlig, fra oss brukere at nå burde de tone flagg for alvor. Grunnlaget er lagt.
Til den såkalte seriøse presse, de uinvidde og konservative vil jeg opplyse at enkelte mennesker finner rekker og kolonner i alle sammenhenger særdeles kjedelige og uinteressante. Seriøsitet måles dessuten ikke i antall rekker og kolonner, eller for den saks skyld i versjonsnummeret på Windows og OS/2. Hva var forresten seriøst med PS/1?
Dette innlegget er ingen klagesang, det er bare slik jeg fra mitt ståsted oppfattet situasjonen, og jeg vet jeg ikke er alene.

Med hilsen Svein-Erik Lindgaard

SI DIN MENING I AMIGAFORUM!
Send oss leserbrev med ros, ris, tips, svar, spørsmål kommentarer, vitser, gåter, dikt, store postanvisninger, ønsker og nyheter. AmigaForum, Verkstedveien 4B, 8000 Bodø

GURU MEDITATION

Denne siden er en samling rykter, nyheter, løgner, sitater, hjernetrim og andre syke innfall.

Månedens motto

Enkelte avAmigaForums lesere har kanskje prøvd å gjennomføre en telefonsamtale med redaktøren, og fått et inntrykk av at han er kontinuerlig opptatt med tusen forskjellige ting. Forklaringen på dette finnes i hans motto:

-"You've got to stay busy, you know. After all, no dog has ever pissed on a moving car!

Microsoft forklarer

Firmaet Microsoft er en av gigantene innenfor programvare til PC'er. Sjefen, Bill Gates, var blant annet mannen bak viruset som etterhvert ble så utbredt og stort at det i dag finnes på nesten alle PC'er (virusets navn er MS-DOS). Nå lever firmaet glade dager på grunn av menysystemet Windows 3.1, men vi mistenker dem for å ha fått angst for at folk ville synes at Windows 3.1 var for dyr. Ihvertfall hvis vi skal dømme etter reklamefolderen som datt ned i postkassen vår før påske. I denne folderen var overskriften: Windows - programvare for mennesker. Altså et kraftig dementi til påstandene om at dette programmet er for dyr...

Om å reise i tiden

Ifølge boken "Hitch-hikers guide to the galaxy" er det største problemet med å reise i tiden er ikke faren for at du skal bli din egen far eller mor, da dette er et problem som den moderne familie ikke skulle ha noe problem med å håndtere. Det største problemet er av grammatisk art, og dette tas opp i grammatikkboken "Time Traveller's Handbook of 1001 Tense Formations". I denne boken beskrives alle de 1001 bøyningsformene av verb som blir nødvendige når du f.eks. skal forklare noe som du nesten gjorde en gang i fremtiden. De fleste mister tråden etter bøyningsformen "Future Semi-Conditionally Modified Subinverted Plagal Past Subjunctive Intetional". Derfor har de påfølgende sidene i boken vært blanke i de senere utgavene av gramatikkboken for å redusere trykkekostnadene.

Nye Amiga-modeller!

Ifølge en talsmann for Commodore, vil den nye serien av Amiga-maskiner bli utstyrt med enda flere spesial-prosessorer enn sine forgjengere. Den nye toppmodellen vil blant annet være utstyrt med en egen food-prosessor.

1. mai

I anledning arbeiderenes frigjøringsdag, tar vi med et politisk slagord som vi aldri har hørt før:

- Velferdsstaten må slutte å sy poser under øynene på ungdommen!

Et ledende spørsmål

Nåværende Apple-boss John Sculley jobbet tidligere hos Pepsi. Da han ble headhuntet over til Apple ble følgende spørsmål stilt:

- Ønsker du å fortsette og selge vann med sukkersmak, eller vil du være med på å forandre verden?

Det skulle være overflødig å si at han takket ja til jobben.

Raske penger 1

Hverken Lotto eller Tipping kan stille opp med de gevinstene banker og andre store konsern utbetaler til sine vinnere. For at du skal få finansiert din Amiga 3000 eller akselleratorkort, er det bare å begynne som sjef i f.eks. en bank, og deretter gå inn for å gjøre en så dårlig jobb som overhodet mulig. Da går det ikke lang tid før bankens styre ber deg om å gå, og som plaster på såret for at du mister jobben din, får du som regel minimum et par millioner i erstatning. Dette har allerede gjort en mengde tilsynelatende talentløse mennesker styrtrike, og jeg tipper at de nå sitter og flirer rått rundt om i sofakrokene og godter seg over hvor råttent samfunnet er blitt.

Raske penger 2

Den nye Amiga 600 har et spor for såkalt "kredittkort-minne", og hvis du har et vanlig minibankkort som passer her, kan du enkelt øke saldoen din til det ugjenkjennelige.

GLED DEG TIL NESTE AMIGAFORUM!

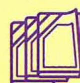
I neste nummer skal vi blant annet teste GVP's Impact Vision grafikk-kort med tilhørende programvare, Caligari, Presentation Master, animasjonsprogrammet "Take 2", et par nye genlocker, Scala Multimedia, Barns & Pipes Professional og Novell nettverk. Vi starter med et grundig ARexx-kurs som du bør følge med i, og kjører selvfølgelig i vei med flere DPaint-, musikk- og videotips. Bladet blir stadig fetere, og Happy Hour blir heretter trykket i FARGER. Vi har en hel haug med nye spill som vil bli testet. Dette blir gøy!

Commodore

CD-plater er MER enn musikk

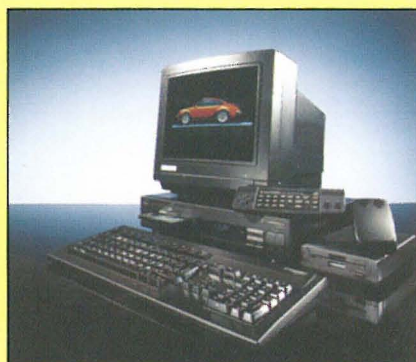

En CD-plate blir av de fleste forbundet med musikk og god lydkvalitet. I fremtiden vil CD-platen bli benyttet innenfor stadig flere sammenhenger. Dette henger sammen med at den er et idéelt medium for sikker lagring av store mengder data, som ved hjelp av en datamaskin eller en spesiell CD-spiller kan hentes fram til glede og nytte for brukeren.

Commodore Computers har allerede tatt et langt skritt inn i den nye dataverdenen. I fjor lanserte vi CDTV, verdens første CD-spiller med en datamaskins egenskaper. Du kobler den til TV-apparatet og evt. stereo- anlegget ditt, og så er du i gang!

CDTV er like enkel å bruke som en vanlig CD-spiller, og det finnes allerede i dag et bredt utvalg av titler i alle kategorier. Mest oppmerksomhet har det nok vært rundt den norske CDTV-utgaven av Caplex multimedia leksikon. Her finner du 45.000 oppslagsord som du kan søke deg fram til ved hjelp av en enkel fjernkontroll. I tillegg til utfyllende og lettlest tekstinformasjon, finner du også bilder og lyder som illustrerer artikkelen. Hvis du f.eks. slår opp på pop-gruppen a-ha, får du fram et fargebilde og refrenget fra "Crying in the Rain". Kjøttmeisen kvitrer, Jens Book-Jensen synger og Gro Harlem Brundtland snakker. Hvilket annet leksikon kan gi deg dette? Caplex multimedia leksikon følger med CDTV.

CDTV er en CD-spiller med fantastiske muligheter. Hvis du vil, kan du bygge den ut til en komplett datamaskin!

Hvis du allerede har en Amiga datamaskin, kan du koble på en liten CD-spiller som gjør din Amiga om til en CDTV.

Hvis du ønsker å vite mer om alle de mulighetene en CDTV gir, ta kontakt med nærmeste Commodore-forhandler. Der får du også en lekker katalog som inneholder informasjon om alle de spennende CDTV-titlene som finnes, både innenfor informasjon og underholdning!

Og til slutt: Glem ikke at du også kan lytte til musikk på en CDTV. CD-plater er ikke bare data!

CDTV - en verden av informasjon og underholdning for hele familien!

Commodore

Commodore Computers Norge A/S
Postboks 109 Økern, 0509 Oslo
Telefon 02-648190

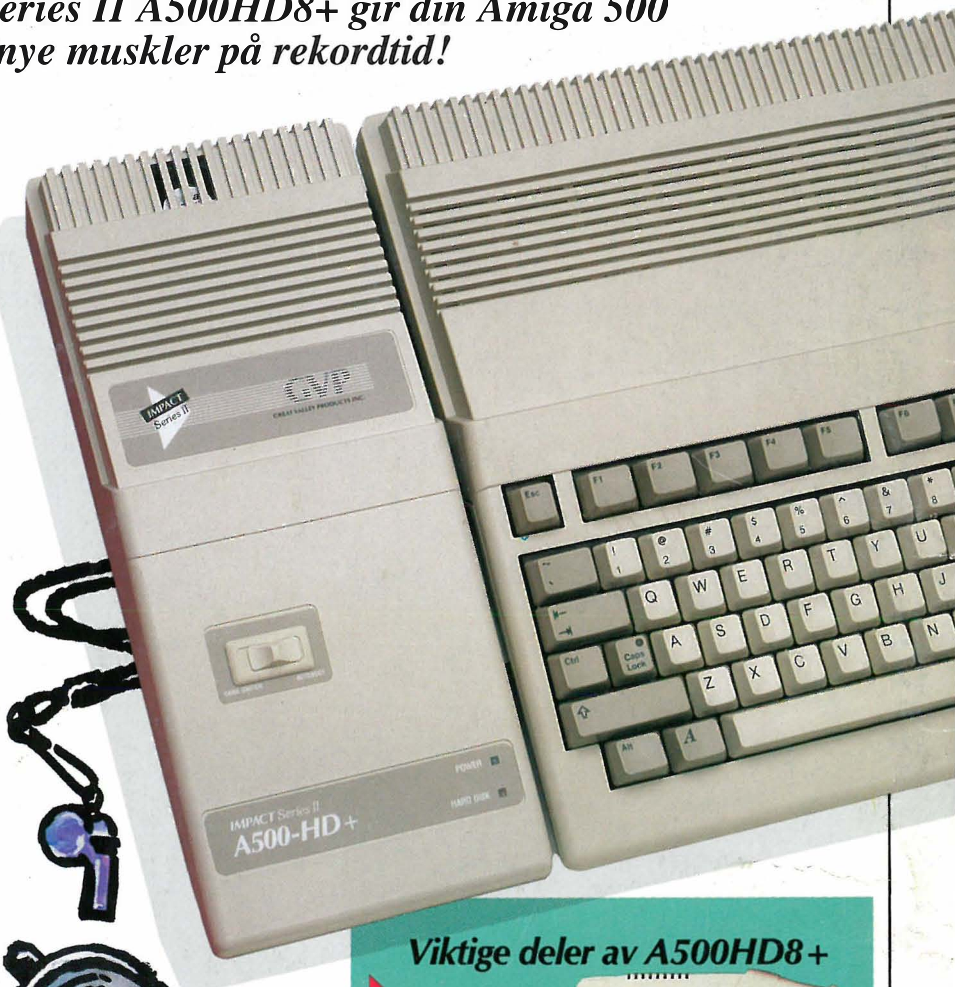
Atlantis Design 1992

GVP introduserer

Amiga 500 doping!

GVP's nye Series II A500HD8+ gir din Amiga 500 nye muskler på rekordtid!

IMPACT Series II

Hvis du eier en Amiga 500, har du sikkert oppdaget at en del ting kan gå ganske tregt. Du må vente lenge mens maskinen henter og lagrer filer, og det blir mye bytting av disketter. Slik trenger det ikke å være!

GVP's Series II A500HD8+ gjør slutt på ventingen!
GVP's harddiskløsninger har en overføringshastghet på opp til 52 ganger mer enn det en vanlig diskettstasjon har. Dette gjør at det går mye raskere å lagre og hente inn program og data. Og du får bedre plass! Avhengig av hvilken harddisk du velger (52, 120 eller 240 MB), får du en kapasitet som tilsvarer 67, 136 eller 270 disketter - uten at du trenger å bytte en eneste diskett! Du får også:

- ✓ Lett tilgjengelig av/på-bryter for harddisken, som gjør at du ikke får problemer med å laste inn dine spill.
- ✓ En overføringshastighet høyere enn på Amiga 2000.
- ✓ Plass til 8MB hukommelse.
- ✓ "Mini-Slot" med plass til fremtidige ekspansjonskort (se nedenfor).
- ✓ Ekstra SCSI-port med plass til opp til 8 eksterne SCSI-enheter.
- ✓ Intern kjølevifte.
- ✓ Strømforsyning med av/på-bryter.
- ✓ Et elegant kabinett som matcher Amiga 500's profil.

Nyhet! Putt inn en PC!

GVP har nettopp utviklet en komplett MS-DOS kompatibel PC - på ett eneste lite kort! Kortet plasseres i harddisk-kabinettets "mini-slot", og inneholder blant annet en 16MHz 80286-prosessor og 512K ekstra hukommelse. Dette betyr at du kan kjøre stort sett alt av MS-DOS programvare på din Amiga 500 - samtidig som du kjører dine Amiga-program! Kortet kan bruke Amigas eksisterende hukommelse, diskettstasjon, parallell- og serieport. Nå kan du endelig bruke de samme PC-programmene som benytes på jobben eller på skolen - GVP's PC-kort gir deg en IBM-kompatibel PC for en brøkdel av prisen!

Viktige deler av A500HD8+

1. "GAME"-bryter
2. Intern harddisk
3. Ekstern SCSI-port
4. Strøm-forsyning
5. "Mini-slot" for PC-kort e.l.
6. Plass til 8MB hukommelse

GVP

GREAT VALLEY PRODUCTS INC.

GVP-produktene selges av ledende Amiga-forhandlere over hele landet.
Norsk importør er Jotec A/S

FORHANDLERE:

BODØ: Atlantis Design (081-26170) **TRONDHEIM:** Mox-Næss Libris (07-531120), Opcon AS (07-513841) **ÅLESUND:** Slinning Moa (071-40800) **KVAM:** Tessa Electronics (062-94500) **BERGEN:** IQ Computer A/S (05-233850) **KRISTIANSAND:** Computer Service (042-24292) **TØNSBERG:** Software City (033-19433) **MOSS:** Software City (09-257005) **OSLO:** A/S Resto (02-651010), Spaceworld Karl Johan (02-335890), Data-Tronic A/S (09-960010), FAMO (02-381205), Run-Time A/S (02-831125), Bærum Datakabling A/S (02-510375)